

ЛЕНИНОГОРСКИЙ
ГОРОДСКОЙ СОВЕТ
МУНИЦИПАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ
ГОРОД ЛЕНИНОГОРСК
ЛЕНИНОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

ЛЕНИНОГОРСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЛЕНИНОГОРСК ШӘҺӘРЕ
МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕГЕ
ЛЕНИНОГОРСК
ШӘҺӘРЕ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ

30.01.2025

г.Лениногорск

КАРАР

№ 221

Татарстан Республикасы Лениногорск
муниципаль районы Лениногорск шәһәре
территориясен төзекләндерү кагыйдәләре
турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының Лениногорск шәһәре» муниципаль берәмлеге Уставына таянып, Лениногорск шәһәр Советы карар КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен расларга (1 нче кушымта).

2. Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәр Советы карарының үз көчен югалтуын танырга:

- «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен яңа редакциядә төзекләндерү кагыйдәләре турында» 2015 елның 18 ноябрәндәге 38 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге Советының 2015 елның 18 ноябрәндәге 38 номерлы «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен яңа редакциядә төзекләндерү кагыйдәләре турында» карарына үзгәрешләр кертү турында» 2023 елның 27 апрелендәге 14 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге Советының 2015 елның 18 ноябрәндәге 38 номерлы «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль

районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен яңа редакциядә төзекләндерү кагыйдәләре турында» карарына үзгәрешләр кертү турында» 2023 елның 3 мартындагы 123 номерлы;

редакцияда төзекләндерү кагыйдәләре турында» карарына үзгәрешләр кертү турында» 2017 елның 1 февралендәге 90 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге Советының 2015 елның 18 ноябрендәге 38 номерлы «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен яңа редакциядә төзекләндерү кагыйдәләре турында» карарына үзгәрешләр кертү турында» 2016 елның 26 октябрендәге 75 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге Советының 2015 елның 18 ноябрендәге 38 номерлы «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен яңа редакциядә төзекләндерү кагыйдәләре турында» карарына үзгәрешләр кертү турында» 2016 елның 26 июнендәге 75 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге Советының 2015 елның 18 ноябрендәге 38 номерлы «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен яңа редакциядә төзекләндерү кагыйдәләре турында» карарына үзгәрешләр кертү турында» 2015 елның 16 декабрендәге 45 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге Советының 2015 елның 18 ноябрендәге 38 номерлы «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен яңа редакциядә төзекләндерү кагыйдәләре турында» карарына үзгәрешләр кертү турында» 2018 елның 17 маендагы 156 номерлы;

- «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге Советының 2015 елның 18 ноябрендәге 38 номерлы «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен яңа редакциядә төзекләндерү кагыйдәләре турында» карарына үзгәрешләр кертү турында» 2020 елның 17 июнендәге 251 номерлы.

3. Әлеге карарны рәсми публикатор - «Лениногорские вести» газетасында бастырып чыгарырга һәм Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтына (<http://leninogorsk.tatar.ru>) һәм Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (pravo.tatarstan.ru) урнаштырырга.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты житәкчесенә йөкләргә.

Лениногорск шәһәре
муниципаль берәмлеге
Башлыгы урынбасары

Г.К.Урманова

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләре

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1.1 статья

1. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон белән, «Житештерү һәм куллану калдыклары турында» 24.06.1998 N 89-ФЗ Федераль законы, РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының 2021 елның 29 декабрендәге 1042/пр номерлы «муниципаль берәмлекләр территорияләрен төзекләндерү буенча нормалар һәм кагыйдәләр эшләү буенча Методик тәкъдимнәрне раслау турында»гы боерыгы белән, РФ төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының 2020 елның 30 декабрендәге 913/пр номерлы «гражданның, аларның берләшмәләрен һәм башка затларның шәһәр мохитен үстерү мәсьәләләрен хәл итүгә жәлеп итү буенча Методик тәкъдимнәрне раслау турында»гы боерыгы нигезендә эшләнә.

1.2 статья

1. Әлеге кагыйдәләр түбәндәгеләрне билгели: алар урнашкан биналарны (торақ йортларны да кертеп), корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту, тиешле биналарның һәм корылмаларның фасадларының һәм коймаларының тышкы күренешенә карата таләпләр, төзекләндерү эшләре исемлегә һәм аларны үтәүнең ешлыгы; биналар (алардагы урыннар) һәм корылмалар милекчеләренең янәшәдәге территорияләрен төзекләндерүдә катнашу тәртибе; Лениногорск шәһәре территориясен төзекләндерүне оештыруны (урамнарны яктыртуны, территорияләрен яшелләндерүне, урам исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр куюны, кече архитектура рәвешләрен урнаштыруны һәм карап тотуны да кертеп; биналарның, корылмаларның, корылмаларның, жир кишәрлекләренең милекчеләре һәм (яисә) башка законлы хужаларының (күпфатирлы йортлардагы урыннарның милекчеләреннән һәм (яисә) башка законлы хужаларыннан тыш) катнашуын, янәшәдәге территорияләрен карап тоткан жир кишәрлекләре барлыкка килмәгән яисә мондый йортлар чикләрендә барлыкка килгән).

1.3 статья

1. Әлеге кағыйдәләр Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлегенә бөтен территориясендә ғамәлдә була һәм барлық физик һәм юридик затлар тарафыннан, аларның оештыру-хокукий рәвешләренә карамастан, үтәлүе мәжбүри.

1.4 статья

1. Беркетелгән территорияләргә һәм ишегалды территорияләргә карап тоту һәм жыештыру өчен җаваплы затлар (алга таба текст буенча-җаваплы затлар) - җир кишәрлекләргә, биналарның, корылмаларның, корылмаларның һәм ясалма корылмаларның, җир асты һәм җир өсте инженерлык коммуникацияләргә, аларның конструктив элементларының һәм инженерлык белән тәмин итү объектларының милекчеләргә, алардан файдаланучылары һәм хужалары булган граждандар, вазыйфаи һәм юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, шулай ук территорияләргә карап тоту һәм жыештыру эшләргә башкаручы юридик һәм физик затлар, шәхси эшмәкәрләр төзелгән шартнамәләр (киләшүләр) нигезендә. 2. Муниципаль территорияләргә карап тоту һәм жыештыру махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлегенә Башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет) белән шартнамәләр нигезендә тиешле финанс елына муниципаль берәмлек бюджетында шушы максатларга каралган акчалар исәбеннән ғамәлгә ашырыла.

1.5 статья

1. Әлеге кағыйдәләргә үтәлешен тикшереп торуны прокуратура (киләшү буенча), эчкә эшләр органнары (киләшү буенча), санитар-эпидемиологик күзәтчелек (киләшү буенча), административ комиссия һәм башка вәкаләтле органнар, оешмалар ярдәмендә аларның компетенциясә нигезендә Башкарма комитет тәмин итә.

2. Җәмәгать оешмалары чисталык һәм тәртипне тәмин итүгә җәмәгать контролен ғамәлгә ашырырга хокукы, шул исәптән җирле үзидарә органнары тарафыннан граждандарның һәм юридик затларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләргә кагылышлы карарлар әзерләүдә һәм кабул итүдә катнашу юлы белән, җирле үзидарә органнарына чисталык һәм тәртипне тәмин итү өлкәсендәге законнарны бозулар турында мәғълүмат бири юлы белән.

2 бүлек. Төп төшенчәләр

2.1 статья

1. Әлеге кағыйдәләргә ғамәлгә ашыру максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

- авария хәлендәге җир эшләр

- аварияләргә һәм авария хәлләргә бетерү максатыннан башкарыла торган, шулай ук җир асты корылмаларында һәм коммуникацияләргә, биналарда, юлларда һәм башка корылмаларда кешеләр гомеренә һәм сәламәтлегенә булган куркынычны, гадәттән тыш хәлләр нәтижәләргә бетерү өчен башкарыла торган ашыгыч башкаруны таләп итә торган эшләр;

- гомуми файдаланудагы автомобиль юлы-гомуми файдаланудагы жирле әһәмияттәге транспорт инфраструктурасы объекты; - жирле әһәмияттәге автомобиль юлы - транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән һәм автомобиль юлының бүленгән полосасы чикләрендәге жир кишәрлекләрен һәм аларда яисә алар астында урнашкан конструктив элементларны (юл полотносы, юл өслеге һәм шуңа охшаш элементларны) һәм аның технологик өлеше булган юл корылмаларын, саклагыч юл корылмаларын, ясалма юл корылмаларын үз эченә алган транспорт инфраструктурасы объекты, житештерү объектлары, автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары; хужасыз транспорт чарасы-милекчесе булмаган яисә милекчесе билгеле булмаган йә, әгәр законнарда башкасы каралмаган булса, милекчесе милек хокукыннан баш тарткан транспорт чарасы;

- территорияне төзекләндерү - гражданның яшәү шартларының уңайлылыгын тәмин итүгә һәм арттыруга юнәлдерелгән муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру, муниципаль берәмлек территориясенң санитар һәм эстетик торышын саклап калу һәм яхшырту, торак пунктлар территорияләрен һәм мондый территорияләрдә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, корылмаларны карап тоту буенча эшчәнлек. янәшәдәге территорияләр;

- Сосновский борщевигы - эре үләнчел үсемлек, зонтиklar семьялыгының борщевик ыругы төре. Үсемлек озак төзәлми торган көчле пешүләр китереп чыгарырга сәләтле;

- ташландык транспорт чарасы - милекче тарафыннан алты ай һәм аннан да күбрәк вакытка башка затларның аңа ирекле керүен булдырмаслык хәлдә калдырылган (ишекләр, кузовның пыяла элементлары, кузовның башка элементлары, бикләнгән ишекләр, ишекләргә бикләп булмас һ. б. аркасында), шулай ук тиешенчә файдалана алмас билгеләренә ия булган (төшерелгән тәгәрмәчләр, тәгәрмәчләр, башка конструктив детальләр булмас) транспорт чарасы яки башкалар), һәм шул ук вакытта гомуми файдаланудагы урыннарда (йорт яны территорияләрендә) булган, транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән, жәяүлеләр йөрүенә, узуына комачаулый торган, территорияне жыештыру, махсус транспортның һәм чүп жыю машиналарының подъездларга һәм чүп контейнерларына бару һәм (яисә) әлегә кагыйдәләр таләпләрен бозып урнаштырылган;

- эре габаритлы калдыкларны туплау өчен билгеләнгән бункер-чүп жыючы;

- велосипед парковкасы (велопарковка)

- велосипедларны кыска вакытлы саклау өчен аларның тотрыклылыгын һәм сакланышын тәмин итү өчен стойкалар яисә башка махсус конструкцияләр белән жиһазландырылган урын;

- вертикаль яшелләндерү - биналарның һәм корылмаларның фасад өслекләреннән, балконларны, лоджияләргә, галереяларны, терәк диварларны һ. б. кертәп, аларда стационар һәм мобиль яшеллекләр урнаштыру өчен файдалану;

- коммуникациялар хужалары-жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары, шул исәптән элемтә, газ, су, су һәм жылылык белән тәмин итү челтәрләре, шулай ук әлеге объектлар үз милкендә булган физик затлар балансында булган оешмалар; квартал эчендәге (жирле) юл - транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен магистраль урамнардан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына билгеләнгән автомобиль юлы; - төзекләндерүне торгызу-юлның, тротуарның бөтен киңлегенә ясалма өслекне сыйфатлы итеп торгызу, бордюр ташын кире урнаштыру, туфракның уңдырышлы катламын торгызу, тырма астындагы газоннарны ремонтлау, газон үләннәре чәчү һәм бозылган яшел үсентеләр утырту, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын торгызу;

- каты коммуналь калдыкларны чыгару-каты коммуналь калдыкларны тупланган урыннардан (мәйданчыклардан) каты коммуналь калдыкларны эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, күмү өчен файдаланыла торган объектларга кадәр ташу;

- газон-махсус сайлап алынган үлән орлыкларын чәчү нәтижәсендә барлыкка килә торган үлән капламы, ул утыртулар, парк корылмалары өчен фон һәм ландшафт композициясенә мөстәкыйль элементы булып тора; - кунаклар кую урыны-торак зоналарына килүчеләрнең җиңел автомобильләрен кую өчен билгеләнгән ачык мәйданчык;

- ишегалды корылмалары-жир кишәрлегендә урнашкан вакытлыча ярдәмче корылмалар (баз, Күгәрчен оялары, сарайлар һ. б.); - ишегалды территориясе-күпфатирлы бер яки берничә йорт янәшәсендә төзелгән һәм анда яшәүче затларның яисә жәмәгать биналарының гомуми файдалануында булган һәм аларның эшләвен тәмин итә торган территория. Күпфатирлы йортларның ишегалды территориясендә балалар мәйданчыклары, ял итү, кер киптерү, автомобильләр кую урыннары, яшеллекләр һәм жәмәгать файдалануындагы башка объектлар урнаштырыла;

- балалар мәйданчыгы-өслегендә балалар уеннары өчен билгеләнгән объектлар (таучыклар, карусельләр, таган, комлыклар һәм (яисә) башка шундый объектлар)урнашкан жир кишәрлеге;

- йорт биләмәсе-ишегалды корылмалары булган индивидуаль торак йорт һәм әлеге йорт урнашкан жир кишәрлеге; - йорт билгеләре - аншлаг (урам, мәйдан, проспект исеме күрсәткече), номер билгесе (йорт һәм корпус номеры күрсәткече), подъезд һәм фатир номеры күрсәткече, инвалидлар өчен объектның һәркем файдалана алуының халыкара символы, флаг тоткычлар, истәлек такталары, полигонометрик билге, янгын гидранты күрсәткече, грунт геодезия билгеләре күрсәткече, магистраль камералары һәм коелар күрсәткечләре суүткәргеч челтәре, канализация күрсәткече, жир асты газүткәргече корылмалары күрсәткече;

- эшләр заказчысы - объектның хужасы (яисә хужасы булган) тарафыннан вәкаләт бирелгән юридик яисә физик зат йә объектларны төзүне, реконструкцияләүне һәм ремонтлауны (капиталь ремонтлауны) тәмин итә торган жир кишәрлеге, шулай ук инженерлык эзләнүләрен башкару, объектларны төзү, реконструкцияләү, ремонтлау (капиталь ремонт) өчен проект документациясен әзерләү;

- беркетелгән территория - муниципаль берәмлек территориясенә бер өлеш Ленингорск шәһәре, ул билгеләнгән тәртиптә юридик яисә физик затларга Россия Федерациясе гражданы законнарында каралган хокукларга тапшырылган.

Эчү һәм жыештыру өчен беркетелгән территория түбәндәгеләр:

1) жир кишәрлекләренә кадастр планнары белән билгеләнгән чикләрдәге территория;

2) янәшәдәге территория;

3) ишегалды территориясе;

4) юридик затлар тоту һәм жыештыру эшләрен башкарган территория.

- яшел утыртмалар - билгеле бер территориядә агач-куаклык һәм үләнчел үсемлекләр бергәлеге;

- жир кишәрлеге - чикләре федераль законнар нигезендә билгеләнгән жир өслегенә бер өлеш;

- жир эшләре - Ленингорск шәһәре территориясен төзекләндерүгә бәйле эшләр комплексы, ул грунт чыгаруны (эшләүне) үз эченә ала, аны күчерү, тутыру һәм туфракны тыгызлап тутыру, тиешле эшләр;

- кышкы чор - жир эшләрен башкарырга, яшел утыртмаларны, өслекләрен торгызу эшләрен башкарырга мөмкинлек бирми торган вакыт (1 ноябрь - 31 март) чоры чоры (1 ноябрь - 31 март) чоры, шулай ук төзекләндерү буенча башка эшләр;

- эшләрен алып бару зонасы - чикләнгән территория, анда төзелеш, инженерлык коммуникацияләрен салу, капитал һәм башка ремонт эшләре рөхсәт ителгән. Эшләренә теләсә нинди төрләр (авария очракларыннан тыш) жыю, жиһазларны, материалларны, калдыкларны, техник инвентарьны тиешле киртәләрдән тыш урнаштыру тыела;

- инженерлык коммуникацияләре - инженерлык-техник тәмин итү чөтләре: суүткәргеч, канализация, жылыту, торбаүткәргеч, электр тапшыру линияләре, элемент һәм башка инженерлык корымнары, Ленингорск шәһәре территориясендә гамәлдә булган йә салына торган;

- контейнер - каты коммуналь калдыкларны, эре габаритлы калдыклардан тыш, жыю өчен билгеләнгән чүп-чар жыючы;

- инженерлык коммуникацияләрен төзү, салу, капитал һәм башка ремонт эшләрен башкарганда Ленингорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясенә иминлеген тәмин итү, санитария нормаларын үтәү һәм эстетик торышын саклау буенча чаралар комплексы - тиешле дәүләт һәм муниципаль стандартлар булу:

1) киртәләр;

2) биеклеге эшләре һәм эшләр башкарганда беренче каттан югарырак - саклагыч козыреклы һәм кирәк булганда саклагыч сеткалы төзелеш тротуарлары;

3) мәгълүмат стенды;

4) билгеләр һәм язулар;

5) биотуалет (20 дән артык эшче - кимендә ике биотуалет);

6) көнкүреш калдыклары өчен контейнер;

7) көпчәкләр юу пункты;

8) башка чаралар.

- бозылган төзеклэндерүне комплекслы торгызу
- юлларның, тротуарның бөтен киңлегенә ясалма өслекне сыйфатлы торгызуны, бордюр ташын киредән урнаштыруны, туфракның уңдырышлы катламын торгызу, газ үләннәре чәчелә торган тырма астында газларны ремонтлау һәм бозылган яшел утыртмалар утырту, реклама конструкцияләрен һәм төзеклэндерүнең башка элементларын торгызуны үз эченә алган эшләр;
- контейнер майданчыгы - әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә Россия Федерациясе законнары һәм Россия Федерациясе законнары таләпләре нигезендә халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итү өлкәсендә төзелгән һәм контейнерлар һәм бункерлар урнаштыру өчен билгеләнгән каты коммуналь калдыкларны туплау урыны (майданчыгы);
- эре габаритлы калдыклар - каты коммуналь калдыклар (мебель, көнкүреш техникасы, торак биналарны агымдагы ремонтлаудан калдыклар һ.б.), аларның күләме аларны контейнерларда урнаштырырга мөмкинлек бирми;
- яңгыр канализациясе (яңгыр сулары) - өске (яңгыр сулары, таллар), су юу һәм дренаж суларын транспортировкалау өчен билгеләнгән технологик яктан бәйле инженерлык корылмалары (улаклар, яңгыр сулары, лотоклар һәм торбалар) комплексы;
- кешеләр күпләп йөри торган урыннар - бер үк вакытта күп кеше яши ала торган территорияләр: вокзалларга, административ һәм офис биналарына, ваклап сату, социаль тәмин итү, фән, мәгариф, сәламәтлек саклау һәм мәдәният объектларына, торак йортлар подъездларына, транспорт тукталышларына, базарлар, сәүдә зоналары, үзәкләр, кинотеатрларга, торак пунктлар, скверлар, парклар, стадионнар майданнарына якын килү;
- чүп-чар яндыру - контейнер майданчыгында яисә теләсә кайсы башка территориядә 1 куб метрдан артмаган күләмдә каты көнкүреш калдыклары һәм эре габаритлы чүп-чар туплау;
- тышкы яктырту - тәүлекнең караңгы вакытында юлларны, урамнарны, майданнарны, паркларны, скверларны, ишегалларын һәм жәяүлеләр юлларын яктырту өчен билгеләнгән элементлар җыелмасы;
- жир белән ныклы бәйләнешке булмаган һәм конструктив характеристикалары аларның күченүен һәм (яисә) демонтажын гамәлгә ашырырга һәм алга таба төзөлешләрнең, корылмаларның (шул исәптән киоскларның, түбәләрнең һәм башка шундый корылмаларның, корылмаларның) төп характеристикаларын үзгәртмичә һәм билгеләнешкә тулысынча зыян китермичә һәм аннан соң җыелуларын гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә торган капитал булмаган корылмалар, корылмалар, корылмалар, корылмалар (шул исәптән киосклар, түбәләр һәм башка шундый корылмаларның));
- санкцияләnmәгән чүплек - үз белдеге (рөхсәтсез) ташландыру (урнаштыру) яисә каты көнкүреш, эре габаритлы, төзөлеш калдыкларын, юридик яисә физик затлар эшчәнлегенә барышында барлыкка килгән башка чүп-чарны төзү, 50 кв. метрдан артык майданда һәм 30 куб. метрдан артык күләмдәге майданда;
- төзеклэндерү объектлары - жир кишәрлекләре өслегенә ясалма өслекләре (асфальт-бетон, бетон өслек һ. б.), иҗтимагый-эшлекле, торак һәм рекреация зоналарында биналар һәм корылмалар биләмәгән жир кишәрлекләре өслегенә башка өлешләр, шул исәптән майданнар, урамнар, юллар, юллар,

велосипед хэрэгтэ өчөн инфраструктура объектлары һәм жэяүлелэр коммуникациялэре, ишегалды эчендэге пространстволар, балалар, спорт һәм спорт-уен майданчыклары, хужалык майданчыклары; жирле әһәмияттәге автомобиль юллары; махсус сакланылучы табигать объектлары һәм тарихи-мәдәни әһәмияткә ия жирләр территорияләрен, шулай ук зиратларны, яшел утыртмаларны (агачлар, куаклар, газоннар һ. б.); тышкы яктырту һәм архитектура-сәнгатьчә яктырту жайланмаларын; коймаларны, коймаларны, капкаларны; балалар, спорт һәм спорт-уен майданчыкларын жиһазлау объектларын; бәйрәм предметларын төзекләндерү элементлары буларак карала торган ландшафт һәм башка бизәлеш; территорияне санитар карап тоту өчөн билгеләнгән урыннар, жайланмалар һәм корылмалар, шул исәптән чүп-чарны, житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм чыгару өчөн жайланмалар һәм корылмалар; житештерү зоналары һәм аерым житештерү объектлары территорияләрен, инженерлык инфраструктурасы зоналарын, махсус билгеләнештәге зоналарны төзекләндерү объектлары сыйфатында карала торган, шулай ук тиешле санитар-яклау зоналары; аерым торак биналар, житештерү һәм инженерлык корылмалары; хокук субъектларының гамәлләре законнарда билгеләнгән төзекләндерү кагыйдәләре һәм нормалары белән жайга салына торган башка объектлар;

- биналарны, төзелмәләрне, корылмаларны төзү, ремонтлау һәм реконструкцияләү эшләрен, инженерлык коммуникацияләрен төзүгә, яңадан төзүгә һәм ремонтлауга бәйле жир эшләрен алып баруга, стационар булмаган объектларны, ясалма төзекләндерү объектларын урнаштыру, юллар төзү һәм ремонтлау буенча мәжбүри таләпләр - дәүләт һәм муниципаль стандартлар нигезендә куркынычсызлыкны тәмин итү, санитария нормаларын үтәү һәм Лениногорск шәһәре территориясенең эстетик торышын саклау буенча билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән рөхсәт һәм проект документациясе, махсуслаштырылган оешмалар белән шартнамәләр һәм чаралар комплексын үтәү;

- яшелләндерү - шәһәр тирәлеген үсемлек компонентларыннан актив файдаланып булдыруны тәмин итә торган территорияне төзекләндерү һәм ландшафт оешмасы элементы, шулай ук инженерлык эзерлегенә төрлө төрләр буенча эшләр үткөрүгә (вертикаль планлаштыру, тернәкләндерү, кронировкалау һ.б.) һәм яшелләндерелгән территорияләрне агачларны, шул исәптән эре үлчәмнәрне, куакларны утырту, үләнчел газлар, чәчәкләкләр, альпинарийлар һәм рокарилар төзү, махсуслаштырылган бакчалар төзү һ.б.лар төзү белән бәйле комплекслы процесс;

- гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - ял итүнең төрлө рәвешләре (урман парклары, парклар, бакчалар, скверлар, бульварлар, шәһәр урманнары) өчөн билгеләнгән яшелләндерелгән территория;

- чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - дөвалау, балалар өчөн уку һәм фәнни учреждениеләрнең, сәнәгать предприятиеләренең, спорт комплексларының, торак кварталларның яшелләндерелгән территориясе;

- махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр - санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндерү, үсентеләр питомниклары;

-чүп өеме-үз белдеген белән ташлау нәтижәсендә барлыкка килгән каты коммуналь калдыклар, эре габаритлы калдыклар 50 м2 га кадәр мәйдандагы территориядә 30 м3 га кадәр күләмдә туплану;

- жир эшләрен житештерүгә рөхсәт (ордер) - күрсәтелгән эшләрне башкаруны координацияләү һәм төзекләндерү эшләре барышында бозылган эшләрне торгызуны тикшереп тору максатларында жир эшләрен башкаруга хокук бирә торган документ;

- махсус сакланылучы табигать территорияләре - табигать комплекслары һәм аеруча табигатьне саклау, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм савыктыру эһәмиятенә ия булган, жирле үзидарә органнары карарлары тарафыннан тулысынча яисә өлешчә хужалык файдалануыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеләнгән жир, су өслеге һәм алар өстендәге һава киндәге участоклары;

- жәмәгать транспортының көтүен туктату - жәмәгать транспортын туктату, пассажирлар утырту һәм утырту зоналары булган махсус жиһазландырылган мәйданчык һәм жәмәгать транспортында пассажирлар көтү зонасы;

- пандус - халыкның аз мобильле төркемнәре өчен төрле объектларның уңайлылыгын тәмин итү өчен мәйдан;

- парковка (парковка урыны) - махсус билгеләнгән һәм кирәк булганда төзекләндерелгән һәм жиһазландырылган, шул исәптән автомобиль юлының бер өлеше һәм (яисә) тротуарга, юл кыры, эстакада яисә күпергә терәлә торган йә подэстакада яисә жир асты киндәкләренен, мәйданнарның һәм урам-юл челтәренен башка объектларының бер өлеше булып торучы һәм транспорт чаралары түләүле нигездә оешкан яисә автомобиль юлы хужасының, жир кишәрлеге миләкчесенен карары буенча түләүле нигездә яисә түләүсез торган урын;

- бина фасадларының колористик хәл итү паспорты (фасадларның төсләр чишелеше) - билгеләнгән тәртиптә килештерелгән һәм расланган, бердәм архитектура һәм төсләр чишелешен билгели торган һәм аерым бина фасадының тышкы бизәлешенә таләпләр билгели торган документ;

- жәяүлеләр өчен коммуникацияләр - тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар, жәяүлеләр өчен элемент һәм шәһәр территориясендә хәрәкәт итүне тәмин итә торган сукмаклар. Жәяүле коммуникацияләр муниципаль берәмлек территориясендә жәяүлеләр өчен элемент һәм хәрәкәт итүне тәмин итә. Торак пункт территориясендә жәяүлеләр коммуникацияләрен урнаштырганда түбәндәгеләрне тәмин итәргә кирәк: транспорт коммуникацияләре белән кисешкән урыннарның минималь саны, жәяүлеләр коммуникацияләре системасының өзлексез булуы, инвалидларны һәм халыкның аз мобильле төркемнәрен дә кертеп, кешеләрнең имин, тоткарлыксыз һәм уңайлы хәрәкәт итү мөмкинлеген;

- су басу - атмосфера явым-төшемнәре, кар эрү, юлларны, тротуарларны сыйфатсыз асфальт-бетон жәю, инженер системаларыннан һәм коммуникацияләреннән су агызу яисә агып чыгу нәтижәсендә елгаларда, сусаклагычларда су күтәрелү, юл участогын, транспорт тоннельләрен, территорияләренен бер өлешен су басу, төзексезлек йә жәяүлеләр, автотранспорт, пассажир транспорты хәрәкәтенә комачаулый торган су кабул итү жайланмаларына һәм су агызу корылмаларына хезмәт күрсәтү

кагыйдэләрен бозу. 2 кв. м дан артыграк мәйданлы, 3 см дан да артыграк тирәнлеккә су сибелгән территория жылылык белән тәмин ителгән дип санала;

- йорт яны территориясе - хосусый йорт яисә күпфатирлы йорт янәшәсендәге, алар белән технологик яктан һәм функциональ яктан бәйле территория;

- янәшәдәге территория - гомуми файдаланудагы территория, ул Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртип нигезендә бинага, төзелешкә, корылмага, жир кишәрлегенә, әгәр шундый жир кишәрлеге төзелгән булса һәм чикләре муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдэләре белән билгеләнгән очракта, гомуми файдаланудагы территория;

- эшләр житештерүче - жир эшләрен житештерүче физик яисә юридик зат, әгәр дә ул эшләр житештерүче булып торса, эш башкаруга рөхсәт (ордер) булган очракта, эшләр заказчысы да, эшләр башкаруга рөхсәт булган башка зат та, эшләр башкаруга рөхсәт бирә ала торган физик яисә юридик зат;

- үсемлекләр калдыклары - яшел утыртмаларны (ботаклар, яфраклар, агач калдыкларын) тоту процессында барлыкка килә торган калдыклар;

- территорияне санитар чистарту - каты коммуналь калдыкларны туплау (шул исәптән аерым туплау) һәм транспортта ташу эшчәнлеген оештыруда катнашу;

- территорияләре тоту - биналарны, корылмаларны, кече архитектура формаларын, коймаларны, төзелеш мәйданчыкларын, яшел утыртмаларны, жир асты инженерлык коммуникацияләрен һәм аларның конструктив элементларын, жир кишәрлегендә урнашкан транспорт инфраструктурасы объектларын үз вакытында ремонтлау һәм фасадларын карап тотуга бәйле чаралар комплексы;

- юлларны, квартал эчендәге машина юлларын һәм башка юл инфраструктурасын тоту - автомобиль һәм жәяүлеләрнең юлларда, тротуарларда, юл кырыйларында, квартал эчендәге машина юлларында һәм юл хужалыгының башка элементларында аларны тиешле тәртиптә һәм чисталыкта тоту һәм тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итү чаралары комплексы;

- ишегалды территорияләрен карап тоту - тиешле норматив санитар-техник торышта ишегалды территорияләрен тоту өчен башкарыла торган техник хезмәт күрсәтү һәм агымдагы ремонт эшләре комплексы.

- карау һәм яңгыр суларын агыза торган коеларны (яңгыр сулары канализациясе), жир асты коммуникацияләре коеларын (корылмаларны) тоту - эшкә сәләтлелекне, куркынычсызлыкны, тиешле хезмәтләргә һәм жир асты коеларының эстетик төренә һәм төрле билгеләнештәге камераларга, яңгыр канализациясенә һәм жир асты инфраструктурасының башка элементларына гамәлдәге дәүләт һәм муниципаль стандартлар таләпләре нигезендә ярдәм итү чаралары комплексы;

- махсулаштырылган автостоянка - күчмә ташландык, хужасыз транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән махсус жиһазландырылган һәм саклана торган мәйданчык;

- махсулаштырылган оешмалар - Лениногорск шәһәре территориясен төзекләндерү өлкәсендәге эшчәнлекнең махсус төрләрен төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә гамәлгә ашыручы, шул исәптән транспорт чараларын махсулаштырылган автостоянкага күчәрүне гамәлгә ашыручы төрле оештыру-хокукий рәвештәге юридик затлар;

- Россия Федерациясе Министрлар Советының 1993 елның 23 октябрәндәге 1090 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән махсус бүлеп бирелгән урыннар - гаражлар, ремонтлау остаханәләре һәм башка биналар, техниканы саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән биналар, парковкалар (парковка урыннары) урнаштыру өчен махсус бүлеп бирелгән урыннар;

- спорт мәйданчыгы - жир кишәрлеге, аның өслегендә физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән объектлар урнашкан территория (баскетбол щитлары, бруслар, гимнастик стеналар, турниклар һәм (яисә) башка шундый объектлар);

- тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы - «Кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы нигезендә күрсәтү мәжбүри булган мәгълүматны (оешманың фирма исеме, аның урнашу урыны (адресы) һәм аның эш режимы турында), шулай ук «Кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы нигезендә мәжбүри булган мәгълүматны кулланучыларга житкерү өчен биналарны мәгълүмати рәсмиләштерү максатларында оешма урнашкан урында һәм (яисә) турыдан-туры товарны реализацияләү, хезмәтләр күрсәтү урынында билгеләнә торган территорияне төзекләндерү элементы закон нигезендә яки эшлекле әйләнеш гадәте нигезендә урнаштыру мәжбүри һәм реклама белән бәйлә максатларны күздә тотмый;

- төзелеш мәйданчыгы - яңа (шул исәптән төгәлләнмәгән төзелеш объектлары) төзү урыны, шулай ук күчемсез мөлкәтнең гамәлдәге объектларын реконструкцияләү, техник яктан яңадан коралландыру һәм (яисә) ремонтлау, сүтү урыны, шулай ук корылмаларны төзү һәм (яисә) монтажлау, ремонтлау һәм (яисә) техник яктан яңадан коралландыру урыны;

- тактиль өслек - өске катлам фактурасының сизелерлек үзгәрүе белән каплану;

- гомуми файдалану территорияләре - аерым затлар даирәсе тоткарлыксыз файдаланыла торган территорияләр (шул исәптән мәйданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар);

- муниципаль берәмлек территориясе Лениногорск шәһәре - муниципаль берәмлек территориясе чикләрендә Лениногорск шәһәре;

- транспорт чарасы - юлларда кешеләр, йөкләр яисә анда урнаштырылган жиһазлар (шул исәптән прицеплар, ярымприцеплар һәм транспорт чарасы белән составта хәрәкәт итү өчен кирәкле башка җайланмалар) йөртү өчен билгеләнгән җайланма;

- физик затлар тарафыннан куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган каты коммуналь калдыклар - шулай ук физик затлар тарафыннан куллану процессында үзләренә куллану үзлекләрен югалткан товарлар, шулай ук физик затлар тарафыннан торак урыннарында куллану процессында физик затлар тарафыннан куллану ихтыяжларын канәгатьләндерү максатларында аларның куллану үзлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук физик затлар, индивидуаль эшкуарлар эшчәнлеге барышында барлыкка килә торган һәм физик затлар тарафыннан

куллану процессында торак биналарда барлыкка килэ торган калдыклар составы буенча барлыкка килгән калдыклар керә;

- территорияләрне жыештыру - житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны жыю, махсус билгеләнгән урыннарда чыгару белән бәйләшкән төр, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлдерелгән башка чаралар;

- вәкаләтле органнар - башкарма комитетның Лениногорск шәһәре территориясен оештыруны, координацияләүне һәм төзекләндерүне үз компетенциясе чикләрендә гамәлгә ашыручы функциональ һәм территорияль органнары;

- урна - чүп-чар жыю өчен хезмәт итүче 0,2 дән 0,5 куб метрга кадәр күләмдәге махсуслаштырылган сыешлык (чиләктән, тартмадан һәм башка шундый савытлардан тыш);

- фасад бинаның тышкы ягы (төп, ян, ишегалды). Бинаның төп фасады күз күрәме иң зур зонага ия, кагыйдә буларак, урамнарның үзәк һәм/яки башка әһәмияте ягыннан кабул итүгә юнәлдерелгән;

- төзекләндерү элементлары - территорияне төзекләндерүнең состав өлеше буларак кулланыла торган декоратив, техник, планлаштыру, конструктив җайланмалар, яшелләндерү элементлары, җиһазларның һәм бизәлешнең төрле төрләре, шул исәптән биналарның, корылмаларның фасадлары, кече архитектура формалары, конвертсыз корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр.

3 бүлек. Шундый йортлар чикләрендә төзелмәгән яисә төзелмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннарның милекчеләреннән һәм (яисә) башка законлы хужаларыннан тыш) янәшәдәге территорияләр каравында күпфатирлы йортлардагы биналарның, биналарның, төзелешләрнең, корылмаларның, жир кишәрлекләрененң (милекчеләреннән һәм (яисә) башка законлы хужаларыннан тыш) катнашуы

3.1 статья

1. Күпфатирлы йортлардагы биналарның, төзелешләрнең, корылмаларның, жир кишәрлекләрененң милекчеләре һәм (яисә) башка законлы хужалары (мондый йортларның чикләре буйлап төзелмәгән яисә төзелмәгән яисә төзелгән жир кишәрлекләре, һәм дәүләт һәм муниципаль учреждениеләр) шул исәптән яқындагы территорияләрне тотуда финанс яктан катнаша.

2. Якын территорияне карап тоту эшләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- үлән чаптыру (үлән капламының биеклеге 15 см дан артмаска тиеш);

- чүп-чар жыюны;

- язгы-жәйге чорда жәяүлеләр зоналарын себерү;

- жәяүлеләр зоналарын кардан жыештыру, бозлавыкка каршы материаллар (комнан тыш) белән эшкәртү;

- территорияне төзекләндерү проекты яисә гамәлдәге колористик карар нигезендә кече архитектура формаларының төсө;

- урналарны һәм чүп-чар жыючыларны, муниципаль милектәге чүп-чардан тыш, жыйган саен чүп-чардан чистарту;

- яшеллэндерү элементларының эчтәлеге.

4 бүлек. Төзеклэндерүгә, оешмаларга гомуми таләпләр территорияләрне тоту һәм жыештыру

4.1 статья

1. Муниципаль берәмлекнең бөтен территориясе Лениногорск шәһәре һәм анда урнашкан барлык биналар (торак йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) төзеклэндерелергә, эчтәлеккә һәм жыештырылырга тиеш.

2. Гомуми файдаланудагы территорияләрне, шул исәптән мәйданнар, урамнар, машина юллары, жирле әһәмияттәге автомобиль юллары, яр бие, скверлар, пляжлар, башка объектлар белән шөгыльләнүче жир кишәрлекләрен карап тотуны һәм жыештыруны жирле үзидарә органы, йә вәкаләтле органнар үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыралар.

3. Физик һәм юридик затларга, аларның оештыру-хокукий рәвешләренә бәйсез рәвештә, милек хокукында, башка асыл яисә мәжбүри хокукта булган жир кишәрлегендә (алга таба - жир кишәрлекләренә хокук ияләре), шулай ук законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналар, корылмалар чисталыгын сакларга, территорияне кардан (чүп үләнәннән) жыештырырга, йортларның түбәләрен кардан һәм наратлардан чистартырга, чәчәк утыртуны оештырырга кирәк.

4. Әгәр дә бина, корылма милек хокукында яисә башка әйбер хокукында яисә берничә затның мәжбүри хокукында булса, жыештырылырга тиешле территория милек хокукындагы яисә күчемсез милек объектына башка хокуктагы өлешкә пропорциональ рәвештә билгеләнә.

5. Жир кишәрлеге территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне тоту һәм жыештыру чикләре яклар килешүе белән билгеләнергә мөмкин. Килешү булмаса, жыештырылырга тиешле территория барлык милекчеләр яисә биналарның, корылмаларның башка хужалары арасында тигез өлешләрдә билгеләнә. Физик яисә юридик зат биләмәсендәге жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, биләмәсендәге фактта урнашкан жир кишәрлеге чиге, шулай ук аның янәшәсендәге территория жыештырылырга тиеш.

6. Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясенә тиешле санитар торышын тәмин итү, әйләнә-тирә мохитне муниципаль берәмлек территориясен пычратудан саклау һәм яклау чараларын гамәлгә ашыру максатларында аларны жыештыру һәм санитар карап тоту өчен шәһәр жирлегенә жирле үзидарә органы белән янәшәдәге яисә беркетелгән территорияләр буларак килешү буенча ныгытыла.

7. Шәһәр территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы гражданның (индивидуаль торак йортларның милекчеләре яисә яллаучылары), юридик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар каты коммуналь калдыкларны, биологик калдыкларны, медицина калдыкларын, эре габаритлы һәм төзелеш чүпләрен чыгаруны калдыклар жыю, транспортировка, алардан файдалану, аларны

зарарсызландыру, урнаштыру эшчәнлегенә лицензиясе булган махсуслаштырылган оешмалар белән шартнамәләр нигезендә оештыралар.

8. Контейнерлар һәм бункерларны тутыру һәм күчереп төяү, шулай ук аларга икенче чимал булып торучы калдыкларны, ягулык-майлау материалларын, майланган жилне, авторезинаны, газ разрядлы һәм минесцентлы лампаларны ташлау тыела. Күрсәтелгән калдыклар әлеге максатлар өчен махсус бирелгән савытларда һәм биналарда сакланырга һәм калдыкларны жыю, файдалану, транспортировкалау, зарарсызландыру, урнаштыру эшчәнлегенә лицензиясе булган махсуслаштырылган предприятиеләргә чыгарылырга тиеш.

4.2 статья

1. Җаваплы затлар җыештыралар һәм янәшәдәге территорияләрне карап тоту буенча чаралар комплексын гамәлгә ашыралар (янәшәдәге территорияләрне җыештыру (төзекләндерү) турындагы шартнамәләр нигезендә):

1) озынлыкка - жир кишәрлегенә, бинаның, корылманың, коймаларның, төзелеш мәйданчыгының, сәүдә объектларының һәм башка объектларның бөтен территориясә дәвамында;

2) киңлеккә - урамның бордюр полосасына кадәр.

2. Җаваплы затлар түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

территориядә урналар булуын тәмин итәргә, ә анализланмаган биналарда, корылмаларда һәм корылмаларда - сыек калдыклар өчен җыентыклар (чүп-чар) җиһазларга (санитария таләпләренә туры китереп җиһазландырырга);

контейнерларга һәм контейнер мәйданчыкларына ирекле подъезд тәмин итәргә;

ТКО жыю өчен контейнерларны, аларны тутыруны һәм шәһәр территорияләрен пычратуны юкка чыгара торган урналарны төзек хәлдә тотуны тәмин итәргә;

чүп-чарны, контейнерларны һәм контейнер мәйданчыкларын, җыентыкларны (чүп-чарны) вакытында чистартуны һәм дезинфекцияләүне тәмин итәргә;

житештерү һәм куллану калдыкларын чыгаруны оештыруны һәм аларны юкка чыгару графигының үтәлешен тикшереп торуны тәмин итәргә;

КККны үз вакытында чыгаруны башкарырга;

контейнерларның һәм контейнер мәйданчыкларының үз вакытында буялуын һәм юылуын башкарырга;

чүп-чарны, яфракларны, ботакларны, карны үз вакытында җыеп алырга, скребкалар астына ятты, үләннәрне 15 см дан артык үткәрмичә генә печән чаптырырга;

велосипед парковкасы (велопарклар) территориясендә булуын тәмин итәргә.

4.3 статья

1. Җаваплы затлар җыештыру эшләрен башкаралар һәм тротуарларны карап тоту һәм җыештыру буенча чаралар комплексын гамәлгә ашыралар:

1) торак һәм административ биналарның подъездларынан турыдан-туры чыгу юллары булмаган һәм урамнары буйлап урнашкан яисә үтеп йөрү өлешеннән 3 м дан да артык булмаган һәм турыдан-туры чыгу юллары булмаган урамнарға һәм юлларға йөрү юлларына бүленгән - затларның юл өлешен жыю һәм карап тоту өчен җаваплы затларға йөкләнә;

2) инженерлык корылмаларына һәм баскычларга тоташучы - әлеге территорияләренә җыештыру өчен беркетелгән җаваплы затларға йөкләнә;

3) 3 метрдан артык газ белән йөрү өлешеннән һәм чыгу юлларыннан бүленгән һәм торак биналар, ишегалды территорияләре, ишегаллары һәм башка чыгу юллары, шулай ук йорт биләмәләре территориясендә урнашкан жәяүлеләр юллары подъездларынан турыдан-туры чыгулары булган затлар өстенә йөкләнә.

4.4 статья

1. Шәһәр территорияләренә тиешле санитар торышын тәмин итү, әйләндү-тирә мохитне шәһәр территориясен хужалык субъектларына һәм физик затларга пычранудан саклау һәм яклау чараларын гамәлгә ашыру максатларында якындагы территорияләр ныгытыла.

Территорияләренә (жир кишәрлекләрен) җыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен житештерү бурычлары, аларның оештыру-хокукый рәвешләренә бәйсез рәвештә, гамәлдәге жир законнары, торак урыннар территорияләрен карап тотуның санитария кагыйдәләре нигезендә физик һәм юридик затларга законда яисә шартнамәдә башкасы каралмаган булса, түбәндәге тәртиптә йөкләнә:

1) торак милекчеләре ширкәтләре, торак кооперативлары яисә башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативлары һәм торак урыннар милекчеләре затыннан торак фонды белән идарә итүне гамәлгә ашыручы идарәче оешмалар - күпфатирлы йортларның йорт яны территориясе, шулай ук урамның машина йөртү өлешеннән 5 м ераклыктагы жир кишәрлеге. Әгәр жир кишәрлегенә чикләре билгеләнмәгән булса, күпфатирлы торак йорт юл буйлап урнашкан - торак йорттан тротуарга кадәр (тротуар булмаган очракта) урамнар, ләкин 10 метрдан артык түгел;

2) күпфатирлы торак йортларда төзелгән торак булмаган биналарны эксплуатацияләүче затлар - биналарның бөтен озынлыгы дәвамында, киңлеге - урамның 10 м ераклыгында, эмма идарәче оешма белән шартнамә булмаган очракта, 10 м дан артык булмаган очракта (юл буйлап объект урнашкан очракта);

3) социаль өлкә учреждениеләре (мәктәпләр, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләр, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 5 м ераклыкта яисә урамның машина юлына кадәр, ләкин 5 м дан артмаган (юл буйлап объект урнашкан очракта).

Гомумшәһәр өмәсен үткәргәндә һәм шәхси инициатива булганда учреждениенә территориясе алдында баш фасад ягыннан урамга кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта), башка яктан 30 м радиуста җыештыру эшләрен башкарырга хокуклы;

4) сәнәгать предприятиеләре һәм барлык милек рәвешләрендәге оешмалар - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләр, аларга килү юллары, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге, керү юллары чигеннән 10 м ераклыкта якин территорияләр, санитар-яклау зоналары. Предприятиеләрнең санитар-яклау зоналары гамәлдәге санитария кагыйдәләре һәм нормалары таләпләре нигезендә билгеләнә;

5) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә төзүче (подрядчы) - территорияләр, аларга килү юллары, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге, керү юллары чикләреннән 15 м ераклыкта якин территорияләр;

6) торак йортлар хужалары - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә (яки, жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, жир кишәрлегенә факттагы чиге буенча), шулай ук жир кишәрлеге чигеннән 5 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, әмма 5 м дан артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта).

Гомумшәһәр өмәсен үткәргәндә һәм шәхси инициатива белән булганда, ирекле нигездә территорияне жыештыру һәм үлән чаптыру эшләрен 5 метрдан артык башкарырга хокуклы;

7) стационар булмаган объектлар (лоткалар, киосклар, павильоннар һәм башка стационар булмаган сәүдә объектлары) һәм сезонлы кафелар хужалары - бирелгән жир кишәрлеге территориясә, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, ләкин 10 м дан артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта).

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм жирле үзидарә органы белән килештергәндә, якындагы территорияне жыештыру эшләрен башкарырга һәм объектны урнаштыру урынының тышкы чигеннән 10 м ераклыкта үләнне чабып йөртергә хокуклы;

8) сәүдә һәм жәмәгать туклануы оешмалары (базарлар, кибетләр, рестораннар, кафелар) - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләр, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта яисә урамның машина юлына кадәр, ләкин 10 м дан артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта).

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм жирле үзидарә органы белән килештереп, янәшәдәге территорияне участок чикләреннән 50 м радиуста һәм урамның машина юлына кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта) жыярга.

Сәүдә объектларында урнаштырылган чүп савытларын тоту - сәүдәне гамәлгә ашыручы затлар тарафыннан башкарылырга;

9) биналарның, корылмаларның милекчеләре яисә башка хокук ияләре - бинаның, корылманың периметры яисә бирелгән жир кишәрлегенә чиге буйлап, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта яисә урамның машина юлына кадәр, ләкин 10 метрдан артык түгел (объект юл буйлап урнашкан очракта).

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм жирле үзидарә органы белән килештергәндә, янәшәдәге территорияне участок чикләреннән 10 метрдан артык радиуста һәм урамның юл өлешенә кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта) жыярга;

10) автомобиль юлларының юл бие полосалары чикләрендә урнашкан автомобиль заправка станцияләре, автомобиль постлары, транспорт чараларына

техник хезмэт күрсөтү станциялэре (автосервис, шиномонтаж һ.б.), сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә урнашкан территориялэр, шулай ук янәшәсендәге территория бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 15 м ераклыктагы һәм машина юлына кадәр территориялэр;

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм жирле үзидарә органы белән килештереп, якындагы территорияне участок чикләреннән 50 м радиуста һәм урамның машина юлына кадәр жыештырырга;

11) гараж кооперативлары - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территориялэр, аларга килү юллары, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге, керү юллары чигеннән 10 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, әмма 10 м дан артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта);

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм жирле үзидарә органы белән килештереп, кишәрлек чикләреннән 50 м радиуста һәм урамның юл өлешенә һәм аларга килү юлларына кадәр якин территорияне жыештырырга;

12) гражданның бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган берләшмәләре - бирелгән жир кишәрлеге территориясә, шулай ук аңа якин урнашкан территория бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, әмма 10 метрдан артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта);

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм жирле үзидарә органы белән килештергәндә, якындагы территорияне участок чикләреннән 20 м радиуста һәм урамның машина юлына кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта) жыярга;

13) жирләү урыннары - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә, шулай ук янәшәсендәге территория бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, ләкин 10 метрдан да артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта);

14) бүлеп бирелгән кишәрлеклэр чикләрендә реклама конструкцияләре.

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм жирле үзидарә органы белән килештереп, 10 м радиуста территорияне жыештырырга, шулай ук әлеге конструкциялэр тирәсендә югарыда күрсәтелгән конструкцияләрдә урнаштырылган өзелгән һәм таркалган реклама плакатларына, баннерларга һәм башка реклама плакатларына кадәр;

15) килү һәм чүп жыю техникасын туктату нокталары - 5 м, шулай ук килү нокталары тирәсендә һәм чүп жыю техникасын, таратылган һәм таркалган чүп-чарны туктату нокталары;

16) автомобиль юллары янында урнашкан чүп-чар жыю бункерлары, бирелгән жир кишәрлеге территориясендә, шулай ук бункерлар тирәсендә радиуста 10 метрга кадәр чәчелгән һәм таркалган чүп-чарга кадәр;

17) гомуми файдаланудагы территориядә урнаштырылган чүп савытларын карап тоту - территорияне жыештыручы оешма тарафыннан шартнамәлэр буенча гамәлгә ашырыла;

18) автотранспорт чараларының озак һәм кыска сроклы саклау тукталышлары хужалары - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территория, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, әмма 10 метрдан артык булмаган (юл буйлап объект урнашкан очракта);

19) коммуналь билгеләнештәге корылмалар карамагында булган оешмалар - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территория, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта ана якын территория;

20) идарә итүендә автоматик режимда эшләүче (хезмәт күрсәтүче персоналдан башка) инженерлык корылмалары булган предприятиеләр - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территория, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта якын территория;

21) хезмәт күрсәтү оешмасы - биләгән кишәрлекнең озынлыгы буенча ике яклы төзелешле урамнарда, киңлеге буенча - магистраль тротуарга кадәр, тротуар булмаганда - урамның машина юлының бордюр полосасына кадәр;

22) хезмәт күрсәтүче оешма - биләп тора торган участокның озынлыгы буенча берьяклы төзелешле урамнарда, ә киңлеге буенча - бөтен урамның киңлегенә, шул исәптән капма-каршы тротуарны һәм тротуар артында 10 метрны да кертеп;

23) хезмәт күрсәтү оешмасы - жир өсте өлешендәге 5 м ераклыктагы жир асты һәм жир өсте кичүләре, баскыч жыеннары һәм күчешләрнең үзләре өчен.

4.5 статья

1. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын тоту һәм жыештыру «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алуларны гамәлгә ашыру нәтижеләре буенча билгеле бер башкаручы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Автомобиль юлларының юл буе полосасында яисә алар янәшәсендә урнашкан сервис (кибетләр, кафе, отелльләр, АЗС, СТО, ял мәйданчыклары) объектларына бүлеп бирелгән территорияләрне тоту һәм жыештыру мондый объектларның хужасы (милекчесе) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4.6 статья

1. Яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын тоту һәм карау түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

1) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә - жир кишәрлегенә милекчеләре яисә башка хокук ияләре;

2) гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә - дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алуларны гамәлгә ашыру нәтижеләре буенча билгеле бер башкаручы;

3) чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнгән урыннар чикләрендә (санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) - әлегә объектларның хужалары;

4) йорт яны территорияләре чикләрендә - күпфатирлы йортлардагы торак урыннар милекчеләре яисә идарәче оешмалар, асылда барлыкка килгән ишегалды территориясен (балалар һәм башка мәйданчыклар, рекреацион

әһәмияттәге зоналар, транспорт чаралары саклау һәм туктап тору урыннары) кертәп;

5) жир өсте коммуникацияләренәң, шул исәптән электр челтәрләренәң, яктырту челтәрләренәң, радиолинияләренәң сак зоналарында күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары;

6) жир асты коммуникацияләренәң сак зоналарында (әгәр урнаштыру рөхсәт ителгән булса) - күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары.

4.7 статья

1. Кювет, торбалар, дренаж корылмаларын жыештыру һәм чистарту, урамнардан һәм юллардан грунт суларын һәм жир өсте суларын бүлеп бирү, яңгыр канализациясе һәм яңгыр сулары коелары коллекторларын чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

2. Яшел утыртмаларны аудару рөхсәтеннән башка яшел утыртмаларның төшләре, күчереп утырту, аларны кисеп алу һәм зарарлау, шулай ук бирелгән рөхсәтнең шартларын һәм срокларын үтәмәү, яшел утыртмаларны рөхсәтсез юкка чыгару дип таныла. Гаеплеләр санкцияләнмәгән жимерелү өчен җаваплылыкка тартылалар, һәм зыян исәпләүнең гамәлдәге методикалары нигезендә исәпләнгән зыян түләтелә.

4.8 статья

1. Диспетчерлык пунктларын, шәһәр жәмәгать транспортының борылыш мәйданчыкларын тоту һәм жыештыру пассажирлар транспортын эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

4.9 статья

1. Ижтимагый транспортны павильоннарны тоту һәм жыештыру махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан тәмин ителә.

4.10 статья

1. Жәмәгать бәдрәфләрен урнаштыру һәм тоту тәртибе гамәлдәге законнар, санитария кагыйдәләре һәм нормалар нигезендә билгеләнә. Санитария һәм туалетларның техник торышы өчен җаваплылыкны аларның милекчеләре, хужалары, арендаторлары яки махсуслаштырылган оешмалар китерә, аларга хезмәт күрсәтә.

4.11 статья

1. Төзекләндерү, жыештыру һәм карап тоту эшләрен башкару ешлыгы объектларның тиешле санитар һәм техник торышын тәмин итүне исәпкә алып, эшләр заказчысы тарафыннан билгеләнә.

4.12 статья

1. вәкаләтле органнар Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә карап тоту һәм жыештыру эшләренәң үтәләшен тикшереп тора.

5 бүлек. Биналар, корылмаларны карап тоту һәм алар урнашкан җир кишәрлекләре буенча гомуми таләпләр

5.1 статья

1. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм җир кишәрлекләренен эчтәлеген аларның милекчеләре яисә башка хокук ияләре мәстәкыйль рәвештә йә махсулаштырылган оешмаларны үз акчалары исәбеннән җәлеп итү юлы белән гамәлгә ашыралар.

2. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм җир кишәрлекләрен тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту;

2) җир кишәрлеген җыештыру, печән чабу һәм санитария-гигиена белән чистарту;

3) гражданныр, оешмалар һәм индивидуаль эшкуарлар эшчәнлегенә нәтижәсендә барлыкка килә торган җитештерү һәм куллану калдыкларын җыю һәм алып китү;

4) җир кишәрлегендә урнашкан яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карау;

5) керү төеннәренен кар, боз һәм кузырекларын вакытында чистартырга, кар һәм карнизлардан, балконнардан һәм көймәләрдән, агачлар ябалдашларының зарарлануыннан саклану чараларын тәмин итеп, очып китүләренә, карны һәм сосулни чистартырга;

6) кышкы чорда торак фонды белән идарә итүне гамәлгә ашыручы биналарның хужалары (арендаторлары) һәм идарәче оешмалар кар, наледил, сосулек, шулай ук алар барлыкка килгән саен кар түбәләрен һәм керү урыннары козырекларын вакытында чистарту оештырылырга тиеш;

7) тышкы сулы түбәләренә вакыт-вакыт кар катламы ясалуга юл куймыйча, 30 см дан артык калынлыктагы кар катламын чистартырга, ә жылытканда карны азрак калынлыкта ташларга кирәк;

8) жәяүлеләр зоналарына чыга торган кар, кар һәм сосулниң түбәләрен, алар барлыкка килгән саен, билгеләнгән нормалар нигезендә куркыныч участокларның беренчел киртәләре белән чистартырга;

9) барлык төр түбәләрдә, балконнарны һәм керү төеннәренен козырекларын да кертәп, кар өслекләре ясалуга юл куймаска;

10) урамга караган түбәнен түбәсен һәм керү узелларының козырекларын һәм тәрәзә уемнарының кар белән капланган урыннарын, аларны тротуарларга ыргытып, түбә скаты өслегеннән тротуарларга ыргытылган бозны һәм сосулни тәүлекнең якты вакытында гына чистартырга. Түбәнен калган скатларыннан кар ташлау, шулай ук яссы түбәләр эчке ишегалды территорияләренә чыгарылырга тиеш. Кар ыргыту алдыннан кешеләрнең куркынычсызлыгын тәмин итүче сак чаралары үткәргә кирәк. Йортлардан ташланган кар, гомуми файдаланудагы юлларга җыештырылган һәм юлның алгы өлеше буйлап урнаштырылган бозлыктар, юл өлешен җыештыручы зат белән төзелгән шартнамә нигезендә кар чыгару белән бер үк вакытта чыгарыла;

11) түбәдән һәм керү төеннәренә кар салганда агачларның, куакларның, урам электр яктыртуның һава линияләренен, электр корылмаларының, реклама

конструкцияләренә, светофор объектларының, юл билгеләренә, элемтә линияләренә тулысынча сакланышын тәмин итә торган чаралар күрергә тиеш.

3. Юридик затлар (индивидуаль эшкурлар) һәм физик затлар үз милкендәге, биләгән яисә файдаланган жир кишәрлекләрендә Сосновский борщевикын юкка чыгару эшләрен башкарырга тиеш.

6 бүлек. фасадларының тышкы күренешенә һәм эчтәлегенә карата гомуми таләпләр биналар, корылмалар, керү төркемнәре, түбәләр һәм йорт билгеләре

6.1 статья

1. Биналар, корылмалар фасадлары өчен төп шарт архитектура-сәнгать образының, материалларының һәм төсле чишелешнең стиль ягыннан бердәмлеге булып тора.

2. Фасадның каль участоклары, детальләр, элементлар һәм өстәмә жиһазлар комплекслы карар нигезендә урнаштырылырга тиеш.

3. Тышкы мәгълүматны урнаштыру чаралары расланган дизайн-проект (паспорт) нигезендә урнаштырылырга тиеш.

6.2 статья

1. Төсле карар фасадның характеристикаларына һәм стилиенә, объектның функциональ билгеләнешенә, әйләнә-тирә мохиткә туры килергә тиеш.

2. Урамнан, стеналардан һәм арка юлларын ябудан каралган йортларының (ян фасады) сатучылары фасадның төсләр чишелеше паспорты нигезендә тулысынча төп фасад төсенә буяла.

6.3 статья

1. Биналарының, корылмаларының фасадлары төзелеш өлешендәге, декоратив бизәлештәге һәм инженерлык элементларына күренеп торган зыян китермәскә һәм тиешле эстетик халәттә ярдәм ителергә тиеш.

2. Биналарының фасадлары, аерым детальләренә бетерү яисә үзгәртү белән бәйлә корылмаларны үзгәртү норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителә.

3. Бина фасадының төсләр гаммасы бинаның фасадларының төс чишелеше паспорты нигезендә билгеләнә һәм билгеләнгән тәртиптә килештерелә. Бинаны, корылманы эксплуатацияләгәндә яисә ремонтлаганда төсләр тонын үзгәртү килештермичә рөхсәт ителми.

4. Мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан биналарының фасадлары бүлгә мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәге кануннар һәм мәдәни мирас объектларын саклау өлкәсендәге вәкаләтле органнар белән килештереп, мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәге вәкаләтле органнар белән килештереп гамәлгә ашырыла һәм биналарының архитектура стилиендә, шул исәптән урамнарны төзүнең гомуми стилиендә башкарыла.

5. Фасадларның әйләнәсе штукатур, канлы һәм гүзәл эшләрне кабул иткәннән соң һәм бинаның фасадларының төсләр чишелеше паспорты нигезендә генә үткәрелә.

6. Ремонттан, үзгәртеп корудан соң фасадлар алу кабул итү комиссиясе тарафыннан башкарыла, аның составы Башкарма комитет тарафыннан раслана.

6.4 статья

1. Биналарның, корылмаларның фасадларын тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) фасадларның, шул исәптән керү ишекларен һәм козырекларын, балкон һәм көймә коймаларын, карнизларны, аерым баскычларны, төшү һәм баскычларны киртәләүне, витриналарны, декоратив детальләрне һәм башка конструктив элементларны үз вакытында ремонтлауны һәм торгызуны һәм торгызуны һәм аларның төсен;

2) сулыкларның, су торбаларының һәм сливларның төзек хәлдә булуын һәм аларның эчтәлеген тәмин итү;

3) герметизацияне, жөйләрне сүтеп ябыштыруны, ярыкларны һәм казылмаларны;

4) тәрәзә төпләрен һәм подвалга керү урыннарын торгызу, ремонтлау һәм вакытында чистарту;

5) фасадта урнаштырылган электр яктырткычын төзек хәлдә тоту һәм аны караңгы төшү белән кабызу;

6) фасадларның торышына һәм эксплуатацияләү шартларына карап, өслекларен вакытында чистарту һәм юдырту;

7) тәрәзә һәм витриналарны, вывескаларны һәм күрсәткечләрне вакытында юу;

8) язулардан, рәсемнәрдән, белдерүләрдән, плакатлардан һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук китерелгән граффитидан чистарту.

2. Фасадларның конструкторлык элементлары һәм эшләнеше аларның нормаль тузган саен торгызылырга яисә кинәт зарарлану шартлары барлыкка килгәндә (аварияләр, стихияле бәла-казалар, янгын һ.б.) әлеге хәлләр туктатылганнан соң ике ай эчендә торгызылырга тиеш.

6.5 статья

1. Түләнергә тиешле биналарның, төзелмәләрнең һәм корылмаларның фасадлары элементлары составына түбәндәгеләр керә:

1) приямкалар, подвалга керү урыннары һәм чүп-чар окамералары;

2) керү төркемнәре (баскычлар, мәйданчыклар, култыксалар, ишек өстендәге козыреклар, коймалар, ишекләр һ.б.);

3) цоколь һәм отмостка;

4) диварлар яссылыгында;

5) фасадларның чыгыш ясаучы элементлары (балконнар, көймәләр, эркерлар, карнизлар һ.б.);

6) түбәләр, шул исәптән рәшәткәләрне киртәләүче вентиляция һәм төтен торбаларын да кертәп, түбәгә чыгу һәм башкалар;

7) архитектура детальләре һәм тышкы кыяфәте;

8) чокырларны да кертәп, су үткәргеч торбалар;

- 9) парапетлы һәм тәрәзә коймалары, рәшәткәләр;
- 10) тәрәзә, балкон, билбау, цоколь, свеслар һ.б.ларның металл бизәлеше;
- 11) асылмалы металл конструкцияләр (әләм тотучылар, анкерлар, янгын баскычлары, вентиляция жиһазлары һ.б.);
- 12) панельләр һәм блоклар арасындагы горизонталь һәм вертикаль жөйләр (эре панельле һәм эре блоклы биһаларның фасадлары);
- 13) пыяла, рамнар, балкон ишекләре;
- 14) биһаларга яқын урнашкан стационар киртәләр;
- 15) урам исемнәре һәм йорт номерлары булган күрсәткечләр.

6.6 статья

1. Тиешле вазыйфалары йөкләнгән биһаларның, корылмаларның милекчеләре, башка хокук ияләре һәм башка затлар түбәндәгеләргә бурычлы:

1) кирәк булган саен, ләкин елга бер тапкырдан да ким түгел, махсус техника һәм методика буенча юу кулланып, фасадларны чистартырга һәм юарга;

2) кирәк булганда, елга ике тапкыр, язын (жылылык системаларын сүндүргәннән соң) һәм көзен (жылыту сезоны башланганчы), кагыйдә буларак, химик чаралар, тәрәзәләр пыяласының эчке һәм тышкы өслекләрен, балкон һәм көймә ишекләрен, керү ишекләрен чистартырга һәм юарга;

3) облицовка, штукатурка, фактур һәм төсле катламнарның жирле жимерелүе ачыкланган саен, штукатуркадагы ярыкларны, облицовка жөөннән эремәне, кирпич һәм вак кисәк кладкаларын аерып алуны, жыелма биһаларның тулы кисемнәренә герметлаштыра торган өлешләрен жимерүне, стеналарның калкып чыга торган өлешләрендә металл өслекләренә зарарлануын яисә тузуын, су торбаларын, юеш һәм күгәргән тапларны, жылынган һәм сөрелгән урыннарны жимерүне, өслекнең гомуми пычрануын, парапетларны жимерүне һ.б. бетерергә, аларны алга таба үстерүгә юл куймыйча, аларны ачыкларга тиеш;

4) фасадның аерым элементларын (цоколь, крылец, баскычлар, приямкалар, керү ишекләре, капка, цоколь тәрәзәләре, балконнар һәм көймәләр, су агышлы торбалар, тәрәзә төпләрендәге отливлар, сызыкча ачышлар һәм башка конструктив элементлар) ремонтлауны кимендә өч елга бер тапкыр башкарырга;

5) чыгыш ясаучы конструкцияләр жимерелү ихтималы булган очракта, саклау-кисәтү чараларын (коймалар, сеткалар урнаштыру, элементның жимерелә торган өлешен демонтаж һ.б.) башкарырга.

6.7 статья

1. фасадларны эксплуатацияләгәндә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

1) биһаларның һәм корылмаларның фасадлары стеналары өслегенә зарарлануы (пычрануы): подтеklar, ефәк буяулар, ярыклар булу, штукатурка, тышлау жайланмалары өзелү, кирпич кладка зыян килү, тимер-бетон конструкцияләренә саклык катламын өзү һ.б.

2) биһаларның һәм корылмаларның архитектура һәм сәнгать-скульптур детальләренә зыян китерү (аларның проект документациясә каралган очракларда булмау);

3) панераара бәрелешләрнең герметизациясә бозу;

4) штукатуркаларның, тышчаларның, фасадларның, биһаларның яисә корылмаларның цоколь өлешенә бизәкле катламының зарарлануы (шартлавы,

пычрануы), шул исәптән тәрәзә, керү приямкалары конструкциясенә төзексезлегә;

5) биналар һәм корылмалар фасадларының чыгыш ясаучы элементлары: балконнар, лоджий, эркерлар, тамбурлар, карнизлар, козыреклар зарары (пычрануы);

6) балконнарның, көймәләренң, парапетларның, түбәләренң коймаларын жимерү (булмау, пычрану);

7) фасадны һәм аның элементларын әлеге бинаның төсә буенча шул бинаның билгеләнгән бинасыннан, проект тирбәләшле паспорты белән корылмадан аерыла торган материалларны бизәкләү һәм буяу;

8) вәкаләтле орган белән килештермичә, урамның, тыкрыкның, мәйданның, бинаның номерын, корылманың номерын, корпусның яисә төзелешнең күрсәткечләрен ирекле рәсмиләштерү, урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

9) расланган үрнәкләргә туры килми торган урам исемнәре һәм йортларның номерлары белән күрсәткечләр урнаштыру;

10) бинаның фасадында һәм (яисә) түбәсендә флаглар, флаглар тотучыларның корылмалары, флагштоklar урнаштыру һәм эксплуатацияләү, проект вәкаләтле орган белән килештерелгән булса;

11) бинаның фасадында һәм (яисә) түбәсендә тышкы мәгълүмат урнаштыру чараларын, вәкаләтле орган белән килештерелгән дизайн-проекттан башка урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

12) яңа архитектура детальләрен төшерү, алмаштыру яисә урнаштыру, яңа проемотларны урнаштыру, тәрәзә рәвешләрен үзгәртү, яңа балконнарны һәм көймәләрен, эркерларны яңадан жиһазлау яисә урнаштыру, билгеләнгән тәртиптә килештермичә һәм рөхсәт алмыйча, балконнар арасында пространство төзү;

13) биналарның, корылмаларның фасадларын (житештерү, склад, индивидуаль торак төзелешеннән тыш) төрү өчен, шулай ук гомуми файдаланудагы территорияләрдә биналар, корылмалар, фасадлар белән чыга торган корылмаларны (төзелеш төзелешләреннән тыш) чикләү өчен (шул исәптән мәйданнар, урамнар, юл йөрү, яр буйлары, скверлар, яшел зоналар) төзү өчен профнастилны, сайдингны, металл кәгазьләрен һәм башка шундый материалларны куллану, мәдәни мирас объектларыннан тыш;

14) жимерелгән яисә зыян күргән архитектура детальләрен торгызылганчы фасадларның төсә;

15) фасадларның өлешчә бизәгә (биналарның беренче катларының тулы бизәгә искәrmә булып тора);

16) төсләр чишелешен ирекле үзгәртү, рәсемнәр, үрелешләр калынлыгы һәм фасадларның башка элементлары, шул исәптән тәрәзә һәм витриналар, ишекләр, балконнар һәм көймәләр, фасадның гомумархитектура карарына туры килми торган борылышлар һәм жиһазлар калынлыгы;

17) биналарның һәм корылмаларның фасадларын төзүнең декоратив карарын һәм тышкы күренешен боза торган өстәмә элементлары һәм жайланмалары;

18) гомуми файдаланудагы территорияләрдән чыга торган һәм тикшерелә торган фасадлар булган биналарда һәм корылмаларда чукрак металл полотнолар урнаштыру, фасадның архитектур карарына туры килми торган ишек

тулмаларын урнаштыру, фасадтагы башка керү юлларының характерын һәм төсләрен карап хәл итү;

19) фасад яссылыгына мөнәсәбәттә ишек блогының урнашуы һәм үзгәрүе;

20) тәрәзә һәм ишек тартмасы белән проемо арасындагы жөйләрнең сыйфатсыз карары, ул фасадның тышкы күренешен начарайта;

21) пыяла кисәкләренең үтә күренмәләгән, төсен һәм декоратив пленкалары белән каплануын, пыяла кисәкләре белән пыяла ябыштыруын ирекле үзгәртү;

22) балконнарның нинди дә булса үзгәрешләрен житештерү, тиешле рөхсәттән башка көймә житештерү, келәмнәрне, киём-салымны, балконнарның тышкы ягыннан эчке киём, урамга чыга торган биналарның төп фасадларының тәрәзәләрен житештерү, шулай ук аларны йорт кулланылышының төрле предметлары белән тәмин итү;

23) архитектур детальләрдә, декор элементларында, кыйммәтле архитектур бизәкле өслекләрдә тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру, шулай ук архитектур өслекләрен зарарлауга китерә торган беркетү;

24) фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, керү төркемнәрен урнаштырганда яңа бизәкләү һәм реклама белән капларга;

25) биналарга, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары корылмаларына үз белдәге (законсыз) беркетү;

26) афишалар, белдерүләр, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукция элү һәм ябыштыру, шулай ук биналар, корылмалар фасадларында граффити ясау.

6.8 статья

1. Антеннаны урнаштыру рөхсәт ителми:

1) төп фасадларда;

2) түбәдә, ишегалды фасадларында һәм урамнан карап торучы брандмауэрларда;

3) биналарның түбәләрендә, биналарның һәм корылмаларның (манаралар, гөмбәзләр) силуэт төгәлләүләрендә, парпетларда, түбә коймаларында, вентиляция торбаларында;

4) фасадның почмак өлешендә;

5) балконнар, көймә коймаларында.

6.9 статья

1. Тышкы күзәтү видеочаралары түбә астында, козыреклар, балконнар, эркерлар, архитектур детальләрдән азат булган фасад участокларында, декор, бизәлешнең кыйммәтле элементларына урнаштырыла. Колонналарда, фронтоннарда, карнизларда, пилястраларда, порталларда, козырекларда, балконнар цокольләрендә тышкы күзәтү камераларын урнаштыру рөхсәт ителми.

6.10 статья

1. Гамәлдәге законнар нигезендә түбәндәгеләр рөхсәт ителә:

1) керү юлларында вәкаләтле орган белән килештерелгән мәгълүмати стендлар урнаштыру;

2) урам буйлап урнашкан биналарда ишегалды фасадлары ягыннан тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру.

7 бүлек. Керү төркемнәрен тоту

7.1 статья

1. Биналарның, корылмаларның керү төркемнәрен яктырту жайланмасы, лапас (козырек), өслекләргә үзара бәйләү элементлары (баскычлар һ.б.), инвалидларны һәм халыкның аз мобильле төркемнәрен (пандуслар, култыкчалар һ.б.) белән жиһазларга кирәк.

2. Керү төркемнәрен проектлаганда, биналарның, корылмаларның фасадларын яңартканда, үзгәрткәндә түбәндәгеләр рәхсәт ителми:

1) фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, яңа бизәкләү һәм реклама белән ябу;

2) гомуми файдаланудагы территориядә чыга торган фасадлардагы жир өстә тигезлегеннән 1,2 м дан югарырак урнашкан биналарга подвалга һәм цоколь катына керү жайланмасы;

3) жәяүлеләр хәрәкәтенә комачаулый торган терәк элементларын (колонналарны, агып төшүне һ.б.) урнаштыру;

4) бина фасадының комплекслы чишелешен исәпкә алып, проект документациясен эшкәртмичә ике һәм аннан күбрәк керү жайланмасы (булганнарын исәпкә алып);

5) тротуарлар зонасында урам-юл чөлтәре зонасында жиңел конструкцияләрдән (баскычлар, пандуслар, баскыч, яшелләндерү) керү төркеме элементларының минималь норматив киңлегә 0,5 метрдан артыкка якин тротуарга урнаштыру;

6) жиңел конструкцияләрдән кәргән керү төркемнәренә кызыл линияләреннән читтә 1,5 м дан артыкка урнашуы;

7) күпфатирлы йортта урыннар милекчеләренә ризалыгын алмыйча, керү төркемен күпфатирлы йортта урнаштыру;

8) торак урын милекчесенә ризалыгын алмыйча керү төркемен урнаштыру өчен балкон куллану;

9) күпфатирлы йортларда урнашкан торак булмаган биналарның керү төркемнәрен рәхсәтсез урнаштыру, вәкаләтле орган белән килештермичә.

8 бүлек. Түбәнең эчтәлегә

8.1 статья

1. Биналарның, корылмаларның түбәләре, су үткәрү системасы элементлары, төтен чыгару һәм вентиляция системалары төзек хәлдә булырга һәм теләсә нинди һава торышы шартларында йорт һәм жәяүлеләр өчен куркыныч тудырмаска тиеш.

2. Кышкы чорда кар, наледи һәм сосулның керү узелының түбәсен һәм козырекларын вакытында чистарту оештырылырга тиеш.

3. Жәяүлеләр зоналарына чыга торган якларда кар түбәсен чистарту участкалар киртәсе белән башкарылырга һәм барлык кирәкле саклык чараларын кабул итеп, бары тик тәүлекнең якты вакытында гына башкарылырга тиеш.

4. Башка скат түбәләреннән, шулай ук яссы түбәләрдән кар ташлау эчке ишегалды территорияләренә башкарылырга тиеш.

5. Түбәдән жәяүлеләр юлына ташланган, жәмәгать транспортын көтү тукталган, карның үткән өлеше һәм кичекмәстән жыештырылырга тиеш.

6. Кар һәм наледи ташлаганда, наратларны кыяганда, түбәдә ремонт эшләрен һәм башка эшләренә башкарганга агач һәм куакларның, электр белән тәэмин итүнең һава линияләренең, яктырту һәм элементәнең, юл билгеләренең, юл светофорларының, юл киртәләренең һәм жайланмаларының, жәмәгать транспортын көтү павильоннарының, декоратив бизәкләрнең һәм инженерлык элементларының сакланышын тәэмин итә торган чаралар күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементлар зарарланган очракта, алар түбәне чистарткан һәм зарарланган очракта торгызылырга тиеш.

7. Рөхсәт ителми:

1) түбә өстендә түбәләр, түбә өчен билгеләнгән предметлар (көрәкләр, скрепкалар, ломнар), төзелеш материаллары, ремонт калдыклары, файдаланылмый торган механизмнар һәм башка предметлар төзү;

2) су үткәргеч торбалар бүрәнәләренә боз, кар һәм чүп-чар биналары түбәсеннән ташлана.

8.2 статья

1. Биналарның, корылмаларның түбәләре су үткәргечләре булырга тиеш, алар жәяүлеләр һәм жәяүлеләр зоналарына агып төшә торган суның турыдан-туры элэгүенә юл куймый. Желоба, воронка, водостоклар аерылгысыз булырга һәм жыелган су күләменең үткәргүенә исәпләнергә тиеш. Юл кырыйларына жәяүлеләр зоналары булган биналар ягына чыга торган шоферлар жәяүлеләр юлыннан читкә китәргә тиеш.

9 бүлек. Йорт билгеләрен карап тоту

9.1 статья

1. Биналар, корылмалар күрсәтелгән күрсәткечләренә муниципаль берәмлектәге урамнар исемнәре һәм йортларның номерлары белән урнаштыруны регламентлаучы Нигезләмә нигезендә башкарылган йорт тамгалары белән жиһазландырылырга тиеш. 30.04.2015 № 4.

2. Биналар, корылмалар адреслау билгеләре (аншлаглар һәм номер тамгалары) белән унификацияләнгән (форма, үлчәм, төсләр чишелеше, шрифт язу), торак йортлар - подъезд һәм фатир номерлары күрсәткечләре белән жиһазландырылырга тиеш.

9.2 статья

1. Аншлаглар Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә бертөрле үлчәмдәге шрифт белән башкарыла.

2. Аншлагларны урнаштыруга гомуми таләпләр түбәндәгеләр:

1) урнаштыру урыннарын унификацияләү, урнаштыру буенча бердәм кагыйдэләрне үтәү;

2) жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәте шартларын, биналарның кабул итү дистанцияләрен, архитектурасын, яктыртылуын, яшел утыртмаларны исәпкә алып яхшы күренүчәнлек.

9.3 статья

1. аншлаглаларны урнаштыру түбәндәге таләпләргә жавап бирергә тиеш:

1) жир өстеннән биеклегә - 2,5 - 3,5 м (заманча төзелеш районнарында - 5 м га кадәр), бина почмагынан 1,0 м ераклыкта;

2) чыгыш ясаучы архитектура детальләреннән ирекле булган фасад участогында урнаштыру;

3) фасадның вертикаль күчәренә гади, архитектур эгъзаларына бәйлелек;

4) күрше фасадларда билгеләр урнаштыруның бердәм вертикаль билгесе;

5) тышкы каплагыч объектлар (агачлар, корылмалар) булмау;

6) урам исемнәре күрсәтелгән күрсәткечләр бинаның ике ягында да чатларда урнашкан биналар диварларында билгеләнә;

7) урам чатында әлегә чатка чыга торган йортлардагы күрсәткечләр билгеләнә.

2. Номер тамгалары түбәндәгечә урнаштырылырга тиеш:

1) төп фасадта - фасадның уң ягындагы простенкада;

2) транспортның берьяклы хәрәкәте булган урамнарда - транспорт хәрәкәте юнәлешенә якын булган фасада ягында;

3) төп керү юлында - уң яктан яисә проем өстеннән;

4) ишегалды фасадларында - квартал эчендәге юл читлегендә;

5) сәнәгать предприятиеләре коймаларында һәм корпусларында - төп керү, керү юлынан уңда.

3. Подъезд һәм фатирлар номерлары күрсәткечләре аларда ишек уемы өстендә яисә ишек уемын тутыру импостенда (горизонталь табличка), яисә ишек уемынан уңда 2,0 - 2,5 м биеклектә (вертикаль күрсәтмә) урнаштырыла.

4. Аншлаглалар һәм номер тамгалары чисталыкта һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Аншлаглаларның һәм номер билгеләренең чисталыгы һәм төзеклегә өчен биналарны карап тоту өчен жаваплы затлар жаваплы.

9.4 статья

1. Флагштоклаларны билгеләнгән тәртиптә расланган проект буенча йорт фасадына урнаштырырга кирәк.

2. Янгын гидрантларының урнашу күрсәткечләре, полигонометрик билгеләр, геодезик тамгаларның урнашу күрсәткечләре биналарның, камераларның, магистральләренең һәм су үткәргеч һәм канализация челтәрләренең цокольләрендә урнаштырырга тиеш.

3. Югарыда күрсәтелгән тамгаларның сакланышы һәм төзеклегә өчен аларны билгеләгән оешмалар жаваплы була.

9.5 статья

1. Рөхсәт ителми:

- 1) чыгыш ясаучы вывескалар, консольләр, шулай ук аны кабул итүне кыенлаштыра торган объектларның номерлы билгесе белән янәшә урнаштыру;
- 2) фасадның чыгыш ясаучы элементлары янында яисә фасадның заглубленный участкаларында, декор, кәрнизләр, капка элементларында номерлы билгеләр һәм күрсәткечләр урнаштыру;
- 3) аншлагларның билгеләнгән урыннан ирекле хәрәкәт итүе.

10 бүлек. Жир кишәрлекләрен, автомобиль юлларын тоту жирле әһәмияттәге һәм янәшәсендәге территорияне төзекләндерү

10.1 статья

1. Жир кишәрлекләренә территорияләрен тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) көндәлек чүп-чардан, яфраклардан, кардан һәм боздан (наледидан) жыештыру;
- 2) юлларның, күперләрнең, урамнарның, тротуарларның, машина юлларының, жәяүлеләр территорияләренә машина юлларын юлларының бозга каршы материаллары белән эшкәртү;
- 3) кар көрәү һәм себерү;
- 4) кар һәм боз (боз берәмлекләре) кар-боз берәмлекләрен саклау һәм утильләштерү буенча махсуслаштырылган майданчыкларга чыгару;
- 5) контейнер майданчыкларын, барлык төр калдыклар өчен контейнерлар, чүп савытлары, эскәмияләр, кече архитектура рәвешләрен һәм башкаларны чиста һәм техник яктан төзек хәлдә тоту;
- 6) чүп-чар жыю камераларын, контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер майданчыкларын жыештыру, юу һәм дезинфекцияләү;
- 7) яңгыр суларын һәм кар суларын чыгару;
- 8) каты көнкүреш, эре габаритлы һәм башка калдыкларны жыю һәм алып китү;
- 9) каты көнкүреш калдыкларын (ыргаклар, ботаклар) жыю контейнерына аудару, агач һәм куаклар кисү эшләрен башкарганнан соң барлыкка килгән баулы калдыкларны (ыргаклар, ботаклар) жыю өчен чыгарылу тыела;
- 10) һаваның тузанлануын һәм дымлануын киметү өчен территорияләргә сибү;
- 11) яшел утыртмаларның сакланышын һәм аларны карауны тәмин итү;
- 12) коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлык коммуникацияләрен (корылмаларын), юлларны, күперләрен, жәяүлеләр өчен кичүләрен төзегәннән, реконструкцияләгәннән һәм ремонтлаганнан соң төзекләндерүнең бозылган элементларын торгызу, реставрацияләү, археологик һәм башка жир эшләрен башкару;
- 13) гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә смотр һәм яңгыр сулары агызу коеларын (яңгыр сулары канализациясен), жир асты коммуникацияләре (корылмалары) коеларын карап тоту;
- 14) төзелеш майданчыкларының коймаларын, шул исәптән төгәлләнмәгән төзелеш объектларын карап тоту. Эшләр алып барылмаган төзелеш бетмәгән объектлар эстетик күренеше булган һәм кешеләрнең һәм транспортның иминлеген тәмин итүче төзелеш чөптәләре белән ябылырга тиеш;

15) жимерелгән (сүтелгән, жимерелгән) биналарны, корылмаларны жир кишәрлекләре коймаларын урнаштыру һәм тоту, алар чит затлар территориясенә керү мөмкинлеген һәм (яисә) калдыкларны рөхсәтсез урыннарда урнаштыру мөмкинлеген юкка чыгара.

11 бүлек. Юлларны карап тоту

11.1 статья

1. Юлларны тоту «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алуларны гамәлгә ашыру нәтижеләре буенча билгеләнгән башкарма тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Юл территорияләрен тоту түбәндәгеләренә үз эченә ала:

1) юллар, тротуарлар, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендәге машина юлларын ремонтлау;

2) тротуарлардан (жәяүлеләр зоналары, сукмаклар) һәм юлларның, ясалма юл корылмаларының пычрак, чүп-чар, кар һәм боз жыештыру;

3) юл өслекләрен юу һәм сиптерү;

4) газларны һәм яшел утыртмаларны карау;

5) кече архитектура рәвешләрен ремонтлау һәм буяу;

6) ясалма юл корылмалары составына керә торган смотр һәм яңгыр сулары коеларын, уен каналарын һәм ачык лоткаларны төзү, ремонтлау һәм чистарту;

7) коймаларны, коймаларны, турникетларны, кече архитектура рәвешләрен ремонтлау, ремонтлау һәм ел саен буяу.

11.2 статья

1. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм транспорт чаралары милектә һәм (яисә) файдалануда булган гражданның транспорт чараларының чиста тышкы кыяфәтен тәмин итәргә тәкъдим ителә.

11.3 статья

1. Юл капланмаларын саклау максатларында түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

1) йөкне сүс белән ташу;

2) рельслар, бүрәнәләр, тимер балчыклар, торбалар, кирпич, башка авыр предметларны, конструкцияләр детальләрен төяү-бушату эшләрен башкарганда аларны һәм туфракны билгеләнгән мәйданнарда читтә юлларда, тротуарларда, газларда жир эшләре башкарганда складлау;

3) каты өслекле юллар, чылбыр йөрешендә машиналар буенча перегон;

4) квартал эчендәге жәяүлеләр юллары, тротуарларда зур йөк транспорты хәрәкәте һәм туктап тору;

5) моның өчен билгеләнгән урыннарда тыш транспорт чараларын юу;

6) үз йөреше белән асфальт өслекле юллар буйлап чылбырлы механизмлы машиналар хәрәкәте;

7) үз йөреше белән зур күкрәкле, авыр йөкле үзйөрешле машиналарның һәм механизмнарның хәрәкәте, аларның йөрү өлешенә карата чагыштырма авырлыгы билгеләнгән нормалардан һәм күрсәтмәләрдән артып китә;

8) территорияләрне пычратуга юл куймый торган брезент яисә башка материал белән капланмаган грунт, чүп-чар, төзелеш материаллары, жиңел тара, яфраклар йөртү;

9) кар, боз, пычрак, житештерү һәм куллану калдыклары юлларның машина юлына һәм аларга якин территориягә ташланган;

10) юлларда, тротуарларда һәм газларда кар, пычрак, чүп-чар жыеп алырга;

11) юлларның һәм тротуарларның юл өлешен жылы чорда юешсез жыештырырга;

12) юлларның машина өлешен юганда газларга, тротуарларга һәм транспорт инфраструктурасының башка объектларына пычрак һәм чүп-чарны юарга;

13) юлның машина юлына, бетон эремәнең тротуарына, транспорт чарасын йөрткәндә битумга агызып, шулай ук аларны әлеге максатлар өчен билгеләнгән булмаган транспорт чаралары белән йөртүгә;

14) теләсә нинди сыеклыкны машина юлына, тротуарга, кюветка, яшел утыртмалар булган территориягә агып төшерү;

15) юл өлешендә, тротуарларда, газларда бетон, башка төзелеш эремәләре әзәрләү;

16) су саклау зоналары чикләрендә транспорт чаралары (махсус транспорт чараларыннан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, моңа юлларда һәм юлларда каты өслекле махсус жиһазландырылган урыннарда аларның хәрәкәте һәм туктап торулары керми;

17) транспорт чарасын ремонтлаганда Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен пычрату;

18) авыр йөкле транспорт чаралары, шулай ук, муниципаль берәмлек территориясен жыештырганда чүп чыгаруны оештыручы транспорт чараларыннан тыш, махсус рөхсәтсез техника йөрү;

19) төзелеш мәйданчыкларынан автотранспортның грунтын һәм тәгәрмәчләрне, авария хәлендәге, ремонт һәм башка төр эшләрне житештерү урыннарын алып чыгу;

20) тимер-бетон блоklar, баганалар, киртәләр кую юлы белән юлларның, тротуарларның юл өлешен үз белдеге белән ябу;

21) күпкатлы йортның керү ишеге төбөндәге мәйданчыкта, ел фасылларына, балалар, спорт һәм уен мәйданчыкларында, эчке киёмнәрне киптерү һәм келәмнәрне, тротуарларны чистарту өчен мәйданчыкта, кешеләр күпләп ял итә торган урыннарда, пляжларда, скверларда автотранспортның урнашу һәм урнашу вакытына карамастан;

22) шәхси автотранспорт хужаларына кышкы чорда озак вакыт (2 сәгатътән артык) урамнарның һәм торак пунктның йорт эчендәге машина юлларыннан транспорт чараларын саклау һәм урнаштыру өчен файдалану тыела.

11.4 статья

1. Юлларны төзекләндерүнең аерым элементларына таләпләр:

1) жаяузелер өчен юл куймый торган металл киртэлэрнең һәм тротуар баганаларының сезонлы япмасы кышкы сезон тәмамланганнан соң, төзекләндерү айлыгы уздырылган чорда ел саен гамәлгә ашырыла. Каплама алдыннан ремонтланган, пычрактан чистартылган, юылган һәм пычранган булырга тиеш;

2) барлык юл билгеләмәсе заказчы тарафыннан билгеләнгән срокларда һәм чиратлылык тәртибендә расланган паспортлар (схемалар) нигезендә башкарылырга тиеш;

3) юлларның юл билгеләре таләп ителә торган төсләр һәм яктылык-техника характеристикаларын, эләктерү коэффициентын, эксплуатацияләүнең бөтен чоры дәвамында майдан буенча сакланышын тәмин итәргә тиеш;

4) юл билгеләрен беркетү конструкцияләре һәм системалары күренү шартларына һәм монтаж мөмкинлекләренә карап сайлана;

5) юл билгеләре төзек хәлдә булырга, вакытында чистартылырга һәм юылырга тиеш.

2. Вакытлыча билгеләнгән юл билгеләре аларны урнаштыру зарурлыгын китереп чыгарган сәбәпләрне бетергәннән соң бер тәүлек эчендә төшерелә.

3. визуаль-коммуникация системасы элементлары (транспорт һәм жаяузелер хәрәкәте юнәлешләре күрсәткечләре, Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлегенең планлаштыру-структур элементлары күрсәткечләре (торак пунктлар, техник объектлар һ.б.) юлларда һәм транспорт чишелешләрендә аларга таба хәрәкәт юнәлешләрен күрсәтү өчен билгеләнә.

11.5 статья

1. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын (алга таба - юллар) жыю автомобиль юлларын, тротуарларны, парковкаларны (парковка кесәләрен), жәмәгать транспортын, пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан ясалма юл корылмаларын даими чистарту чаралары комплексын үз эченә ала.

2. Язгы-жәйге чорда юлларны жыештыру юуны, сибүне, тузанлануны бетерүне, себерүне һ.б. үз эченә ала. Көзге-кышкы чорда юлларны жыештыру чүп-чар, кар һәм боз, пычрак, юлларны ком-тоз катнашмасы белән тутыруны, тротуарларны коры ком сибүне күздә тотта.

3. Экстремаль шартларда юлларны жыештыру өчен вәкаләтле орган юлларны жыештыру буенча чаралар комплексын күздә тоткан эшләрнең авария планын эзерләргә тиеш.

11.6 статья

1. Юлның машина өлешен, орлык һәм резерв полосаларын, юлларның, юлларның лотка зоналарын типтерү (якынча дымлану белән) көндез - 8.00 дән 21.00 сәгатькә кадәр, ә магистраль һәм транспортның интенсив хәрәкәте булган урамнарны төнлә 23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр гамәлгә ашырыла.

2. Майданнарның, магистральләрнең, урамнарның һәм машина юлларының, ясалма юл корылмаларының бөтен киңлегенә үтеп йөрү өлеше төнлә (23.00 дән 7.00 сәгатькә кадәр) һәм көндезге (7.00 сәгатьтән 23.00 сәгатькә кадәр) башкарыла. Юл читендә юылганда, су агымын тротуарларга смета һәм чүп-чар агызу, газоннар төшерү, жәмәгать транспортын көтү тукталышы, биналарның фасадына якын урнашу, сәүдә объектлары һ.б. алу рөхсәт ителми.

Кызу көннөрдө (һава температурасы 25 градтан югары булганда) юлның бер өлөшөнө су сибү 12.00 сэгатытән 16.00 сэгатыкә кадәр интервал белән башкарыла.

3. Юл буенда урнашкан урналарны чистарту көнөнө кимендө бер тапкыр башкарыла, тукталыш майданчыкларында - көнгә ике тапкыр.

4. Автобусларның көтү тукталышлары, автобусларның чүп-чар чыгару майданчыклары тулысынча чүп-чардан чистартылырга тиеш.

5. Жәмәгать транспортының ахыргы чүп-чар чыгару майданчыклары калдыктар жыю өчен биотуалет һәм контейнерлар белән жиһазландырыла. Жәйге чорда майданчыктар пычрактан һәм тузаннан чистартыла, кышкы чорда кар чистартыла, бозлавыкта бозлавыкка каршы материаллар эшкәртелә.

11.7 статья

1. Жәмәгать транспортының көтү павильоннары тузанланмаган, буялган һәм юылган булырга, рөхсәт ителмәгән мәгълүмати-басма продукциядән, граффитидан чистартылырга тиеш. Кышкы чорда кардан чистартылырга тиеш. Жәмәгать транспортын көтү павильоннарын жыю - жәйге чорда айга кимендө сизгез тапкыр, кышкы чорда - кирәк булган саен башкарылырга тиеш.

11.8 статья

1. Аерым элементлар буенча юлларны жәйге жыештыруга таләпләр:

1) үтеп йөрү өлөшө төрлө пычранулардан тулысынча чистартылырга һәм бөтен кинлеккә юылырга тиеш. Жайлаштыру сызыклары белән билгеләнгән көзгә, резерв полосалар комнан һәм вак чүп-чардан даими чистартылырга тиеш;

2) ике метрлы лотка зоналарының грунт-комлы нанослар һәм пычранулары булырга тиеш түгел. Махсуслаштырылган машиналарның эш цикллари арасында барлыкка килергә мөмкин комлы кисәкчәләр һәм төрлө вак чүп-чар белән пычранулар рөхсәт ителә;

3) тротуарлар һәм аларда урнашкан жәмәгать транспортын көтү тукталышлары грунт-комлы нанослардан, төрлө чүп-чардан һәм юылудан тулысынча чистартылырга тиеш. Жыештыру цикллари арасында барлыкка килергә мөмкин булган вак ком һәм вак чүп-чар белән пычранулар рөхсәт ителә;

4) юл кырыйлары эре габаритлы калдыктардан һәм башка чүп-чардан чистартылырга тиеш;

5) бүлү полосалари бөтен өслектә ком, пычрак һәм вак чүп-чардан даими чистартылырга тиеш. Катлаулы стеналар, металл киртәләр, юл билгеләре һәм күрсәткечләр елына кимендә ике тапкыр юылырга тиеш. Газ-ннар рәвешендә эшләнгән бүлү полосалари чүп-чардан чистартылырга тиеш, үлән капламының биеклеге 10 - 15 см дан артмаска тиеш;

6) юлларның бүленгән полосасында үлән капламы биеклеге 10 - 15 см дан артмаска тиеш.

11.9 статья

1. Кышкы чорда юлларны жыю түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) кар һәм юл йөрү өлөшөн чистарту, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары, себерү, карны өемнөргә күчерү һәм кар чыгару;

2) юлларны, тротуарларны эшкертү, кар яву башланган һәм бозлавык барлыкка килгән вакыттан алып жәмәгать транспортының бозга каршы материаллар белән көтүен туктату;

3) юлларның машина юлыннан кар билгеләнгән тәртиптә башкарма комитет житәкчесе күрсәтмәсе белән килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарда чыгарылырга тиеш;

4) юлларның, тротуарларның, парковкаларның (парковка кесәләренен) юл өлешендәге кар жыештыру, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары кар капламы билгеләнгән вакыттан бирле даими рәвештә башкарылырга тиеш;

5) кар яуган вакытта тротуарларда урнашкан жәмәгать транспортының көтү тукталышларын жыештыру тәүлегенә ике тапкыр башкарылырга тиеш. Жәмәгать транспортын, юл чатларын, жәяүлеләр өчен кичүләрне көтү тукталышларыннан кар тәүлек дәвамында чыгарылырга тиеш;

6) юлларның машина юлларын механикалаштырылган ысул (урып-жыю техникасы комплекслары) белән жыештырганда һәм кар өемнәре барлыкка килгәндә жәяүлеләр өчен чыгу урыннары урыннарында, парковкалар (парковка кесәләре) алдында, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында, машина узу юлларында сүтәргә кирәк;

7) юлларның һәм аңа якин тротуарларның юл өлешеннән чистартыла торган кар киң урамнарда, мәйданнарда һәм проспектларда - аерым полосага, юлдагы юлларда, башка урамнарда - юлның алгы өлешенә (юлның бер яисә ике ягына карап) хәрәкәт итә һәм өемнәргә төзелә;

8) юллар чатларында, жәмәгать транспортының көтү тукталышларында, жәяүлеләр өчен чыгу юлларында, яңгыр сулары коелары урнашкан урыннарда кар өемнәре чистартыла: юл чатында - юл чатында, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында - утырту мәйданчыгының озынлыгында, жәяүлеләр өчен кичү юлларында - күчеш киңлегендә, ләкин 5 метрдан да ким булмаган жирдә, яңгыр сулары агып торган урыннарда - кимендә 1,5 м. Кар өенен киңлегә 2 м дан артмаска тиеш;

9) кар чыгару беренче чиратта күперләрдән һәм юлүткәргечләрдән, тар юллардан һәм жәмәгать транспортының маршрут хәрәкәте булган урамнарда, пассажирлар транспорты тукталышларыннан һәм жәяүлеләр һәм транспорт чаралары туплану мөмкинлегә булган башка урыннарда алына;

10) кар яуган вакытта юлларның машина юлыннан кар билгеләнгән тәртиптә, ул тәмамланганнан соң алты сәгәттән дә соңга калмыйча, махсус билгеләнгән урыннарда чыгарылырга тиеш. Махсус билгеләнгән урыннар керү юллары, яктырту, көнкүреш биналары һәм киртәләр белән жиһазландырыла;

11) юлларны жыештырганда тышкы яктырту терәкләрен, янган калканнарны, идарә итү һәм башка корылмалар, агачлар, куаклар шкафларын саклауны, шулай ук юл өлеше буйлап карны механикалаштырып жыештырганда яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итәргә кирәк.

11.10 статья

1. Рөхсәт ителми:

1) квартал эчендәге юллардан, ишегалды территорияләреннән, предприятиеләр, оешмалар территорияләреннән, төзелеш мәйданчыкларыннан, сәүдә объектларыннан һәм аңа янәшә территорияләрдән кар, боз, шулай ук

машина юлларын жыештыруны гамэлгә ашыручы зат яисә оешма белән шартнамә булмаганда юлларның һәм транспорт йөрү юлларының бер өлешенә кар, боз жибәрергә яисә күчерергә;

2) техник тоз һәм сыек хлор кальций тротуарларда бозга каршы реагент буларак, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында һәм яшел утыртмалар булган территорияләрдә кулланырга;

3) ком-тоз катнашмалары белән пычранган карны, шулай ук газоннарда, чәчәкләргә, куаклыктарга һәм башка яшел үсентеләрне рота буенча күчерү һәм күчерү;

4) житештерү һәм куллану калдыклары белән пычранган кар эретү станцияләренә яисә махсус билгеләнгән кар урыннарына алу;

5) билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән урыннарда кар чыгарырга һәм ташырга.

2. Кар өемнәрен булдыру рөхсәт ителми:

1) жәмәгать транспортын көтү тукталышыннан 20 метрга якынарак;

2) транспорт киртәләре яисә югары бордюр белән жиһазландырылган юллар участокларында;

3) тротуарларда;

4) янәшәдәге территорияләргә (ишегалларына, квартал эчендәге машина юлларына һәм территорияләргә) керә.

12 бүлек. Шәхси торак йортларны карап тоту һәм алар янындагы территорияләргә төзекләндерү

12.1 статья

1. Әгәр законда яисә шартнамәдә башкасы каралмаган булса, индивидуаль торак йортлар милекчеләре (яисә) яллаучылары (алга таба - торак йортлар хужалары) түбәндәгеләргә үтәргә тиеш:

1) торак йортлар фасадларының, коймаларның (коймаларның) тиешенчә торышын тәмин итәргә, шулай ук йорт биләмәләре чикләрендә башка корылмаларның торышын тәмин итәргә һәм аларны вакытында ремонтларга һәм буярга;

2) торак йортта номер тамгасы булырга һәм аны төзек хәлдә тотарга;

3) тәүлекнең караңгы вакытында яктырту фонарьларын (алар булса) кертәргә;

4) йорт биләмәсе территориясен тәртиптә тотарга;

5) йорт биләмәләре чикләрендә яшел утыртмаларны тәртиптә тотарга, куакларны һәм агачларны санитар кисеп алырга, газүткәргечләрнең, кабельле һәм һава линияләренең һәм башка инженерлык челтәрләренең саклау зонасында агач утыртмаса;

6) су агызу өчен канаулар һәм торбалар чистартырга, язгы чорда кар сулары агып төшүне тәмин итәргә;

7) транспорт юлы тәмин ителсен, аларда инженерлык коммуникацияләренә һәм корылмаларга керү, жәяүлеләрнең үтеп керүе һәм яшел утыртмаларның сакланышы өчен янәшәдәге территориядән чистартылган карны жыеп алырга;

8) үзеклештерелгән канализация булмаганда бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә санитария нормалары нигезендә жирле канализацияне, юынгыч базны, бәдрәфне, аларны вакытында чистартуны һәм дезинфекцияләүне башкарырга;

9) каты һәм эре габаритлы калдыкларны махсус мәйданчыкларда урнаштырылган контейнерларга урнаштырырга;

10) билгеләнгән тәртип нигезендә каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны үз вакытында жыеп алуны һәм чыгаруны тәмин итәргә.

11) милектә, биләүдә яисә файдалануда булган жир кишәрлегендә Сосновский көрәшчесен юкка чыгару.

12.2 статья

1. Индивидуаль торак төзелеше территориясендә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

1) йорт биләмәсе чикләреннән читтәге киртәләрне урнаштырырга;

2) йорт биләмәләре территориясендә һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә яфракларны, калдыкларның һәм чүп-чарны яндырырга;

3) күмер, тара, утын, эре габаритлы калдыклар, йорт биләү территориясе өчен төзелеш материаллары төзәргә;

4) йорт биләгән территория өчен транспорт чараларын юарга;

5) территория артыннан, вәкаләтле органнар белән килештермичә, ишегалды корылмаларын төзәргә, чүп-чар чокырларын корырга;

6) әлеге территориянең урамнарында махсус транспорттан һәм урып-жыю техникасыннан файдалану мөмкинлеген кыенлаштыра торган яисә аларга комачаулаучы киртәләр урнаштырырга;

7) территорияне төзекләндерү элементларын жимерергә һәм бозарга, сулыкларны тутырырга;

8) йортка ия булган территория өчен комплектланган (төзексез) транспорт чарасын сакларга;

9) янәшәдәге территорияне теләсә нинди калдыклар белән чүпләргә.

10) каты көнкүреш калдыкларын (ыргаклар, ботаклар) жыю контейнерына ташлау, ауган агач һәм куаклар кисү эшләрен башкарганнан соң барлыкка килгән.

2. Үсемлек калдыклары жайга салынмый торган бәядән тиешле рөхсәт документациясенә ия затлар (оешмалар) белән төзелгән шартнамә нигезендә чыгарылырга тиеш.

3. Индивидуаль торак төзелеше территориясендә якындагы территориядә йорт биләмәсенә вакытлыча түбәндәгеләрне кушарга рөхсәт ителә: утын, черемә, төзелеш материаллары (ком, вак таш, ПГС, кирпич, блоklar, такталар) грунты (алга таба - материал), авыл хужалыгы техникасы (трактор, арба һәм авыл хужалыгы ихтияжлары өчен махсус чылбырның башка жайланмалары) (алга таба - техника) жирле үзидарә органы рөхсәте белән. Рөхсәт материалны бушаткан көнне бирелә:

автомобиль һәм махсус техника йөрүгә комачаулаучы материал һәм техника тупланган очракта, 8 сәгатътән дә артык булмаган очракта һәм халык (үтеп баручылар) өчен куркынычсыз түгел;

ике айга, әгәр дә төзелә торган материал һәм техника автомобиль һәм махсус техника узуга комачауламаса, халык өчен (үтеп баручылар) куркынычсыз урнаштыру. Жыела торган материал һәм техника хужасы жирле үзидарә органына гариза бирү юлы белән рөхсәт бирүне 6 айга озайтырга хокуклы.

3. Гомуми файдалану территориясендә урнаштырылган материал һәм техника өчен аның хужасы җаваплы.

4. Милекчеләр газүткәргечләрнең, кабельле һәм һава линияләренең һәм башка инженерлык челтәрләренең сак зонасында агач утыртуга юл куймаска тиеш;

5. Үзәкләштерелгән канализация булмаганда жирле канализацияне, чүп чокырын, бәдрәфне санитария нормалары нигезендә жир кишәрлеге чикләрендә ясыйлар;

6. ТБО жыю өчен махсус контейнер майданчыклары булмаганда һәм каты көнкүреш калдыкларын чыгару белән шөгыльләнүче махсуслаштырылган оешма белән шартнамәләр булмаганда, милекчеләр каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны үз вакытында жыю һәм чыгаруны билгеләнгән тәртип нигезендә тәмин итәләр.

13 бүлек. Яңгыр канализациясе челтәрләрен карап тоту

13.1 статья

1. Карау һәм яңгыр сулары коелары, жир асты коммуникацияләре коелары, люклар (рәшәткәләр) ябык хәлдә булырга һәм транспорт һәм җәяүлеләрнең куркынычсыз хәрәкәтен тәмин итә торган төзек хәлдә булырга тиеш.

2. Ливия канализациясе челтәрләренең төзек техник торышы өчен җаваплылык (шул исәптән люкларны, рәшәткәләрне үз вакытында ябу) эксплуатацияләүче оешмаларга йөкләнә.

13.2 статья

1. Кабул итү кабул итү бүлмәләрен, тупик, карау һәм башка коеларны һәм камераларны тотуны, чистартуны һәм төзек техник халәттә тоту гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә аларның хужаларын тәмин итә.

2. Муниципаль берәмлектә магистраль һәм квартал эчендәге яңгыр канализациясен тоту һәм эксплуатацияләү Лениногорск шәһәре әлеге максатларга шәһәр бюджетында каралган акчалар чикләрендә махсуслаштырылган оешмалар белән төзелгән шартнамәләр нигезендә гамәлгә ашырыла. Ведомстводагы яңгыр канализациясе челтәрләрен тоту һәм эксплуатацияләү тиешле оешмалар акчалары исәбеннән башкарыла.

3. Хужасыз инженерлык коммуникацияләре һәм күзәтү коелары юлларны карап тотуны гамәлгә ашыручы махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан тиешле куркынычсыз хәлдә ярдәм күрсәтелергә тиеш.

4. Яңгырлы коеларның репетицияләре даими рәвештә чистартылган хәлдә булырга тиеш. Өлгергәнлекне чикли торган рәшәткәләр һәм коеларны чүпләү, тыю рөхсәт ителми. Коелау канализациясенә күзәтү һәм су сиптерү коеларын профилактик тикшерү һәм аларны чистарту елга кимендә ике тапкыр башкарыла. Смотр һәм яңгыр сулары коеларын чистартканнан соң, барлык

пычранулар махсус майданчыкларда кичекмәстән чыгарылырга һәм утильләштерелергә тиеш.

13.3 статья

1. Суүткәргеч, канализация, яңгыр жайланмаларының, системаларның, челтәрләрнең һәм корылмаларның төзексезлегә, шулай ук газ, тротуарларга, урамнарга һәм ишегалды территорияләренә су агызу, агып төшү яисә агып төшү аркасында урамнарны, биналарны, корылмаларны су агызу, су агызу рөхсәт ителми.

2. Муниципаль берәмлек территориясендә Лениногорск шәһәре, вәкаләтле органнар белән килештермичә, коеларны, пешерү майданчыкларын туплау рөхсәт ителми.

13.4 статья

1. Смотр коелары люкларын бергәләү юл өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар өслекле бер дәрәжәгә башкарылырга тиеш. Юл өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар, 2 см дан да артыкка булмаган яшел зоналар, су сиптерү коелары люкларын катнаштыру дәрәжәсе 3 см дан артмаска да мөмкин.

13.5 статья

1. Түбәләре яки рәшәткәләре жимерелгән яки булмаган коммуналь коелар файдаланыла торган челтәр оешмасы тарафыннан чикләнгән булырга һәм билгеләнгән вакытта алыштырылырга тиеш.

13.6 статья

1. Инженерлык челтәрләрендә планлы эшләр башкарганда канализация суларын агызу якындагы коеларда канализация челтәре, су үткәргеч су һәм жылылык челтәрләреннән су канализацияләнгән (ул булса). Юлга су ташлау тыела. Башка техник калдыкларны (нефтьле сыеклыкларны, шламаларны һәм тозлы техник суны да кертеп) ташлау норматив-хокукый актлар һәм технологик регламентлар нигезендә катгый рәвештә гамәлгә ашырыла. Чигенү нәтижеләрен бетерү зыян күргән инженерлык челтәрләре хужалары акчалары исәбеннән дә башкарыла.

14 бүлек. Тышкы яктырту объектларын (чараларын) карап тоту

14.1 статья

1. Тышкы яктырту элементларына яктырткычлар, кронштейннар, терәкләр, чыбыклар, кабельләр, туклану чыганакалары (шул исәптән жыю, туклыклы пунктлар, идарә әржәләре) керә.

14.2 статья

1. Торак пунктлар территориясендә урамнар, юллар, майданнар, жәяүлеләр тротуарлары, торак кварталлар, ишегаллары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар территорияләре, шулай ук жәмәгать һәм торак биналарның аншлаглаары һәм номер билгеләре, юл билгеләре һәм күрсәткечләр, мәгълүмат

һәм витриналар элементлары тәүлекнең караңгы вақытында яктыртылырга тиеш.

2. Урамнарны, юлларны, мәйданнарны, микрорайоннар территорияләрен тышкы яктырту кичке энгер-менгердә табигый яктырту дәрәжәсен 20 лкага кадәр киметкәндә башкарыла, ә сүндерү - 10 лкага кадәр күтәрелгәндә иртәнге энгер-менгердә.

3. Торак йортларның подъездларын, аншлагларын һәм урам күрсәткечләрен тышкы яктырту жайланмаларын, шулай ук архитектура-сәнгать яктырту системаларын кертү һәм сүндерү урамнарны тышкы яктырту режимында башкарыла.

4. Биналар һәм корылмалар милекчеләре, милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, законда билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проект нигезендә биналарның һәм корылмаларның архитектур-сәнгать яктырткычы булуын һәм эшләвен тәмин итәргә тиеш.

14.3 статья

1. Төп юлларда, мәйданнарда һәм урамнарда эшләмәүче яктырткычлар саны 3 %тан артмаска тиеш, башка территорияләрдә (квартал эчендәге машина юллары, ишегалды территорияләре) - 5%.

2. терекөмеш булган газдан бушатылган лампалар шушы максатлар өчен билгеләнгән биналарда сакланырга һәм утильләштерү өчен махсулаштырылган предприятиеләргә чыгарылырга тиеш. Күрсәтелгән типтагы лампаларны чүплекләргә һәм чүп эшкәртү заводларына чыгару рөхсәт ителми.

14.4 статья

1. Тышкы яктырту жайланмаларының металл баганалары, кронштейннары һәм башка элементлары чисталыкта, креналары, коррозия учаклары булмау һәм кирәк булган саен милекчеләр (хужалар, кулланучылар) белән буялырга, ләкин кимендә өч елга бер тапкыр, һәм төзек хәлдә калырга тиеш.

2. Тышкы яктыртуның бердәм системасына тоташтырылган юл, урам һәм йорт яны яктырткычларын тоту һәм ремонтлау «Дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә муниципаль ихтияжлар өчен сатып алулар нәтижеләре буенча билгеләнгән эшне башкаручы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Торак йортларны гамәлгә кертү жайланмаларына тоташкан йорт яны яктырткычын тоту һәм ремонтлау идарәче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4. . Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан электр тапшыру линияләренә һәм югары вольтлы линияләренә мачталары һәм тышкы яктырту баганалары тирәсендә территорияләренә жыештырган өчен жаваплылык аларны эксплуатацияләү өчен жаваплы затларга йөкләнә.

5. Трансформатор һәм бүлү подстанцияләренә якин территорияләренә, автоматик режимда эшләүче (хезмәт күрсәтү персоналыннан башка) башка инженер корылмаларын жыештыру өчен жаваплылык территория хужаларына, әлегә объектлар милекчеләренә йөкләнә.

14.5 статья

1. Аерым яктырткычларның яктырту вакыты төзексезлекләр ачыкланган яки тиешле хәбәр килгән вакыттан алып 10 тәүлектән артмаска тиеш.

14.6 статья

1. Чыбыкларның өзекләре, терәкләрнең, изоляторларның зарарланулары булганда, тышкы яктырту жайланмаларын эксплуатацияләү рөхсәт ителми. Электр үткәргечләре өзелү яки терәкләрнең зарарлануы белән бәйле тышкы яктырту жайланмалары эшендә тәртип бозуларны, ачыкланганнан соң ук кичекмәстән юкка чыгарырга кирәк.

2. чыбыкларны һәм кабельләрне челтәргә һәм тышкы яктырту жайланмаларына рөхсәтсез тоташтыру һәм тоташтыру рөхсәт ителми.

14.7 статья

1. Тышкы яктырту объектлары яисә тышкы яктырту чаралары белән жиһазландырылган объектлар милекчеләре (хужалары), шулай ук тышкы яктырту объектларына (чараларына) хезмәт күрсәтүче оешмалар:

1) урамнарны, юлларны, терәкләрнең һәм яктырту жайланмаларының сыйфатын тиешенчә яктыртуны, бозылганда яисә зарарланганда үз вакытында ремонт ясарга;

2) билгеләнгән тәртип нигезендә яктыртуны кабызуны һәм сүндерүне күзәтергә;

3) тышкы яктыртуны һәм бизәүне урнаштыру, тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү кагыйдәләрен үтәргә;

4) тышкы яктырту фонарьларын үз вакытында алыштырырга.

15 бүлек. Кече архитектура формаларын карап тоту

15.1 статья

1. Кече архитектура рәвешләренә түбәндәгеләр керә: монументаль-декоратив бизәлеш элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен жайланмалар, су жайланмалары, муниципаль жиһазлар, Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясендә коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар.

2. Кече архитектура рәвешләрен тоту бирелгән жир кишәрлекләре чикләрендә, гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир кишәрлекләренә хокукка ия булучылар тарафыннан гамәлгә ашырыла - муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алуларны гамәлгә ашыру нәтижәләре буенча билгеләнгән рәвештә «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

15.2 статья

1. Кече архитектура рәвешләре хужалары түбәндәгеләргә бурычлы:

1) чиста һәм төзек хәлдә кече архитектура рәвешләрен карап тоту;

2) язгы чорда кече архитектур формаларга планлы карау башкарырга, аларны иске буяудан, күгәрәктән, юудан, буяудан чистартырга, шулай ук сынган элементларны алыштырырга;

3) кышкы чорда кече архитектур формаларны, шулай ук аларга кар һәм боздан якын килүләрне чистартырга;

4) тигез кырлы өслек белән комлыклар корырга, комлыкларда елына кимендә бер тапкыр ком кисәкләрен алыштырырга;

5) балалар, спорт, хужалык мәйданчыклары һәм ял итү мәйданчыклары жайланмаларының конструктив элементларының ныклык, ышанычлылык һәм иминлек таләпләренә туры килүен күзәтергә;

6) фонтаннар эшләү чорында су өслеген чүп-чардан көн саен чистартырга.

15.3 статья

1. Рөхсәт ителми:

1) балалар уен мәйданчыкларында өлкәннәрнең ялы, спорт мәйданчыкларында эчке киём киптерүе һ.б. буенча кече архитектур формаларны билгеләү буенча кулланмау;

2) кече архитектура рәвешләрендә теләсә нинди мәгълүмати-басма продукцияне эләрگә һәм ябыштырырга;

3) кече архитектура рәвешләрен һәм аларның конструктив элементларын сындырырга һәм жәрәхәтләргә;

4) фонтаннарда коенырга.

16 бүлек. Стационар булмаган объектларын карап тоту

16.1 статья

1. Стационар булмаган объектларны урнаштыру мондый объектларны муниципаль хокукый актта билгеләнгән тәртиптә урнаштыру схемасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Ваклап сату чөлтәре объектынның максималь гомуми мәйданы тышкы габаритлар буенча - 60 кв. м.

3. Стационар булмаган сәүдә объектын урнаштыруга шартнамәләр срогы тәмамлангач, стационар булмаган объект хужалык итүче субъект тарафыннан демонтажланергә тиеш, ә территория - азат ителгән һәм башлангыч халәткә китерелгән: асфальт яисә башка башлангыч катлам, газ, яшел үсентеләр торгызылган.

16.2 статья

1. Стационар булмаган объектларның милекчеләре булган юридик һәм физик затлар түбәндәгеләргә хокуклы:

1) аларны ремонтларга һәм буярга. Ремонт проект документациясендә билгеләнгән тышкы кыяфәтне һәм төс чишелешен саклап калуны исәпкә алып башкарылырга тиеш;

2) янәшәдәге территориядә яшел утыртмаларның, газларның, бордюр ташының, кече архитектура рәвешләренә (алар булса) сакланышын күзәтергә, күрсәтелгән территорияне әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән таләпләр нигезендә карап тотарга;

3) стационар булмаган объектлар янындагы урналарны урнаштырырга, чүп-чардан көндөз кирәк булган саен, ләкин тәүлеккә бер тапкырдан да ким булмаган күлөмдә чистартырга, урналарны елга бер тапкырдан да ким булмаган күлөмдә буярга.

16.3 статья

1. Рөхсәт ителми:

1) төзелешнең стационар булмаган объектларына, козырекларга, лапасларга һәм проектларда каралмаган башка конструкцияләргә;

2) стационар булмаган объектлар янында сәүдә-суыткыч жайланмасы чыгарырга;

3) стационар булмаган объектларның һәм аларның түбәләрендә тараны, товарларны, детальләргә, көнкүреш һәм житештерү характерындагы башка предметларны берләштерергә, шулай ук стационар булмаган объектларны склад максатларына яраклаштырырга;

4) стационар булмаган объектлар арасында жиһаз, калдыклар белән янгынга каршы өзеклекләр урнаштыруны;

5) биналар арканнарында, газларда, майданчыкларда (балалар ялы, спорт, транспорт тукталышларында), суүткәргеч һәм канализация челтәрләренен саклау зонасында, торбаүткәргечләрдә, шулай ук торак урыннар тәрәзәләренә кадәр ераклыкта, сәүдә предприятиеләре витриналарында - 20 метрдан кимрәк, агач кәүсәләренә кадәр 3 метрдан кимрәк урнашкан объектлар урнаштырырга.

17 бүлек. Төзелеш эшләрен башкару урыннарын карап тоту

17.1 статья

1. Төзелеш майданчыкларын һәм аларга якин территорияләргә тоту, ремонт, төзелеш һәм башка төр эшләр тәмамлангандан соң төзекләндерүгә торгызу төзүчегә йөкләнә.

2. Төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләр башланганчы түбәндәгеләр кирәк:

1) төзелеш майданы территориясенен бөтен периметры буенча башкарма комитетның хокукый актлары таләпләргә нигезендә типовой киртә урнаштырырга;

2) төзелеш майданчыгы киртәсенен гомуми тотрыклылыгын, ныклыгын, ышанычлылыгын, эксплуатация куркынычсызлыгын тәмин итәргә;

3) төзелеш майданы киртәсенен тиешле техник торышын, аның чисталыгын, пычрактан, кардан, наледидан, мәгълүмати-басма продукциядән вакытында чисталыгын күзәтергә;

4) төзелеш майданы территориясенә кергәндә төзелеш объектының гамәлдәгә төзелеш нормалары һәм кагыйдәләргә таләпләренә җавап бирә торган мәгълүмат тактасын урнаштырырга һәм аны тиешле хәлдә тотарга;

5) җәяүлеләр өчен вакытлы тротуарлар урнаштыруны тәмин итәргә;

6) төзелеш майданчыгы периметры буйлап тышкы яктыртуны тәмин итәргә;

7) төзелеш майданчыгына төзекләндерелгән подъездлар, урамнарның (машина юлларының) алгы өлешенә пычрак һәм чүп-чар чыгарылмый торган

юлларны, транспорт чаралары көпчәкләрен чистарту яисә юу пунктларын урнаштыру;

8) юллар һәм юлларның сакланышын тәмин итә торган төзелеш майданчыгына керү юлларында йөк автотранспортының (10 тоннадан артык) ябык циклының хәрәкәт маршрутын килештерергә;

9) транспорт чарасы хужасына Лениногорск муниципаль районының жирле әһәмияттәге автомобиль юллары буйлап авыр йөкле һәм (яисә) эре габаритлы транспорт чарасы хәрәкәтенә вәкаләтле орган (Федераль юл агентлыгы) тарафыннан бирелгән махсус рөхсәт алырга;

10) төзелеш майданчыгы территориясендә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын жыю өчен контейнерлар һәм (яисә) бункерлар булдыруны тәмин итәргә;

11) төзелеш майданы территориясеннән билгеләнгән тәртиптә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын чыгаруны оештыруны тәмин итәргә;

12) төзелеш майданчыгы территориясеннән жыештырылган һәм калдыклар булмаган карны билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарغا чыгаруны тәмин итәргә;

13) эшләрне башкарганда төзелеш майданчыгының, аңа һәм тротуарларга көн саен якын территорияне жыештырырга (ел (кышны, жәйне исәпкә алып));

14) эшләр башкарганда гамәлдәге жир асты инженерлык коммуникацияләренә, тышкы яктырту челтәрләренә, яшел утыртмаларның һәм кече архитектура рәвешләренә сакланышын тәмин итәргә;

3. Төзелеш һәм (яисә) ремонт эшләрен уздыруның бөтен чоры дәвамында әлегә Кагыйдәләренә таләпләрен үтәргә, шулай ук эшләр башкарганда жимерелгән һәм жимерелгән юл өслекләрен, яшел утыртмаларны, газоннарны, тротуарларны, откосларны, кече архитектура рәвешләрен торгызырга кирәк.

4. Төзелеш материаллары, жиһазлар, автотранспорт һәм күчмә механизмнар, ярдәмче бүлмәләр, эшче һәм хезмәткәрләрне вакытлыча тоту өчен көнкүреш вагоннары, төзелеш калдыкларының транспорт партияләрен вакытлыча саклау һәм туплау урыннары төзелешне оештыру проекты нигезендә төзелеш майданчыклары цикләрендә урнаштырыла.

17.2 статья

1. Рөхсәт ителми:

1) гражданның шәхси һәм ижтимагый иминлеген тәмин итүгә бәйле коткару, авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, 22.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр (эш көннәрендә), 22.00 сәгатьтән 9.00 сәгатькә кадәр (ял һәм бәйрәм көннәрендә);

2) Башкарма комитетның рөхсәтеннән (күрсәтмәсеннән) башка юлларның һәм тротуарларның юл өлеше тарая яисә ябыла;

3) чүп-чар яндырырга һәм төзелеш производствосы калдыкларын утильләштерергә;

4) грунт, чүп-чар, юылмас төзелеш материаллары, жиңел тара алып барырга, юлларны пычратмый торган брезент яисә башка материал белән капламыйча агачлар сызарга, шулай ук төзелеш катнашмаларын һәм эремәләрен (шул исәптән цемент-ком эремәсен, известь, бетон катнашмаларын) юлга,

тротуарга, юл кырыена яисэ юлга якын газ полосасына кою мөмкинлеген юкка чыгаручы чаралар күрмичэ генэ күчереп йөртергэ.

18 бүлөк. Жирлэу урыннарын карап тоту

18.1 статья

1. Этник, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә жирлэу урыннарын тоту федераль законнар таләпләре һәм муниципаль хокукый актта билгеләнгән жирлэу урыннарын тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

18.2 статья

1. Күмү урыны эчтәлегенә карата таләпләр:

1) зиратларда жәмәгать бәдрәфләре чиста һәм төзөк хәлдә булырга тиеш. Ижтимагый бәдрәфләр территорияләрендә урыннар чистартылырга тиеш;

2) зират территориясендә чүп-чар һәм чүп савытлары чистартылырга тиеш. Калдыklar тупланган саен 3 көнгә бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә чыгарылырга тиеш;

3) ауган һәм авария хәлендә агач утыртмалары булу рөхсәт ителми. Авария агач утыртмалары жимерелергә тиеш;

4) биек буйлы агач токымнарын (чыршы, нарат, тополь, жиләк-жимеш агачларын һ.б.) күмү урыннарында чәчәкле культуралардан һәм тәбәнәк агач куакларынан тыш тыела;

5) зират территориясендә йорт хайваннарын көтү һәм терлекләренә көтү тыела.

2. Кышкы чорда жирлэу урыннарын тоту үзенчәлекләре:

1) зиратларның үзәк юллары, керү юллары, тротуарлар киңәйтелергә һәм кардан чистартылырга тиеш. Боз катламнары булмаса, тигез кар накаты булу рөхсәт ителә;

2) үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар бозлавыкка каршы материаллар (комнан тыш) белән эшкәртелергә тиеш. Юлларның һәм тротуарларның юл өлешен эшкәртү кар явудан соң ук башланырга тиеш;

3) беренче чиратта кар чыгаруны, бозны кыяуны һәм үзәк һәм керү юлларынан кар-боз берәмлекләрен алып ташлауны башкарырга;

4) жәяүлеләр зоналарында янгын сүндерү урыннарында бозга каршы материаллар куллану, юллардан чистартылган кар һәм бозны каберләргә, газоннарга, куакларга складлау рөхсәт ителми.

3. Жәйге чорда жирлэу урыннарын тоту үзенчәлекләре:

1) үзәк юллар, килү юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм гомуми файдаланудагы башка территорияләр төрле пычранулардан чистартылырга тиеш;

2) яшел утыртмаларны санитар кисеп алу, чүп үләннәрен кисү чаралары ел саен үткәрелергә тиеш.

4. Күмү урынына, кабер өстенә кую корылмасына (төреләр, һәйкәлләр, плиталар, склеплар һ.б.) тәрбия бирү, чәчәкләр һәм декоратив куаклар утырту эшләре, башка тәрбия ире (ире), туганнары, вафат булучының законлы вәкиле яисә санитария таләпләрен мәжбүри үтәгән башка зат тарафыннан башкарыла.

19 бүлөк. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау стоянкаларын карап тоту

19.1 статья

1. Автотранспорт чараларын (алга таба - туктап тору) һәм аларга якин территорияләрне озак һәм кыска сроклы саклау урыннарын карап тоту гамәлдәге төзөлөш нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә стоянкалар урнаштыру өчен бирелгән жир кишәрлегенң (алга таба - хужасы) хокук иясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

19.2 статья

1. Хужалар түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) территорияләрнең бөтен периметры буенча киртә куеп тору урынын билгеләргә, ул механик йогынтыларга һәм тышкы мохит йогынтысына тотрыклы булырга тиеш;

2) стоянкаларның техник торышын, аларның чисталыгын, пычрактан, кардан, наледидан, мәгълүмати-басма продукциядән вакытында чисталыгын күзәтергә;

3) стоянкаларга якин урнашкан территорияләрдә һәм территорияләрдә материалларны жайга салуга, комплектланган транспортны, төрле конструкцияләрне саклауга юл куймаска;

4) дежур персонал өчен бина урнаштыру. Гомуми мәйданы 10,0 кв. м дан артмаган персоналны кизү тору өчен, жиңеләйтелгән типтагы конструкцияләрдән эшләнгән, алга таба тышкы стеналарны нейтраль төстәге гамманың заманча бизәлеш материаллары белән жиһазландыру өчен, апиталь булмаган объектлар урнаштыру рөхсәт ителә;

5) куеп тору территорияләрен гамәлдәге нормалар һәм кагыйдәләр таләпләренә туры килә торган яктылык тигез бүленешен тәмин итә торган тышкы яктырту белән жиһазларга;

6) проектта каралмаган башка капитал һәм вакытлыча биналар, корылмалар, сәүдә павильоннары, киосклар, лапаслар төзү тукталышлары территорияләрендә юл куймаска;

7) автомобиль стоянкалары территорияләрендә ягулык-майлау материаллары агып торган автомобильләр юуны һәм машина кую урыннарын булдырмаска;

8) санитария һәм янгынга каршы кагыйдәләрне үтәгән стоянкалар территорияләрен карап тоту;

9) янәшәдәге территорияләрне даими рәвештә санитар эшкәртү һәм чистарту (проектта каралган мәйдан чикләрендә), калдыклар жыю өчен контейнерлар (урналар) билгеләргә, каты көнкүреш калдыкларын, карны даими алып китүне тәмин итәргә;

10) автомобиль стоянкасының урнашу урынын һәм хезмәт күрсәтүләрен, билгеләрне, шулай ук гамәлдәге дөүләт стандартлары таләпләренә туры килә торган билгене белдерә торган каты өслекле махсус стоянкага килү юлларын ясарга.

11) транспорт чараларын, шул исәптән социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектлары (торак, ижтимагый һәм житештерү биналары,

төзелешләр һәм корылмалары, физик-спорт оешмалары, мәдәният оешмалары һәм башка оешмалар урнашкан урыннарны да кертеп, бушлай машина кую урыны (бер урыннан ким булмаган урын) белән тәмин итү, инвалидлар I, II төркем белән идарә ителә торган транспорт чараларын, шулай ук III төркем инвалидлары тарафыннан Россия Федерациясә Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә транспорт чараларының һәм мондый инвалидларны һәм (яисә) инвалид балаларны йөртүче транспорт чараларының кимендә 10 проценты бүлеп бирелә. Күрсәтелгән транспорт чараларында «Инвалид» тану билгесе билгеләнергә тиеш.

20 бүлек. Йорт хайваннарын һәм кошларын карап тоту

20.1 статья

1. Теләсә нинди хайван да хужасының милке булып тора һәм, теләсә нинди милек буларак, закон белән саклана. Хайван хужалыктан суд карары буенча гына тартып алынырга мөмкин.

2. Йорт хайваннарын һәм кошларын тоту өченче затларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен бозмаса тиеш. Йорт хайваннары һәм кошлары китергән зыян өчен аларның хужалары РФ законнары белән билгеләнгән тәртиптә җаваплы.

3. Йорт хайваннары хужалары үз хайваннарының экскрементларын җыюны һәм утильләштерүне мөстәкыйль гамәлгә ашыралар.

20.2 статья

1. Йорт хайваннарын көтү җирле үзидарә органының норматив-хокукый акты белән билгеләнә торган, хужасы күзәтүендә яисә аның кушуы буенча башка зат күзәтүендә йә терлекләргә тоткарлый торган билгеле бер территориядә терлекләргә тоту җайланмасын кулланып рөхсәт ителә.

2. Хужалар йорт хайваннары һәм ишегалларында, тротуарларда, урамнарда, паркларда, газоннарда, балалар мәйданчыкларында, скверларда, мәйданнарда, шулай ук торак йортларның подъездларында экскрементлар пычрануга юл куймаса тиеш. Этләр, мәчеләр һәм башка вак хайваннар янганда хужа үзе белән йорт хайваннарының табигый парларын тулысынча җыештыруны тәмин итә торган булырга тиеш, алар мәйданчыкларда чүп контейнерларына чыгарылырга тиеш.

3. Этне тезгеннән урамда гына төшерергә мөмкин. Махсус билгеләнгән мәйданчыклар булмаганда, җирле үзидарә органының норматив-хокукый акты белән билгеләнә торган буш урыннарны, кәбестәләргә һәм башка урыннарда куып чыгару рөхсәт ителә.

4. Этләр Дрессировкасы яхшы корылган мәйданчыкларда йә муниципаль берәмлек җирлекләре территорияләрендә Лениногорск шәһәрində генә үткәрелергә мөмкин.

5. Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясində йорт хайваннарын һәм кошларын коткару тыела. Йорт хайваннарын юлларда тәүлекнең якты вакытында гына куарга кирәк, шул ук вакытта аларны юлның уң ягына мөмкин кадәр якынрак юнәлтергә кирәк. Йорт хайваннарын, грунт

юлларыннан һәм сукмактардан мөмкин булганда, асфальт өслөклә юл буйлап алып бару тиешә.

6. Йорт хайваннарын урамда калдырганда, терлекләр хужалары яшел үсентеләр бозылудан һәм терлекләр тотуга тотылган чыгымнарны каплай.

7. Йорт кәжәләре бары тик капка төбә территориясә эчендәгә утарлардагына яисә көтүлектә хужалар күзәтүендә генә булырга тиеш.

20.3 статья

1. тиешә:

1) балалар һәм спорт мәйданчыкларында, пляжларда, мәгариф һәм медицина оешмалары территорияләрендә этләр йөртүгә гамәлгә ашырырга;

2) гражданның күпләп ял итү урыннарында урнашкан су объектларында этләр көенү;

3) ижтимагый урыннарда этләрне табигый ихтыяжларын канәгатьләндерү максатларында куып чыгарган;

4) этләрне урамда карап тормыйча калдыру;

5) исерек, наркотик яки токсик исерек хәлдә булган затлар, шулай ук яшь яисә сәламәтлөгә аркасында этләрнең хәрәкәтен контрольдә тоталмаган һәм урамда йөргәндә аларның агрессив тәртибен булдырмый торган затлар тарафыннан этләрне куып йөртүгә гамәлгә ашырырга;

6) 14 яшькә җитмәгән затлар этләрне урамда йөртү, вак зурлыктагы этләрне урамда йөртү очрактарыннан тыш.

7) балконнарда, көймәләрдә, торақ йортларның гомуми кулланылыштагы урыннарында йорт хайваннарын һәм кошларын даими карап тору (арадаш фатирларның, баскыч күзәнәкләренә, чорма, подвалларның һәм башка ярдәмчә биналарның коридорларында);

8) жирлекләр территориясендә йорт хайваннарының махсус чаралар уздыру урыннарыннан тыш урнашуы (күргәзмәләр һәм башкалар).

20.4 статья

1. Умарталарны тоту урыннары (алга таба - умарталыктар) түбәндәгә ераклыктарга урнаштырылырга тиеш:

гражданның бакчачылыкны яисә үз ихтыяжлары өчен яшелчәчелек (алга таба - бакчачылык яисә яшелчәчелек территорияләре) алып бару территорияләрендә урнашкан торақ пунктлардагы яисә территорияләрдәгә күрше җир кишәрлекләре чикләреннән кимендә 3 м, очышлар әлегә кишәрлекләренә чикләреннән капма-каршы якка юнәлгән яисә, күрше җир кишәрлекләреннән умарталарның тоташ киртәсә 2 м булса, очышлар ераклыгы һәм юнәлешә буенча чикләүләрсез.

20.5 статья

1. Йорт хайваннары һәм кош-кортлары, аларны Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлегә территориясендә булуына юл куймыйча, терлекләренә кайда урнашуын даими тикшереп торырга тиеш.

20.6 статья

1. Үз территориясендә каравылчы этләр булган оешмалар, территориягә кергәндә кисәтү язуы булган очракта, эшне туктату вакытыннан алып яисә гомуми файдалану территориясеннән читтә калдырылган территориядә генә, этләрне бәйдән төшереп калдырырга тиеш.

21 бүлек. Бәйрәм бизәлеше

21.1 статья

1. Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен бәйрәм белән бизәү дәүләт, шәһәр һәм башка бәйрәмнәр, истәлекле вакыйгаларга бәйле чаралар уздыру чорында башкарыла. Бәйрәм бизәлешенә дәүләт һәм муниципаль флаглар, лозунглар, гирлянд, панно вывескасы, декоратив элементлар һәм композицияләр, стендлар, трибуналар, эстрада урнаштыру, шулай ук бәйрәм иллюминациясе жайланмасы керә.

2. Бәйрәмчә бизәлеш элементларын әзерләгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен жайга салуның техник чараларының күренүен төшереп калдыру, зарарлау һәм начарайту рөхсәт ителми.

22 бүлек. Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлек территориясен жыештыру тәртибе

22.1 статья

1. Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен жыештыру һәм карап тоту түбәндәгечә гамәлгә ашырыла:

1) жәйге чорда - 15 апрельдән 14 октябрьгә кадәр;

2) кышкы чорда - 15 октябрьдән 14 апрельгә кадәр.

Күрсәтелгән сроклар, һава шартларына карап, башкарма комитет тарафыннан төзәтелә ала.

2. Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен жыю түбәндәгеләрне үткәрү юлы белән гамәлгә ашырыла:

- Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен тоту, жыештыру буенча системалы эшләр;

- Башкарма комитетның хокукый актлары нигезендә бердәй массакүләм чаралар (өмәләр) үткәрү.

3. Жыелган чүп-чар, катнашма, яфрак, чабылган үлән, ботаклар билгеләнгән таләпләр нигезендә чыгарылырга тиеш.

22.2 статья

1. Жәйге чорда Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен жыештыру Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге территориясен карап тоту буенча башка эшләр башкару, юу, су сибү, себерү һәм үткәрү юлы белән муниципаль берәмлек территориясенң пычрануын һәм тузанлануын киметү максатында башкарыла һәм үз эченә түбәндәгеләрне ала:

1) ясалма өслекле территорияләрне себерү (коры көннәрдә су сибү), урам-юл челтәре объектларының һәм яңгыр сулары белән жиһазландырылган башка

территорияләрнең тузаннан һәм пычрагынан юу (су сиптерү юлы белән 23.00 дән 7.00 гә кадәр механик һәм кул ысулы белән башкарыла). Ясалма өслекле юл өслекләрен, мәйданнарын, тротуарларын һәм башка территорияләрне юу бөтен кинлеккә башкарыла;

2) яңгыр сулары канализациясә рәшәткәләрен чистарту;

3) барлык территорияләрдән чүп-чар жыю;

4) ел саен, 1 июньгә кадәр (дата Башкарма комитетның тиешле хокукий акты белән күчерелергә мөмкин), кече архитектура формаларының, бакча һәм урам җиһазларының, урналарның, спорт һәм балалар мәйданчыкларының, коймаларның, бордюрларның төсә;

5) печән кию (үләннең биеклеге 15 см дан артык булганда) һәм чаптырылган үләнне тәүлек дәвамында жыештыру;

6) яфрак коелу чорында - тәүлеккә бер тапкыр коелган яфракны жыю һәм алып чыгу;

7) территорияләрне жыештыру, шул исәптән сәүдә объектлары, оешмалар һәм предприятиеләр янында автотранспортны кую урыннары, ул 8.00 сәгатькә тәмамланьрга тиеш;

8) юудан соң бер бордюр янында лотоклар жыештыру.

22.3 статья

1. Территорияләрне жыештыру өчен җаваплы оешмалар яфрак коелу чорында урамнар һәм юллар буйлап газлардан коелган яфракларны жыеп алып чыгалар. Яфракларны, жылылык яратучы үсемлекләренә жылыту очракларынан тыш, агач һәм куакларның комлевой өлешенә жыю тыела.

22.4 статья

1. Кышкы чорда гомуми файдаланудагы территорияне жыештыру түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) юл өслекләрен һәм тротуарларны кардан чистарту;

2) скользкость яисә бозлавык барлыкка килгәндә - җәяүлеләр өчен ком зоналары, баскычлар посыпкасы, юл өслекләрен бозга каршы материал белән эшкәртү;

3) язгы чорда - кар эрү һәм кар суларының бүленгәнән оештыру.

2. Муниципаль берәмлек территориясендә башкарыла торган урып-жыю эшләре технологиясә һәм режимнары Лениногорск шәһәре һава шартларына бәйсез рәвештә транспорт чараларының һәм җәяүлеләрнең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итәргә тиеш.

3. Жәяүле тротуарларны, җир өсте кичүләрен, кышкы чорда баскычларны жыештыру үзенчәлекләре:

1) җәяүлеләр тротуарлары, җир өсте кичүләре, баскычлар әлегә корылмаларның җәяүлеләр йөри торган өлешенә бөтен кинлегенә яңа яуган кардан чистартыла. Якынча тыгызланган кар катламы булу рәхсәт ителә, катлам калынлыгы билгеләнгән нормалардан артмаска тиеш. Чистарту вакыты кар яуганнан соң тугыз сәгатьтән артмаска тиеш;

2) интенсив кар яву чорында (тәүлегенә 10 - 15 см яңа яуган кар) җәяүлеләр тротуарлары, баскычлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртелергә һәм чистартылырга тиеш;

3) бозлавык бозлавык материаллары барлыкка килгәндә, беренче чиратта баскычлар, аннары тротуарлар эшкәртелә. Бозга каршы материаллар белән эшкәртү вакыты тайгак табылганнан соң дүрт сәгатьтән артмаска тиеш;

4) калдыклар һәм химик реагентлар белән пычранмаган көпшәк карны яшел утыртмаларны саклау һәм кар суларын агу шарты белән алдан билгеләнгән газга яисә урыннарда салу рөхсәт ителә. Жылытылган карның биеклеге 0,8 - 1,2 метрдан артмаска тиеш;

5) кышкы чорда сукмак, бакча диваннары, урналар һәм кече архитектур формаларның башка элементлары, подъездларга керү тамбурлары, кибетләргә сәүдә павильоннары, шулай ук алар алдындагы киңлек һәм яннардан, аларга якин килү кардан һәм боздан чистартылырга тиеш.

22.5 статья

Муниципаль берәмлек территориясендә Лениногорск шәһәре рөхсәт ителми:

1) гомуми файдаланудагы урамнарда, мәйданнарда, яшел утыртмалары булган участокларда, скверларда, паркларда, газоннарда, пляжларда һәм башка территорияләрдә сортларга;

2) гамәлдәге законнар нигезендә бирелгән гомуми файдалану урыннарыннан читтә урнашкан территорияләрдә мемориаль намогия корылмаларын (истәлекле корылмаларны, коймаларны) билгеләргә;

3) шушы максатларда каралмаган урыннарда, шул исәптән жәмәгать транспортының муниципаль маршрутларының соңгы пунктларында, салонны юуны, чистартуны һәм транспорт чараларына техник хезмәт күрсәтүне башкарырга;

4) биналарны һәм корылмаларны төзекләндерү элементларын, һәйкәлләрне, мемориаль такталарны, агачларны, куакларны, гомуми файдаланудагы территорияләрдә кече архитектура формаларын һәм төзекләндерүнең башка элементларын ватарга һәм аларга зыян салырга, шулай ук аларны үз белдеге белән янадан бүлү, үзгәртеп кору һәм үзгәртеп кору;

5) язулар, рәсемнәр төшерергә, мәгълүмати-басма продукцияне ябыштырырга һәм ябыштырырга, жәмәгать транспортын, диварларын, баганаларын, киртәләрен (коймаларын) һәм әлеге максатларда каралмаган башка объектларда граффити ясарга;

6) бирелгән жир кишәрлекләренен чикләреннән һәм (яисә) коймаларыннан читтә күчемле мөлкәтне берләштерергә һәм сакларга;

7) тротуарларда, газларда, юлларда тару, сәнәгать товарлары һәм башка сәүдә предметлары урнаштырырга һәм урнаштырырга;

8) йорт, оешма һәм учреждениеләрнең янәшәсендәге территорияләрдә кулдагы юынтык сулар, юынтык сулар һәм чүп савытлары урнаштыру, житештерү һәм куллану калдыкларын урам юлларына, йорт тирәсендәге территорияләргә, яшел утыртмаларга чыгару;

9) Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлеге жирләрендә кар массасын (кар) туплау һәм урнаштыру (кар өемнәрен урнаштыру өчен билгеләнгән участоклардан тыш);

10) шәһәр территориясендә, предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр һәм хосусый биләмәләр территорияләрен дә кертәп, калдыкларның теләсе нинди төрен яндыру;

11) чүп-чар, төзелеш калдыклары, житештерү һәм куллану калдыклары, таралар ташлау, урнаштыру һәм вакытлыча складлау, Лениногорск шәһәре территориясендә агачларны, яфракларны шушы максатлар өчен урнаштырылмаган һәм жиһазландырылмаган урында кисү.

22.6 статья

1. Муниципаль берәмлек территориясендә калдыклар (чүп-чар, кар, грунт һ.б.) ташланган очракта, Лениногорск шәһәре мондый хокук бозуларга юл куйган затлардан читтә ачыкланган хокук бозуларны 10 көннән дә артмаган вакытта бетерү буенча чаралар күрә.

2. Санкцияләnmәгән урыннарда калдыклар урнаштырган затлар үз исәбенә әлегә территорияне жыештыруны һәм чистартуны, ә кирәк булганда - жир кишәрлеген рекультивацияләүне үз исәбенә башкарырга тиеш. Әгәр дә 20 тәүлек дәвамында рөхсәтсез урында калдыкларны урнаштырган зат билгеләнмәгән булса, калдыкларны алып ташлау һәм рөхсәтсез чүплекләр территорияләрен рекультивацияләү әлегә территорияне жыештыру өчен җаваплы оешмалар (яисә, әлегә төр хезмәт күрсәтүләренә шартнамәдә каралган булса, калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы махсуслаштырылган оешма) тарафыннан башкарыла.

3. Билгеләнгән тәртиптә бирелмәгән һәм муниципаль милектәге жир кишәрлекләрендә (территорияләрдә) стихияле барлыкка килә торган чүплекләренә бетерү вәкаләтле орган тарафыннан тәмин ителә.

23 бүлек. Санитария хезмәте күрсәтү һәм кешеләр күпләп ял итү урыннарын ыештыру, төзекләндерү

23.1 статья

1. Кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннарына түбәндәгеләр керә:

1) урманнарда, пляжларда майданнар, парклар, скверлар, бульварлар, яр буйлары, оештырылган ял урыннары;

2) актив ял итү һәм мавыктыргыч чаралар урыннары - стадионнар, уен комплекслары, ачык сәхнә майданчыклары һ.б.

3) сәүдә объектлары территорияләре - ваклап сату базарлары, сәүдә комплекслары, стационар булмаган вак ваклап сату челтәре объектлары комплекслары, җәмәгать туклануы, социаль-мәдәни билгеләнештәге объектлар - театрлар, кинотеатрлар һәм башкалар.

23.2 статья

1. Гомуми файдаланудагы майданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буен һәм башка территорияләренә жыюга таләпләр:

1) майданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буен 23.00 дән 8.00 гә кадәр җыярга кирәк. Көндөз чүп-чар жыючыларны һәм чүп-чар жыючыларны чүп-чар калдыклары белән тутырылган чүп-чар жыю эшләре башкарыла;

2) кышкы чорда паркларда, бакчаларда, скверларда, бульварларда, яр буйларында һәм башка ял итү зоналарында юлларны жыештырганда, химик реагентлары булмаган карны шушы максатлар өчен алдан билгеләнгән урыннарда, яшел утыртмаларны саклау һәм кар суларын агызып китүне тәмин итү шарты белән, вакытлыча салып кую рөхсәт ителә.

23.3 статья

1. Пляжларны жыю һәм санитар карап тоту:

1) пляжны төп жыештыру аны япканнан соң башкарыла һәм ярны, чишенү урыннарын, яшел зоналарны һәм бәдрәфләрне жыештыру һәм дезинфекцияләүне үз эченә ала. Көндөз чүп-чар жыю һәм чүп-чар жыю калдыклары белән тулган чүп-чар жыю эшләре башкарыла. Каты көнкүреш калдыкларын көн саен 8.00 сәгатькә кадәр ташыйлар;

2) пляж территориясе чүп-чар белән җиһазландырыла. Урманнар арасындагы ераклык 40 м дан артмаса тиеш;

3) пляжлар җәмәгать бәдрәфлләре белән җиһазландырыла. Җәмәгать бәдрәфеннән су коену урынына кадәр ераклык кимендә 50 м һәм 200 м булырга тиеш;

4) пляж комының өске катламы корымланган, чүп-чарны, башка калдыкларны бетергән һәм ком алга таба көн саен тигезләнәргә тиеш;

5) коену өчен билгеләнгән урыннарда кер юу һәм хайваннарны коендыру тыела.

2. Каты көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәтләр күрсәтүгә шартнамә төземичә пляж ачу рөхсәт ителми.

23.4 статья

1. Ваклап сату базарларын жыю һәм санитар карап тоту:

1) ваклап сату базарлары территорияләре (алга таба - базар) төзекләндерелергә, бәдрәфләр, хужалык һәм контейнер мәйданчыклары, контейнерлар һәм урналар белән җиһазландырылырга, яңгыр суларын һәм тал суларын агызу өчен каты өслекләре һәм уклоннары булырга, шулай ук суүткәргеч һәм канализациясе булырга тиеш;

2) базар территориясен һәм аның янындагы территорияне төп жыештыру аны япканнан соң башкарыла. Көндөз чүп-чар жыючыларның каты көнкүреш калдыклары белән тутырылган чүп-чар жыештыру һәм чистарту эшләре башкарыла;

3) жәйге чорда базар территориясендә атна саен мәжбүри рәвештә дымлы жыештыру башкарыла;

4) базар территориясе 40 кв. м мәйдандагы бер урна исәбеннән урналар белән җиһазландырылачак, өстәвенә, алар арасындагы ераклык киштә сызыгы буйлап 10 м дан артмаса тиеш.

2. Базар территориясендә һәм аның янәшәсендә урнашкан оешмаларның, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләренең, киоскларның, сәүдә палаталарының һәм павильоннарның эшчәнлегенә каты көнкүреш калдыкларын алып китү һәм урнаштыру буенча хезмәт күрсәтүләргә шартнамә һәм кар чыгару буенча хезмәт күрсәтүләргә шартнамә төземичә рөхсәт ителми.

23.5 статья

1. Сәүдә һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектларын жыю һәм санитар карап тоту:

1) сәүдә объектлары һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектлары территорияләрен һәм аңа якын территорияләрне тулысынча жыештыру тәүлегенә кимендә ике тапкыр (иртән һәм кич) башкарыла. Көндөз чүп-чар жыючыларны һәм чүп-чар жыючыларны чүп-чар калдыклары белән тутырылган чүп-чар жыю эшләре башкарыла;

2) сәүдә һәм (яисә) жәмәгать туклануы объектларына керә торган ишек янында урна билгеләнә;

3) вакытлыча урам сәүдәсе урыннарында, газ һәм тротуарларда тара һәм товарлар складлауга юл куймыйча, көн саен жыештыру уздырыла;

4) калдыкларны чыгару тәмин ителә.

2. Башка сәүдә мәйданчыклары территорияләрен, стационар булмаган вак жир челтәре объектлары комплексларын, социаль-мәдәни билгеләнештәге территорияләрне жыештыру аларның елның жылы вакытында мәжбүри алдан поливка белән ябылуыннан соң башкарыла. Агымдагы урып-жыю көн дәвамында башкарыла. Көн саен каты көнкүреш калдыкларын чыгару тәмин ителә.

23.6 статья

1. Кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннарын төзекләндерү:

1) ял итү һәм халык күп жыела торган урыннар территориясендә төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекләрне тыгызлау, яшелләндерү, эскәмияләр һәм чүп-чар өчен кече контейнерлар, урам техник жиһазлары, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары, мәгълүмат йөртүчеләр, кишәрлекләрне яклау элементлары (металл киртәләр, өслекнең махсус төрләре һ.б.);

2) кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннарының барлык территорияләрендә, пляжлардан кала, каты өслекле яисә чәчелгән үләннәр яисә яшел үсентеләр булган үсемлек җире булырга тиеш;

3) ял итү һәм кешеләр күпләп була торган территорияләрдә яшелләндерү участкаларын чәчәк түтәлләре, газлар, ялгыз, төркемле, рядовой бистәләр, вертикаль, күпкатлы, мобиль яшелләндерү формалары рәвешендә проектларга кирәк;

4) кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннары, туалет урнаштыру һәм тоту таләпләрен үтәп, жиһазландырылган һәм эшли торган бәдрәф кабиналары белән комплектланырга тиеш;

5) пычранган саен, кешеләрнең ял итү яисә массакүләм булу урыннарында фонтаннар, буалар, елга ярлары чистартылырга тиеш;

6) массакүләм чаралар уздырганда аларны оештыручылар чараны үткәру урынын жыештырырга һәм бозылган төзекләндерү эшләрен торгызырга тиеш. Чараны уздыру урынын жыештыру һәм бозылган төзекләндерү тәртибен билгеләнгән тәртиптә чараны уздыруга тиешле рөхсәт алу стадиясендә билгеләнә.

2. Кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннары территорияләрендә рөхсәт ителми:

- 1) бу урынга билгеләнмәгән урыннарда тара һәм сәүдә жиһазларын сакларга, урнаштырырга;
- 2) территорияне житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратырга;
- 3) автотранспорт чараларын юарга һәм ремонтларга, эшкәртелгән ягулык-майлау сыеклыкларын салырга;
- 4) автостоянкалар, гаражлар, аттракционнар уздырырга, билгеләнгән төрлө бозып реклама конструкцияләре урнаштырырга;
- 5) газларны, табигый һәм ясалма яшелләндерү объектларын зарарларга;
- 6) кече архитектура рәвешләрен зарарларга һәм аларны билгеләнгән урыннардан күчерергә;
- 7) өстәлләрдә һәм эскәмияләренң аркаларында утырырга;
- 8) тротуарларга, газоннарга һәм юлларга сыек продуктлар калдыкларын, сатуратор жайланмаларыннан су, квас һәм сыра цистерналарын салырга;
- 9) автотранспорт чараларының түләүле стоянкаларын законсыз оештырырга;
- 10) стационар булмаган объектларны үз белдеге белән урнаштырырга;
- 11) тротуарларның асфальт-бетон өслеген, янәшәдәге яшел зоналарның бөтенлеген һәм территорияләренә төзекләндерүнең башка элементларын бозарга;
- 12) территориядә сәүдә-суыткыч жайланмасы кую;
- 13) каты көнкүреш калдыкларын халыктан каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен билгеләнгән контейнерларга (бункерларга) калдыкларны урнаштыру өчен шартнамә булмаса, каты көнкүреш калдыкларын идарәче оешмалар белән жыю өчен каты көнкүреш калдыклары (бункерлар) берләштерергә;
- 14) пляжларда һәм скверларда транспорт чаралары хәрәкәтен, тукталышларын һәм туктап торуларын оештырырга.

24 бүлек. Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен жыештыру, карап тоту һәм төзекләндерү

24.1 статья

1. Йорт яны территориясен жыештыру:

- 1) жыештыру түбәндәге эзлеклелектә башкарылырга тиеш: тротуарларны, жәяүлеләр өчен юлларны (бозлавык һәм тайгаклык очрагында - ком сибү), әаннары - ишегалды территорияләрен;
- 2) кар яву вакытында житештерелә торган кар чистартудан тыш, жыештыру 8.00 сәгатькә кадәр үткәрелә;
- 3) машиналарны көндөз 4 км/сәг кә кадәр озату рөхсәт ителә.

24.2 статья

1. Жәйге жыештыру:

- 1) йорт яны территорияләрен жәйге жыештыру: себерү, юу яисә су сибү - махсус машиналар ярдәмендә - күбесенчә иртә, иртәнге һәм соң, кичке, сәгатьләрдә башкарылырга тиеш;
- 2) тротуарлар юуны бары тик ачык тротуарларда гына (алар прилотка полосасы белән турыдан-туры чикләнә) һәм биналардан урамның машина юлына таба юнәлештә генә башкарырга кирәк;

3) көннөң эссе вакытында тротуарларга су сибү кирәк булган саен башкарылырга тиеш, ләкин тәүлегенә ике тапкырдан да ким булмаска тиеш.

24.3 статья

1. Кышкы жыештыру:

1) түбәләрдә жыела торган кар үз вакытында жиргә ташланырга һәм прилот полосасына күчәргә, ә киң тротуарларда - биеклегә 1,0 - 1,5 метрдан артмаска тиешле валларга формалашырга тиеш;

2) чистартыла торган кар тротуарлардан алгы өлешкә, ә ишегалларында - төзелеш урыннарына күчәргә тиеш;

3) квартал эчендәге юллардан күчерелгән карны борт ташына параллель урнашкан өемнәргә һәм өемнәргә салырга яисә, кагыйдә буларак, ротор кар чистартучылары ярдәме белән юл буена салырга кирәк, шул ук вакытта кар биеклегә 1,5 м дан артмаска тиеш;

4) урамнарның машина юлыннан газлар белән аерылган 6 м дан артык киңлектәге тротуарларда карны алга таба алып ташлау өчен тротуар уртасына күчерергә рөхсәт ителә;

5) кар өемнәренә һәм өемнәргә салу эшләре кар яву тәмамланган вакыттан сизгез сәгәтәтән дә соңга калмыйча, ә калган территорияләрдә - 20 сәгәтәтән дә соңга калмыйча тротуарларда төгәлләнергә тиеш;

6) ишегалларында, квартал эчендәге юлларда, газларда һәм ирекле территорияләрдә жәяүлеләрнең ирекле хәрәкәтенә һәм автотранспортның йөрүенә комачауламый торган кар өеп бару рөхсәт ителә, яшел утыртмаларны һәм кар суларын аерып алуны тәэмин иткәндә;

7) тротуарларны кулдан жыештырганда һәм квартал эчендәге юлларда кар, алга таба агып китү өчен кар катламын калдырып, хәрәкәт астына төшәргә тиеш;

8) юл капламаларын эшкәртүнең шомалыгы барлыкка килгәндә, ком-тоз катнашмасы белән эшкәртү бүлүчеләр ярдәмендә 0,2 - 0,3 кг/м нормасы буенча башкарылырга тиеш;

9) боз ясалу эшкәрткәннән соң йомшартылган катнашмаларны, аларның ачык грунтка, агачларга яисә газларга элэгүенә юл куймыйча, күчерергә яисә күчерергә тиеш.

24.4 статья

1. Яз житүгә түбәндәгеләр гамәлгә ашырыла:

1) кар суларын нормаль чыгару өчен таләп ителә торган урыннарда су агызып китүне тәэмин итү өчен, канауларны юдырту һәм чистарту;

2) кар суын люкларга һәм коеларны су белән тәэмин итү коеларына системалы рәвештә куу;

3) кар эрегәннән соң ишегалды территорияләрен, калган кар һәм боздан чистарту.

24.5 статья

1. Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен (алга таба - йорт яны территориясе) тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) даими жыештыру;

2) күзөтү һәм су сиптерү коеларын, дренажларны, лотокларны, үрелгән торбаларны ремонтлау һәм чистарту;

3) инженер челтәрләренен смотр коеларына, янгын сүндерү су белән тәмин итү чыганаclarына (гидрантларга, сулыкларга һ.б.) каршылыксыз үтөп керүне тәмин итү;

4) каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны жыю һәм алып китү;

5) яшеллөндөрү һәм булган яшел утыртмаларны карау;

6) кече архитектура рөвешләрен карап тоту, агымдагы һәм капитал ремонтлау.

24.6 статья

1. Барлык төр калдыклар контейнерлар һәм бункерларга жыелырга тиеш, алар су үткәрми торган өслөклө контейнер мәйданчыкларында урнаштырыла, каты көнкүреш калдыкларын туплау нормалары нигезендә кирәклө күләмдә жыелырга тиеш.

24.7 статья

1. Күпфатирлы йортларда яшәүче гражданныр түбөндөгеләргә бурычлы: йорт яны территорияләрендә чисталык һәм тәртип сакларга;

2) каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны махсус контейнерларга һәм йорт яны территорияләрендә урнашкан махсус мәйданчыкларга гына урнаштырырга.

24.8 статья

1. Торак милөкчеләре оешмаларын, ширкәтләрен, торак кооперативларын яисә башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативларын түбөндөгеләр тәмин итәргә тиеш:

1) 8.00 сәгатькә кадәр йорт яны территорияләрен жыештыру һәм көн дөвамында - чисталыкны саклау;

2) контейнерның милөкчесен күрсәтеп, каты көнкүреш калдыклары өчен контейнерлар урнаштыру;

3) расланган график нигезендә каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыклар чыгару;

4) контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер мәйданчыкларын, аларга килү юлларын чиста һәм төзөк хәлдә тоту;

5) подъездларга, эскәмияләргә керү һәм аларны вакытында чистарту өчен чүп савытлары урнаштыру;

6) кар эрегәннән соң территорияне сезонлы эксплуатацияләүгә әзерләү, шул исәптән су агызып китүне тәмин итү өчен аракыны юдырту һәм чистарту, кар эрегәннән соң территорияне чистарту һәм кирәклө башка эшләрне башкару;

7) катнаш һәм (яисә) махсус бозлавыкка каршы катнашмалар белән тайгак кишәрлекләренә эшкәртү;

8) яшел утыртмаларның сакланышы һәм аларны тиешенчә тәрбияләү;

9) тышкы яктырту чараларын төзөк хәлдә тоту һәм аларны караңгы төшкәч кертү;

10) жәйге чорда һәм коры көннөрдә көн саен яисә расланган график буенча газларга, чөчөклөкләргә, агачларга һәм куакларга су сибү;

11) төзелеш материаллары, ком, чүп-чар, кар, скола бозсыз газларның сакланышы һәм бөтенлегенә һ.б.

12) яңа агач һәм куаклар утырту, юллар челтәре үзгәртү һәм жиһазларны билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проектлар буенча гына яңадан планлаштыру, агротехник шартларны үтәп урнаштыру.

24.9 статья

1. Йорт алды территориясендә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

1) яфракларны, калдыкларның һәм чүп-чарның теләсә нинди төрләрән яндырырга;

2) хужалык мәйданчыгынан читтә керләр, киём-салым, келәмнәр һәм башка предметлар элү;

3) контейнер мәйданчыкларына илтә торган подъездларны томаларга;

4) урамнарның һәм юлларның юл өлешендә, тротуарларда, газоннарда һәм яшел зоналарда контейнерлар (бункерлар) билгеләргә;

5) билгеләнгән тәртипне бозып йорт яны территорияләренен коймаларын үз белдегә белән билгеләргә;

6) үз белдегә белән ишегалды корылмалары һәм палисадниклар төзәргә;

7) йорт янындагы территорияне металл ватык, көнкүреш һәм төзелеш калдыклары һәм материаллар, шлак, зола һәм житештерү һәм куллану калдыклары белән капларга, тараны кушарга һәм сакларга;

8) чүплек салырга, калдыкларны һәм чүп-чарны ташларга;

9) автотранспорт чараларының түләүле стоянкасын оештырырга;

10) тимер-бетон блоklar, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка жайланмалар урнаштыру юлы белән квартал эчендәге машина юлларын үз белдегә белән ябарга.

Керү урыннарында шлагбаумнар урнаштырганда - йорт яны территориясенә чыкканда, әлегә өлкәдә гамәлдәге норматив-хокукий актлар таләпләрән төгәл үтәргә;

11) автомашиналар, ягулык һәм майлар юуны башкарырга, тавыш сигналларын, тормоз һәм двигательләрне көйләргә;

12) кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый торган теләсә нинди эшләр башкарырга;

13) йорт яны территориясенен эчке юллары буйлап транспорт транзит хәрәкәтен гамәлгә ашырырга.

2. Торак йорт ишегалды ягынан жәмәгать билгеләнешендәге урыннар өчен тәрәзәләр һәм фатирларга керү урыннары урнашкан материалларны, продукцияне тутыру рөхсәт ителми. Йөкне тәрәзәләре булмаган торак йортлар торбаларынан, жир асты тоннельләрәннән яки ябык дебаркадерлардан, юллар ягынан башкарырга кирәк. Торак биналарда урнашкан оешмаларның турыдан-туры эшләвенә бәйле төяү-бушату яисә башка эшләр башкару мөмкин булмаган очракта, югарыда күрсәтелгән чикләүләр нигезендә, әлегә оешмаларга югарыда күрсәтелгән торак объектлар белән идарә итүче оешмалар белән килешү төзәргә кирәк.

3. Квартал эчендәге территорияләрдә транспорт чараларын урнаштыру кешеләрнен, шулай ук урып-жыю һәм махсус техниканың тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итәргә тиеш.

4. Күплэгән территорияләрдә, балалар һәм спорт майданчыкларында, хайваннарны йөртү өчен майданчыкларда, шулай ук йорт яны территориясендә урнашкан хужалык майданчыкларында транспорт чарасы урнаштыру тыела, монда:

1) яшелләндерелгән территория - гомуми файдалану территориясе, табигый чыгышлы үсемлекләр урнашкан жир участкалары, ясалма төзелгән бакча-парк комплекслары һәм объектлары, бульварлар, скверлар, газоннар, чәчәкләр, аз төзелгән торак, ижтимагый, эшлекле, коммуналь, житештерү билгеләнешендәге территория, аның чикләрендә өслекнең кимендә 70 проценты үсемлекләр капламы биләгән;

2) балалар һәм спорт майданчыклары - балалар спорт майданчыгын жиһазлау һәм каплауны үз эченә алган аңлы хәрәкәт активлыгы процессында балаларның психофизик сәләтләрен үстерү өчен билгеләнгән махсус жиһазландырылган территория. Периметр буенча чикләү (бордюр) булмаганда, транспорт чарасын уен спорт комплексына (комлык, таулык, балансир, турник һәм башка кече архитектура формаларына кадәр биш метр ераклыкта урнаштыру тыела);

3) хужалык майданчыклары - электр көч приборлары урнаштыру майданчыгы, контейнер майданчыгы, кер юу майданчыгы, территориягә хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектлар. Майданчыкны чикләүче (бордюр) булмаганда, периметр буенча киртә хужалык майданчыгына кадәр өч метр ераклыкта транспорт чарасын урнаштыру тыела;

4) хайваннарны йөртү өчен майданчыклар - жирле үзидарә органының норматив-хокукый акты белән билгеләнә торган хайваннарны йөртү өчен махсус бүлеп бирелгән урыннар.

24.10 статья

1. Күпфатирлы йортларның йорт яны территорияләрен яшелләндерү:

йорт яны территорияләрен яшелләндерү, яшел үсентеләрнең сакланышы гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә идарәче оешмалар тарафыннан тәмин ителә;

2) йорт яны территориясен яшелләндергәндә торак йортларның стеналарыннан алып усаклы агач кәүсәләренең күчәренә кадәр ара 5 м дан да ким булмашка тиешлеген исәпкә алырга кирәк. Зуррак агачлар өчен ара 5 м дан артык, куаклыктар өчен - 1,5 м булырга тиеш. Куаклыктарның биеклегенә беренче каттагы тәрәзә уемының аскы почмагыннан артмаска тиеш.

24.11 статья

1. Һәр йорт биләмәсенең территориясе түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) йорт кирәк-яракларын киптерү өчен хужалык майданчыгын, киём-салымны, келәмнәрне һәм йорт кирәк-яракларын чистартуны;

2) өлкәннәрне ял итү майданчыгы;

3) балалар өчен уен һәм спорт майданчыклары яшелләндерү һәм балаларның жәйге һәм кышкы ялы өчен кече архитектура формаларын кирәкле жиһазлау.

2. Әгәр участок территориясе күләме мөмкинлек бирсә, участок чикләрендә этләр йөртү өчен майданчык урнаштырылырга мөмкин.

24.12 статья

1. Хужалык майданчыгында киптерү жайланмасы булган өстөллөр, киём киптерү өчен ыштаннар, элгечлөр, чүп савытлары, эскәмиялөр булырга тиеш. Майданны тере киртә белән әйләндереп алырга кирәк. Майданчыкларны, ял итү урыннары элементларын төзү һәм төзекләндерү билгеләнгән таләпләргә туры китереп башкарылырга тиеш.

2. Йортларның подъездлары каршындагы майданчыклар, юл йөрү һәм жәяүлеләр өчен юллар каты өслекле булырга тиеш. Каты өслекләр салганда, яңгыр суларын буш агызу мөмкинлеге каралырга тиеш.

24.13 статья

1. Торак йортларга төзелгән жәмәгать корылмалары йортның торак өлешеннән изоляцияләнгән керү юлларына ия булырга тиеш, шул ук вакытта персоналның автотранспортын кую ишегалды территориясеннән читтә булырга тиеш.

25 бүлек. Шәхси торак төзелеше территорияләрен жыештыру

25.1 статья

1. Шәхси инициатива белән торак йортларның хужалары ирекле нигездә жыештыруны гамәлгә ашырырга хокуклы, йорт янындагы территорияне кардан алып урамның машина юлына кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта) мөстәкыйль рәвештә яисә махсуслаштырылган оешма белән шартнамәләр буенча.

2. Якындагы территориягә индивидуаль йорт биләмәсе территориясеннән түбәндәгеләр тыела:

1) кар көрәргә, чүп ташларга, шлак ташларга, сыек көнкүреш калдыкларын агызырга;

2) ишегалды һәм аның янындагы территориядән чистартылган юлларның һәм юл йөрү юлларының һәм юлларның юл өлешенә кар һәм боз жибәрергә яисә күчерергә.

3. Якын-тирәдәге территориядә индивидуаль йорт биләмәсенә йорт биләмәсенә капкасына, койма белән әйләндереп алынган территориягә керү һәм сул һәм уң якка чыгу (гаражга керү) өчен билгеләнгән коймадагы ишекләргә керү юлын кардан чистартырга рөхсәт ителә. Кар төбәндәге территорияне, ачык киңлек һәм янәшәдәге территориягә кагылмый торган каршыдагы йорт биләмәсенә әйләндереп алынган территориясә буйлап урнашкан юлның һәм юлның үткән өлеше өчен кар күчерергә.

4. Гомуми файдалану территориясенә йорт биләү территориясендә агач һәм куаклар аудару, агач кисү һәм кисү эшләрен башкарганнан соң барлыкка килгән порубочка калдыкларын (ыргаклар, ботаклар) ташлау рөхсәт ителми.

26 бүлек. Территорияне төзеклэндөрү элементларына таләпләр

26.1 статья

1. Территорияне төзеклэндөрүнөң аерылгысыз компонентлары булган территорияне төзеклэндөрү элементларының булуы гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә проект документациясендә эшләнергә һәм каралырга тиеш. мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан территорияне төзеклэндөрү элементларына проект документациясе мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәге вәкаләтле органнар белән килештерелә. Озын яисә даими файдаланудагы территорияне төзеклэндөрүнөң стационар элементлары аларны кулдан күчерү мөмкинлеген булдырмас өчен ныгытылырга тиеш.

2. Төзеклэндөрү элементларының эчтәлеген, аларны торгызу һәм ремонтлау эшләрен дә кертәп, төзеклэндөрү элементлары хужалары гамәлгә ашыра.

27 бүлек. Яшеллэндөрү

27.1 статья

1. Яшел утыртмалар территорияне төзеклэндөрүнөң мәжбүри элементы булып тора. Төзеклэндөрү эшләрен башкарганда гамәлдәге яшел утыртмаларны мөмкин кадәр күбрәк саклап калырга кирәк.

2. Муниципаль берәмлек территориясендә Лениногорск шәһәре яшеллэндөрүнөң ике төрен кулланырга мөмкин: стационар - үсемлекләренә грунтка утырту һәм мобильгә утырту - үсемлекләренә махсус күчмә савытларга (контейнерлар, вазоннар һәм башкалар) утырту. Стационар һәм мобиль яшеллэндөрүнә рельефның табигый һәм ясалма элементларында, түбәләрендә (түбә яшеллэндөрү), фасадаларында (вертикаль яшеллэндөрү) архитектура-ландшафт объектлары (газлар, бакчалар, чәчәк түтәлләре, куаклар һәм агачлар булган майданчыклар) төзү өчен файдаланалар.

3. яшеллэндөрү объектларын тоту - ул яшел утыртмаларны карау һәм яшеллэндерелгән территорияләренә төзеклэндөрү элементлары белән эш комплексы, күләм корылмаларның конструктив элементларының аз гына деформацияләрен һәм зарарлануларын бетерү, шулай ук жәйге һәм кышкы чорда күчмә кече формаларны жыештыру.

27.2 статья

1. яшеллэндөрү объектларында эшләр башкаруга таләпләр:

1) яшеллэндөрү объектлары янындагы төзелеш майданчыкларын оештырганда проектта сакланучы, түбән һәм киң ябалдашларны өлешчә кисеп алу, агач кәүсәләрен сак белән бәйләү, куакларның ябалдашларын бәйләү, туфрак кишәрлекләрен чүпләү юлы белән туфракны чүпләү юлы белән, туфракны тыгызлауны булдырмау максатларында транспорт чаралары һәм башка техника йөрү юлы белән янәшә урнашкан үсемлекләрдә туфрак кишәрлекләренәң бөтенлеген саклап калу чараларын күрергә кирәк;

2) территорияне вертикаль планлаштыру, жир асты коммуникацияларен салу, юлларны, машина юлларын һәм тротуарларны төзекләндерү яшелләндерү алдыннан төгәлләнергә тиеш;

3) туфрак катламын бозуга бәйлә ремонт, төзелеш һәм башка эшләр башкарганда, аны алга таба яшел төзелештә файдалану өчен туфракның уңдырышлы катламын төшерергә һәм сакларга кирәк. Югарыда күрсәтелгән эшләрне башкарганнан соң бозылган жир кишәрлекләрен һәм утыртмаларны торгызырга кирәк. Янадан торгызу эшләрне житештерү проектында каралырга тиеш;

4) туфракны томалауга бәйлә эшләр башкарганда яшел утыртмаларның тамыр системаларын яклау чараларын үтәргә, ә атап әйткәндә, скелет тамырларын (калынлыгын 0,5 см һәм аннан да күбрәк) аркылы кисеп алырга (тамыр юнәлеше буенча 90 градус) һәм антисептик чаралар белән эшкәртүне тәмин итәргә кирәк;

5) яфрактарны һәм үләнне билгеләнгән тәртиптә туплау яисә юкка чыгару белән бергә жыярга кирәк.

27.3 статья

1. Яшел утыртмалар хужалары түбәндәгеләргә бурычлы:

1) яшел утыртмаларның сакланышын һәм аларны квалификацияле карауны тәмин итәргә;

2) жәй көне коры көннәрдә газоннарда, чәчәк түтәлләренә, агачларга һәм куакларга су сибүне тәмин итәргә;

3) газларның сакланышын һәм бөтенлеген, аларда төрле материалларны, калдыкларны, чүп-чарны, бозга каршы материалларны, башка зарарлы матдәләрен, шулай ук кар, боз шуышын тәмин итәргә, әгәр бу газларга зыян китерә алса;

4) агач һәм куакларны яңа утырту һәм күчереп утырту, шулай ук юллар, мәйданчыктар, газлар челтәрләрен планлаштыруны бары тик жирле үзидарәнен башкарма органы белән килештерелгән проектлар буенча гына башкарырга;

5) яшелләндерү объектларында сулыклар булса, аларны чиста тотарга һәм кимендә 10 елга бер мәртәбә капитал чистартырга.

27.4 статья

1. Яшелләндерелгән территорияләрдә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

1) төзелешләрне, яшел зоналарның эшләвен һәм аларга хезмәт күрсәтүне тәмин итү өчен билгеләнгән төзелешләрдән тыш, урнаштырырга;

2) агачларны һәм куакларны рөхсәтсез утырту һәм кисүне, газларны һәм чәчәкләрне юкка чыгаруны;

3) транспорт чараларында йөрергә һәм аларны, әлегә территорияләрдә кирәкле эшләрне башкару очрактарыннан тыш, мәжбүри торгызу эшләрен уздыру шарты белән, газларда һәм чәчәклекләрдә куярга;

4) гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары булган бульварларда бакчалар, скверлар, паркларның мемориаль зоналарында ял итү һәм уеннар өчен урнаштырырга;

5) яшелләндерү объектларында чаңгыда һәм чаналарда махсус билгеләнгән урыннардан тыш шуарга;

6) агачларга һәм башка яшел утыртмаларга гамак, таган, турник, кер киптерү өчен баулар тагарга, агачларга реклама һәм мәгълүмат щитлары һәм табличкаларын, реклама һәм башка мәгълүмат урнаштыру өчен билгеләнгән чыгарыла торган конструкцияләргә, объектларга, афишаларга, игълан итү, агитация материаллары, техник конструкцияләр, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәмин итү чаралары, баганалардан, коймалардан, реклама щитларыннан, электр үткәргечләрдән, лампалардан, чәнечкелә кертәләрден аерырга;

7) стационар булмаган объектларны, шулай ук юл сервисы объектларын билгеләргә, шул исәптән, ел вакытына карамастан, автостоянкалар һәм парковкалар урнаштырырга;

8) төзелеш материалларын һәм башка материалларны берләштерергә;

9) яшелчә бакчалары өчен казу башкарырга;

10) газоннарда һәм йорт хайваннарының чәчәкләрендә йөрергә;

11) кар чистарту машиналарын утыртмаларга кар элэгүне булдырмый торган махсус жайланмаларсыз кулланырга;

12) яфракларны, үләннәрне, ботакларны яндырырга, шулай ук аларның катнашмасын лоткага һәм башка су үткәрү жайланмаларына кертергә;

13) катнашманы һәм чүпне газоннарда ыргытырга;

14) учак ягарга;

15) сок, сумала чыгару өчен агачлар кисәргә, аларга башка механик зарарланулар ясарга;

житештерү һәм куллану калдыкларын, шул исәптән автомобиль покрышкаларын, территорияне төзекләндерү һәм клумб оештыру өчен файдалану;

17) күпъяклы чәчәкләр белән капланган жир кишәрлекләреннән кар чыгарырга, шулай ук кардан житәрлек булмаган салкын үсентеләр утырту белән мәшгуль участкаларны ачарга;

18) санитария таләпләре югары булган урыннарда тыш (чүп контейнерларына, жәмәгать бәдрәфләрә якин булу һ.б.) агач кәүсәләрен агартырга;

19) яшелләндерелгән территорияләрдә урнашкан скульптураларны, эскәмияләргә, коймаларны, урналарны, балалар һәм спорт жиһазларын бозарга;

20) кәүсәдән 1,5 м ераклыкта агачларның тамырларын ачарга һәм агач муеннарын жир яисә төзелеш калдыклары белән күмәргә.

21) урман паркларының, паркларның, бакчаларның, бульварларның, шәһәр урманнарының яшелләндерелгән территорияләрендә, әлегә территорияләрдә кирәкле эшләргә башкаруның мәжбүри шарты белән, транспорт чараларын, шул исәптән янадан комплектланган (төзек булмаган) транспорт чараларын урнаштыру;

22) дөвалау, балалар өчен уку һәм фәнни учреждениеләргә, сәнәгать предприятиеләргә, спорт комплексларының һәм торак кварталларның яшелләндерелгән территорияләрендә, әлегә территорияләрдә кирәкле эшләргә мәжбүри торгызу шарты белән башкару очрактарыннан тыш, транспорт чараларын, шул исәптән комплектланган (ватылмаган) транспорт чараларын урнаштыру.

28 бүлек. Дәлилләр

28.1 статья

1. Коймаларны төзү төзекләндерү өчен өстәмә элемент булып тора.
2. Карарлар бер-берсеннән аерыла:
 - 1) билгеләү (декоратив, яклау, аларның ярашуы);
 - 2) биеклегә (түбәнлегә - 1,0 м га кадәр, уртача - 1,1 - 1,7 м, югары - 1,8 - 3,0 м);
 - 3) материалның төре (металл, тимер-бетон һ.б.);
 - 4) күз карашы өчен сизгерлек дәрәжәсе (үтә күренмәле, саңгырау);
 - 5) стационар (даими, вакытлыча, күчмә) һәм башка киртэләр.
3. Чикләүләрне проектлау аларның урнашу урынына һәм гамәлдәге дөүләт стандартлары, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларына, индивидуаль проектлау проектларына бәйле рәвештә гамәлгә ашырыла. Коймаларның урта һәм югары төрләрән проектлаганда жир асты корылмалары белән кисешү урыннарында ремонт яки төзелеш эшләре башкарырга мөмкинлек бирә торган коймалар конструкцияләре каралган.

28.2 статья

1. мәдәни мирас объектлары территорияләрен төзү әлеге территорияләр өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә башкарылырга тиеш. Ижтимагый, торак, рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә чукрак һәм тимер-бетон коймаларны проектлау рөхсәт ителми. Сәнәгать, махсус территорияләрне ачу декоратив тимер-бетон панельләрдән башкарылырга мөмкин.
2. Агачлар интенсив жәяүлеләр хәрәкәте зонасында яисә төзелеш һәм реконструкция эшләре зоналарында үскән очракта, яклауның башка төрләре булмаганда, 0,9 м һәм аннан да күбрәк диаметрлы, 0,8 м диаметрлы һәм яше, агач токымнарына һәм башка характеристикаларга бәйле рәвештә, саклык яны киртәләрен күздә тотарга кирәк.

29 бүлек. Жир өсләрен ябу

29.1 статья

1. Жир өсләрен ябуны муниципаль берәмлек территориясендә Лениногорск шәһәрен имин һәм уңайлы хәрәкәт итү шартлары тәмин итә, шулай ук барлыкка килгән төзелешнең архитектур йөзен формалаштыра.
2. Төзекләндерү максатларында түбәндәге төр өслекләр билгеләнә:
 - 1) каты (капиталь) өслекләр - монолит яисә жыелма өслекләр, шул исәптән асфальт-бетоннан, цементобетоннан, табигый таштан башкарыла;
 - 2) йомшак (капиталь булмаган) өслекләр - табигый халәттәге, тыгызланган яисә беркетелгән сүс материаллары белән сакланган, табигый яисә ясалма сыпучыл материаллардан (шул исәптән ком, вак таш, гранит чәчүлекләре, керамзит, резин валчык) башкарыла торган өслекләр;

3) үлән капламын эзерләү һәм утыртуның махсус технологияләре буенча башкарыла торган газ өслекләре;

4) катнаш өслекләр - өслекләрнең үрелмәләрен тәшкил итүче өслекләр (рәшәткә плитәсе яисә газонга баткан газ рәшәткәсе яисә йомшак өслек).

3. Яфрак төрләрән сайлауны аларның максатчан билгеләнеше нигезендә башкарырга кирәк:

1) мөмкин булган йөкләнешләрне, характерны һәм хәрәкәт составын, проектлау вакытына гамәлдә булган янгынга каршы таләпләрне исәпкә алып, каты;

2) территорияләрнең аерым төрләрән (шул исәптән балалар, спорт майданчыкларын, этләрне йөртү өчен майданчыкларны, урамда йөрү юлларын) төзекләндергәндә аларның үзенчәлекләрен исәпкә алып йомшак;

3) газлы һәм катнаш (иң экологик) күрсәткечләр.

4. Кулланучы төр өслеген ристик карары формалаша торган тирәлекнең төсләр чишелешен исәпкә алырга тиеш.

29.2 статья

1. Ябык өслекнең каты төрләрендә коры хәлдәге эләктерү коэффициенты кимендә 0,6, юештә 0,4 булса, кытыршы өслек булырга тиеш. Жәяүлеләр коммуникацияләре, жир өсте һәм жир асты кичүләрендә, бина түбәләренен баскычларында һәм майданчыкларында кафель, метлах плиткасын, жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендәге ясалма һәм табигый таштан шома яисә тозланган плиталарны куллану рөхсәт ителми.

29.3 статья

1. Шәһәрнең гомуми кулланылыштагы территорияләрендә барлык киртәләр (ташламалар, баскычлар, пандуслар, агачлар, яктырту, мәгълүмати һәм урам техник жиһазлары), шулай ук тротуар кырые жәмәгать транспортын көтү һәм урам аша чыгу зоналарында тактиль өслек полосалары белән аерылып тора. Тактиль өслек киртәләргә кадәр 0,8 метрдан да ким булмаган ераклыкта, урамның кырыйлары, куркыныч участокның башы, хәрәкәт юнәлеше үзгәрү һ.б. башлангычга тиеш. Әгәр тактиль өслектә 15 мм киңлектәге һәм тирәнлегә 6 мм булган буй буразналар булса, аларны хәрәкәт юнәлеше буенча урнаштырырга ярамый.

29.4 статья

1. Яклауның башка төрләре булмаганда (шул исәптән ирекчә рәшәткәләр, бордюрлар, периметраль эскәмияләр) куәттә урнашкан агачлар өчен радиуста көпшәдән кимендә 1,5 метр ераклыкта саклагыч өслекләр: вак таш, галечь, газ рәшәткәләре башкарыла. Яклау өслегә жәяүлеләр коммуникацияләренен бер дәрәжәдә яисә аннан югарырак катламында башкарылырга мөмкин.

30 бүлек. Жир өсләрен тыгызлау

30.1 статья

1. Жир өслеген үзара бәйләү элементларына гадәттә төрле борт ташлары, пандуслар, баскычлар, баскычлар керә.

30.2 статья

1. Юл борт ташлары тротуар белән юл өлеше биеклегеннән кимендә 150 мм артык булган юл өлеше тоташкан урында билгеләнә, ул өслекләр ремонтланган очракта да сакланырга тиеш. Машина транспортын газ белән тоташтыру урыннарында газ белән бәрүне булдырмау өчен, югары борт ташын куллану кирәк.

2. Жәяүлеләр коммуникацияләренә газ белән каплануын үзара бәйләгәндә, газ өсте тигезлегеннән кимендә 0,5 м ераклыкта биеклегеннән артыграк булган бакча бортын урнаштырырга мөмкин, бу газны саклый һәм пычрак һәм үсемлек чүп-чарының каплауга элгүен булдырмый, аның хезмәт итү вакытын арттыра. Жәяүлеләр зоналары территориясендә төрле өслеккә өслекнең төрле төрләрен тоташтыру өчен табигый материаллар (кирпеч, агач, таш, керамик борт һ.б.) куллану мөмкин.

3. жәяүлеләр коммуникацияләре юнәлешендә 60 тан артык промилле баскыч төзүне күздә тотарга кирәк.

4. Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм массакүләм йөрү өчен башка объектлар урнашкан урыннарда төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә, инвалидлар йортларында һәм картлар баскычында һәм баскычларда 50 дән артык промилле авышканда, аларны пандус белән озата бару мәжбүри. бордюр пандусының авы 1:12 кабул ителә. Баскычларның беренче баскычларын төшкәндә һәм күтәрелгәндә, ачык төстәге капма-каршы төстәге сызыклар белән аерып күрсәтергә кирәк. Бер марш чикләрендә тышкы баскычларның барлык баскычлары да баскычларның киндәге һәм биеккәге буенча бертөрле итеп билгеләнә.

5. Талаучы пандус булмаганда, конструкцияләр киртәләүче бортны кимендә 75 мм биеклектә һәм тоткычларда тоту күздә тотыла.

6. Пандусның башында һәм ахырында юлның горизонталь участкалары әйләнә-тирәдәге өслекләрдән текстура һәм төс белән аерылып тора.

7. Баскычның ике ягында яисә пандуста да колачлау өчен уңайлы һәм стенадан 40 мм ераклыкта торучы 800 - 920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы кисенте биеклегендә тоткалар каралган.

31 бүлек. Майданчыклар

31.1 статья

1. Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлегә территориясендә түбәндәге майданчыклар урнаштырыла:

- 1) балалар майданчыклары;
- 2) спорт майданчыклары;
- 3) этләргә йөртү һәм өйрәтү өчен;
- 4) автомобильләр кую өчен;
- 5) чүп жыючыларны урнаштыру өчен.

2. Теркәлгән мәдәни мирас һәйкәлләренә һәм махсус сакланылучы табигать территорияләре зоналарының саклау зоналары чикләрендә майданчыклар урнаштыру һәйкәлләргә саклауның, табигатьтән файдалануның һәм әйләнә-тирә мохитне саклауның вәкаләтле органнары белән киештерергә тәкъдим ителә.

31.2 статья

1. Йорт тирэсендәге территорияләр балалар уен һәм спорт майданчыклары белән тээмин ителергә һәм төзөк һәм имгәнү куркынычы янаган инвентарьлар белән тээмин ителергә тиеш.

2. Балалар майданчыклары төрлө яшъ төркемнәре өчен аерым майданчыклар рәвешендә яисә яшъ мәнфәгатьләре буенча зоналаштырылган комплекслы уен майданчыклары буларак оештырыла.

3. Балалар майданчыгында территорияне төзөкләндерү элементларының тәкъдим ителә торган исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- өслекнең йомшак төрләре;
- майданчыкның газонлы өслекләрен үзара бәйләү элементлары;
- яшелләндерү;
- уен жиһазлары;
- эскәмия һәм урналар;
- яктырту жиһазлары.

4. Торак йортлар һәм жәмәгать биналары тәрәзәләреннән мәктәпкәчә яшътәге балалар майданчыклары чикләренә кадәр ара - 10 метрдан, кече һәм урта мәктәп яшендәге балалар майданчыклары чикләренә кадәр кимендә 20 метрдан, комплекслы уен майданчыклары кимендә 40 метрдан, спорт-уен комплекслары кимендә 100 метрдан артмаска тиеш. Балалар уен майданчыклары контейнер майданчыкларынан кимендә 20 метр ераклыкта урнашырга тиеш.

5. Балалар майданчыклары түбәндәгеләргә тиеш:

- жәй көннәрендә ком белән тигезсезлекләр салынган өслек планировкасы булу;

- даими рәвештә юынырга һәм иртәнге вакытта майланырга; буялырга, майданчыкта коймаларны һәм корылмаларны буярга кимендә елга бер тапкыр гына түгел, ә ремонтларга кирәк булганда;

- транзит жәяүлеләр хәрәкәтеннән, юл йөрү юлларынан, борылыш майданчыкларынан, кунакчыл стоянкалардан, калдыklar өчен контейнерлар урнаштыру майданчыкларынан изоляцияләнергә;

- автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участоклары.

6. Травматизмны булдырмас өчен, майданчык территориясендә чыгыш ясаучы тамырлар яисә түбән ботаклар асылынып торучы, жир өстеннән жиргә күмелмәгән иске, киселгән жиһазлар (стойкалар, фундаментлар) калдыгы булу рөхсәт ителми (кагыйдә буларак, турникларда һәм таганнарда).

7. Янындагы территорияләрне реконструкцияләгәндә балалар майданчыклары территориясендә эшләр алып бару һәм төзелеш материалларын складлау рөхсәт ителми.

8. Яктырту жайланмасы майданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш. Яктырту жайланмаларын 2,5 метрдан да ким булмаган биеклектә урнаштыру рөхсәт ителми.

9. Уен жиһазларын урнаштыру норматив куркынычсызлык параметрларын исәпкә алып башкарылырга тиеш.

10. Балалар майданчыкларын карап тоткан өчен жаваплылык һәм аларда иминлекне тээмин итү аларны эксплуатацияләүче затларга йөкләнә.

31.3 статья

1. Спорт майданчыклары халыкның барлык яшъ төркемнәре физкультура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән. Спорт майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының тәкъдим ителә торган исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) өслекнең йомшак яисә газ төрләре (жәйге чорда);
- 2) спорт жиһазлары.

2. Спорт майданчыклары яшелләндерелә һәм челтәрсыман койма белән әйләндереп алына. Яшеллек майданчык периметры буйлап урнаштырыла, вертикаль яшелләндерү кулланырга мөмкин. Койманың биекlege 2,5 - 3 м, майданчыкларның бер-берсенә тоташкан урыннарында биекlege 1,2 м.

3. Спорт жиһазлары спорт, физкультура майданчыкларында йә рекреацияләр составында махсус жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә (сәламәтлек сукмакларында) урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рәвешендәге спорт жиһазлары заводта ясалган, махсус эшкәртелгән өслекле бүрәнәләрдән һәм бүрәнәләрдән ясалган (ярыклар, ярыклар булмау һ.б.) булырга мөмкин. Урнашканда сертификацияләнгән жиһазлар каталогларына таянып эш итәргә кирәк.

31.4 статья

1. Торак төзелеше территориясендә өлкән яшътәге халыкның ял итү һәм өстәл уеннары өчен билгеләнгән ял майданчыкларын оештыру мөмкин. Торак йортлар тәрәзәләреннән алып тын ял итү майданчыклары чикләренә кадәр ара 10 метрдан да ким булмашка тиеш, шау-шулы өстәл уеннары майданчыклары - 25 метрдан да ким булмашка тиеш.

2. Ял майданчыгында төзекләндерү элементларының тәкъдим ителә торган исемлеге гадәттә түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) каты өслек төрләре;
- 2) майданчыкның газ белән үзара бәйләнгән элементлары;
- 3) яшелләндерү;
- 4) өстәлләр, эскәмияләр һәм урналар (ким дигәндә, һәр эскәмиянең берсендә);
- 5) яктырту жайланмасы.

3. Майданны каплауны плитә куәте рәвешендә проектларга тәкъдим ителә. Ял майданчыкларын һәм балалар майданчыкларын берләштергәндә, балалар уеннары зонасында өслекнең каты төрләрен урнаштырырга киңәш ителми. Парклар территорияләрендә чирәмдәге ял майданчыклары оештырылырга мөмкин.

31.5 статья

1. Этләрне йөртү өчен майданчыклар вәкаләтле органнар белән билгеләнгән тәртиптә килештерелгән урыннарда урнаштырыла.

2. Этләрне йөртү өчен майданчык территориясендә төзекләндерү элементлары исемлегенә түбәндәгеләр керә:

- 1) өслекнең төрле төрләре;
- 2) киртә;
- 3) эскрементларны утильләштерү өчен эскәмияләр, урналар, контейнер;

4) яктырту һәм мәгълүмат жиһазлары;

5) периметраль яшелләндерүне күздә тотарга тәкъдим ителә.

3. Этләрне йөртү өчен мәйданчыклар микрорайонның һәм торак районның гомуми кулланылыштагы территорияләрендә, яшел утыртмалардан азат булган, юлларның техник зоналарында, 110 кВт көчәнешле электр линияләре астында, беренче һәм икенче поясларны су белән тәмин итү чыганакларының санитар зонасыннан читтә урнаштырылырга тиеш. Торак билгеләнештәге территорияләрдә урнашкан этләрне йөртү өчен мәйданнарның күләме 400 - 600 кв.м, башка территорияләрдә - 800 кв.м, урнашкан төзелеш шартларында, булган территориаль мөмкинлекләрдән чыгып, мәйданнарның кечерәйтелгән күләме кабул ителергә мөмкин.

4. Мәйданчык чигеннән алып торак һәм жәмәгать биналары тәрәзәләренә кадәр ара кимендә 25 метр, ә балалар учреждениеләре, мәктәпләр, балалар, спорт мәйданчыклары участокларына, ял мәйданчыкларына кадәр кимендә 40 метр булырга тиеш.

5. Мәйданны төзү, кагыйдә буларак, биекlege 1,5 м булган җиңел металл челтәрәннән башкарыла. Чикләнүнең элементлары һәм секцияләре арасындагы ераклык, аның аскы кырые һәм жире хайванга мәйданчыктан чыгып китәргә рөхсәт итәргә яки имгәнү китерергә тиеш түгел.

6. Мәйданчыктан файдалану кагыйдәләре булган мәгълүмати стөнд мәйданчык территориясендә урнаштырылырга тиеш.

7. Хайваннар хужалары үз хайваннарының башка хайваннарга һәм кешеләргә куркыныч йогынтысын булдырмаска, шулай ук әйләнә-тирәдәгеләр өчен санитария нормалары нигезендә тынлыкны тәмин итәргә, гамәлдәге санитария-гигиена һәм ветеринария кагыйдәләрен үтәргә тиеш.

31.6 статья

1. Муниципаль берәмлек территориясендә Лениногорск шәһәре автостоянкаларның түбәндәге төрләре: автомобильләре кыска вакытлы һәм озак вакытлы саклау урыннарына урнаштырыла.

2. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогында төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлеге түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) каты өслек төрләре;

2) өслекләре үзара бәйләү элементлары;

3) чүп-чар өчен киртәләр, урналар яисә кече контейнерлар;

4) яктырту җайланмасы;

5) мәгълүмати жиһазлар (күрсәткечләр).

3. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участокларына килү юллары жәяүлеләр юлларының төп юнәлешләре белән кисешмәскә тиеш. Автотранспорт чараларын озак вакытлы һәм кыска вакытлы саклау участогы аша жәяүлеләр өчен транзит юллар оештыру рөхсәт ителми.

4. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы башка территориядән киңлеге кимендә 3 м булган яшел үсентеләр полосасы белән аерылырга мөмкин.

31.7 статья

1. Шәһәр территорияләрендә житештерү һәм куллану калдыкларын жыю өчен контейнерлар, бункерлар (чүп-чар жыю) майданчыклары санитария нормалары һәм кагыйдәләре таләпләре нигезендә, шулай ук вәкаләтле органнар, оешмалар белән аларның компетенцияләре нигезендә килештерелгәннән соң урнаштырылырга тиеш.

2. Майданчыкларны торак биналар тәрәзәләреннән еракта урнашкан торак йортлары, балалар учреждениеләре участоклары чикләрен, 20 метрдан да ким булмаган ераклыкта ял итү урыннарын торак төзелеше участкасында - ерак юлдагы жәяүлеләр юлларын исәпләп, керү юлларыннан 100 метрдан да артык булмаган урыннарны урнаштырырга кирәк, шул ук вакытта майданчык территориясә юлларга тоташтырырга, ләкин транспорт юлына комачауламаска тиеш.

3. Майданчыкны аерымлап урнаштырганда (юллардан еракта) контейнерларны чистарту һәм борылыш майданчыклары булу өчен уңайлы транспорт килү мөмкинлеген күз алдында тотып (12 м 12 м). Майданчыкларны транзит транспорт һәм жәяүлеләр коммуникацияләре булган күренүчән зонадан тыш, бинаның урам фасадларыннан читтә урнаштыруны проектлау зарур. Майданчык территориясен күлгә зонасында (яңәшәдә төзелешләр, түбәләр яки яшел утыртмалар) урнаштырырга кирәк.

4. Чүп-чар жыючыларны урнаштыру майданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекнең каты төрләре, майданчыкның тирә-юньдәге территорияләре белән тоташу элементлары, яктырту җайланмалары һәм майданчыкны яшелләндерү.

5. Майданны ябу транспорт юлларының шундый ук өслекләрен билгеләргә кирәк. Майданчыкны каплауны тоткарламас һәм контейнерның тәгәрәвенә юл өлеше ягына таба 5-10% тәшкил итүче итеп билгеләргә кирәк.

32 бүлек. Кече архитектура формалары

32.1 статья

1. Кече архитектура рәвешләрен проектлаганда һәм сайлаганда сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларыннан файдаланырга тәкъдим ителә. Тарихи төзелеш зоналары, жирлекләр үзәкләре, күп функцияле зоналар өчен кече архитектура формалары индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектланырга тиеш.

2. Кече архитектура рәвешләренә төп таләпләр түбәндәгеләр:

1) архитектура һәм ландшафт даирәсә характерына, территорияне төзекләндерү элементларына туры килү;

2) материалларның югары декоратив һәм эксплуатация сыйфатлары, тышкы мохит йогынтысын исәпкә алып, озак вакыт дәвамында аларны саклап калу;

3) конструкциянең ныклыгы, ышанычлылыгы, иминлеге.

33 бүлек. жәмәгәт транспортын көтү павильоннары конструкциясе

33.1 статья

1. Жәмәгәт транспортын көтү павильоннары конструкцияләре яктырту, навеслар, эскәмияләр, чүп-чар чүп савытлары һәм гражданнарны һәм оешмаларны игълан итү өчен аерым калканнар белән жиһазланырга тиеш. Павильонда тукталыш исеме, номеры һәм жәмәгәт транспорты маршрутлары расписаниесе күрсәтелә.

34 бүлек. Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

34.1 статья

1. Тышкы күренешкә һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру урынына карата таләпләр жирле үзидарәненң вәкиллеке органы карары белән билгеләнә.

Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларын проектлау, эзерләү һәм урнаштыру төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында Россия Федерациясе законнары таләпләре, аларны саклау һәм куллану таләпләре нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Тышкы мәгълүмат чараларында мәгълүмат Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы законнар таләпләрен үтәгән килеш урнаштырылырга тиеш. Ике яки аннан да күбрәк тел кулланган очракта, текстлар эчтәлек һәм техник бизәлеш буенча тиндәш булырга, грамоталы һәм аңлаешлы итеп башкарылырга тиеш.

2. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары техник яктан төзек һәм эстетик яктан каралган булырга тиеш.

3. Мәгълүмат конструкциясе хужасы иминлек кагыйдәләрен теләсә нинди бозулар, шулай ук мәгълүмати конструкцияләрне монтажлау һәм эксплуатацияләү шартларын бозганда төзексезлекләр һәм авария хәлләре өчен җаваплы.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары аларның тиешле торышын күзәтергә, аларны вакытында тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын һәм аның янәшәсендәге территорияләрне ремонтлау һәм урнаштыру урыннарын җыештырырга тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын тиешенчә тотмаган, жир кишәрлеген һәм аның тирәсендәге территорияне җыештыру һәм санитар карап тоту өчен тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары хужалары җаваплы.

4. Реклама конструкциясе белән мәгълүматны алып атканда, реклама кыры баннер тукума белән якты тоннар белән капланырга тиеш.

5. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары, аларда фундамент блогы булганда, фундамент блогы белән бергә демонтацияләнәргә тиеш.

Реклама конструкциясе хужасы реклама конструкциясе монтажыннан (демонтажыннан) соң өч тәүлектән дә артык булмаган вакытта реклама конструкциясе урнаштыру урынын төзекләндерергә тиеш.

6. Лениногорск шәһәре территориясендә биналарның, биналарның, корылмаларның коймаларын, стеналарын, корылмаларын, аерым торучы терәкләрне (яктырту, контакт челтәрен һ.б.лар), агачларны һәм бу максатлар өчен билгеләнгән конструкцияләрдән тыш, башка продукцияне (листовкалар, белдерүләр, афишалар һәм башка продукция) язулар, ябыштыру һәм элү тыела.

34.2 статья

1. Лениногорск шәһәре территориясендә түбәндәгеләр тыела:

1) башкарма комитет тарафыннан бирелә торган рөхсәт алмыйча реклама конструкцияләрен урнаштырырга;

2) башкарма комитетны килештермичә тышкы мәгълүмат чараларын урнаштырырга;

3) әлеге төр продукцияне урнаштыру өчен каралмаган тәрәзәләрдә, ишекләрдә, тәрәзә араларында һәм башка урыннарда мәгълүмат-реклама продукциясен урнаштырырга;

4) автотранспортның газоннарда керүе белән реклама конструкцияләрендә сурәтләр (плакатлар) алмашынуын башкарырга;

5) килештерелгән дизайн-проекттан читкә тайпылып реклама конструкцияләрен һәм аларның мәгълүмати-реклама тутырмаларын урнаштырырга;

6) өзелгән һәм җирдә яткан плакатлар, баннерлар (реклама продукциясе) һәм реклама конструкциясе тирәсендә башка материаллар калдырырга;

7) бозылган сурәтле йә сурәтсез тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларыннан файдалану;

8) реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын тиешенчә булмаган халәттә (покраскасы булмау, күгәрәк булу, өзелгән плакатлар һ.б.);

9) газонда демонтажланган реклама конструкцияләренң бетон нигезләрен калдыру;

10) реклама яисә мәгълүмати хәбәр урнаштырмыйча тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмат кырының зарарлануы, шулай ук тышкы реклама чараларын һәм полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән мәгълүматны ябыштыру, ябыштыру;

11) тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын беркеткәндә объектлар корылмаларының һәм корылмаларының зарарлануы, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклыгын һәм тотрыклылыгын киметү.

34.3 статья

1. Үз белдеге белән башкарылган язмаларны, шулай ук, ведомствога бәйсез рәвештә, барлык объектлардан үз белдеге белән урнаштырылган мәгълүмати һәм басма продукцияне алып ташлау эшләрен оештыру күрсәтелгән продукцияне урнаштырган язмаларны үтәгән затларга йөкләнә. Әлеге затлар булмаган очракта, үз белдеге белән башкарылган фасадлардан, дивардан, коймалардан язмаларны алу эшләре әлеге объектларның милекчеләре яки арендаторлары тарафыннан башкарыла.

35 бүлек. Коммуникацияләр төзөгәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрән уздыруга төп таләпләр

35.1 статья

1. Жир эшләре вәкаләтле орган тарафыннан бирелгән жир эшләрән житештерүгә язмача рөхсәт (ордер) булганда гына башкарыла.

2. Жир эшләрән житештерүгә рөхсәт (ордер) бирү башкарма комитетының карары белән расланган административ регламент нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Жир эшләрән житештерүгә рөхсәт (ордер) түбәндәге очрақларда таләп ителми:

- бер объект чикләрендә юлларның, машина юлларының, тротуарларның һәм асфальт катламының калынлыгына фрезерлау кисемен, бер тәүлек эчендә өслекне торгызып яисә объектның баланс белән килештерелгән графигын торгызып;

- бер объект чикләрендә юлларның, машина юлларының, тротуарларның һәм данәле материалдан торган майданчыкларның өслекләрен өч тәүлек эчендә төзәтү йә баланс белән килештерелгән объектның графигын торгызу;

- юл өслегендәге ярыкларны, деформацион жөйләрне кисү;

- юл өслеген өстән эшкәртү;

- 100 м дан да артык булмаган участокларда ялгыз борт ташларын күчерү;

- коеларның, реперларның, газ һәм кабельле келәмнәрнең түбәләрен алмаштыру һәм көйләү;

- күчеш тибындагы юл өслеген профилировкалау һәм планлаштыру, беркетелгән һәм ныгытылмаган юл кырыйлары, бүлү полосалары, жир полотносы, су үткәргеч кюветлар;

- әлеге корылмаларның эшен кыенлаштыручы юл корылмаларын нанослардан, пычраклардан, чүп-чардан, чит предметлардан чистарту;

- юл хәрәкәтен оештыруның техник чараларын тышкы ремонтлауны, аларның аерым элементларын алмаштыруны, тротуарларда һәм яшел утыртмалар зонасында 0,3 м га кадәр чистартылган юл билгеләре өчен тимер-бетон нигезле стоклар урнаштыруны;

- күперләрдә, юлүткәргечләрдә, яр буйларында, деформацион жөйләр элементларын торгызу яисә ремонтлау белән бәйле тоннельләрдә, яктырту баганаларында, парапетларда, карниз ташларында, тротуар плиталарында, ярусларда һәм конусларда эшләр, эшләрне юл хәрәкәтен чикләмичә уздырганда;

- яшел утыртмаларны (юкка чыккан куакларны да кертеп), паркларның, бакчаларның, скверларның жәяүлеләр сукмакларын карау;

- жир эшләре башкармыйча, шулай ук 0,3 м га кадәр күләмдәге павильоннарны урнаштырганда;

- 0,3 м га кадәр заглублениедә аерым реклама конструкцияләрен урнаштыру;

- фундаментлар (нигезләр) урнаштыру өчен жир эшләрәнә 0,3 м га кадәр заглубада биналар канаты керә;

- жәяүлеләр һәм көч киртәләрен, пассажир транспорты көтү павильоннарын агымдагы ремонтлауны.

35.2 статья

1. Жир эшләрән житештерүгә рәхсәтсез (ордерсыз) жир эшләрән житештерү, жир эшләрән житештерүгә вакытыннан алда рәхсәт бирү (ордер), авария хәлэндә план эшләрән башкару - жир эшләрән үз белдеге белән башкару - тыела һәм жир эшләрән үз белдеге белән житештерү дип таныла.

35.3 статья

1. Жир эшләрән житештерүгә рәхсәт (ордер) бирелми:
- территорияне комплекслы үстерү зонасында жир эшләрән башкару өчен территорияне планлаштыру проект документациясен раслаганчы;
- жир эшләрән житештерүгә элек бирелгән рәхсәт (ордер) бирү срокларын һәм ябылу тәртибен бозган очракта.

35.4 статья

1. Тузган жир эшләрән житештерүгә рәхсәт (ордер) рәсмиләштерүне таләп итә торган жир эшләрән авария хәлэндәге жир эшләрә буларак әзерләү тыела.

35.5 статья

1. Жир эшләрән житештерүгә рәхсәт (ордер) оешманың, предприятиенң, учреждениенң яисә физик затның вазыйфай затына - объектларны төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау буенча заказчыга, механикалаштырылган ысул белән дә, шулай ук кул белән дә башкарыла торган жир эшләрә житештерүдә - 0,3 метрдан артык күләмдә акча бүлгәндә бирелә.

2. Жир эшләрән житештерүгә рәхсәт алучыларның салым, жыемнар, иминият кертемнәре, пенялар, штрафлар, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясә законнары нигезендә түләнергә тиешле процентлар түләү буенча үтәлмәгән бурычы булырга тиеш.

35.6 статья

1. Жир эшләрән житештерүгә чыннан да анда күрсәтелгән заказчы, подрядчы оешмасына, эш башкаруның төренә, күләменә, срогына һәм урынына рәхсәт (ордер).

2. Заказчы яисә подрядчы функциясен тапшырган очракта, проект чишелешләре, төре, күләме, сроклары һәм жир эшләрән башкаруга күрсәтелгән эшләрне башкару урыны (ордеры) үзгәртелгән очракта, рәхсәт (ордер) башка оешмага яңадан рәсмиләштерелергә тиеш.

35.7 статья

1. Жир эшләрән житештерүгә рәхсәт (ордер) эшләрне башкаруның тәкъдим ителгән календарь графигы нигезендә, гамәлдәге төзелеш нормаларында һәм кагыйдәләрендә каралган эшләрне башкаруның норматив дәвамлылыгын исәпкә алып, билгеле бер срокка рәсмиләштерелә.

2. Жир эшләрән житештерүгә рәхсәт бирүдә (ордерда) күрсәтелгән эшләр башлану срогы 10 көннән артык тоткарланганда, жир эшләрән житештерүгә рәхсәт бирелгән рәхсәт (ордер) гамәлгә яраксыз дип таныла һәм вәкаләтле органга срок тәмамланганнан соң 3 көн эчендә кире кайтарылырга тиеш.

3. Эшләр тиешле срокта үтәлмәгәндә, эшләрне тәмамлау вакыты ордерында күрсәтелгән эш срогы тәмамланганчы кимендә өч календарь көн

кала, эшләрне башкару срокларын озайту турында үтенеч белән вәкаләтле органга мөрәжәгать итәргә тиеш.

4. Жир эшләрән житештерүгә рөхсәт (ордер) гамәлдә булу срогы узгач, жир эшләрән озайту гамәлгә ашырылмый.

35.8 статья

1. Эшләр бары тик жир эшләрән житештерүне рөхсәт итүдә (ордерда) күрсәтелгән эшләрне житештерүче генә башкарыла.

35.9 статья

1. Жир эшләрә башланганчы, жир эшләрән башкаручы оешма, юридик яисә физик зат жәяүлеләрнең һәм транспортның хәрәкәте куркынычсызлыгын, төзелеш зонасындагы барлык предприятиеләр һәм оешмаларга, төзелеш зонасындагы учреждениеләргә керү һәм якин килүне, юл билгеләре куюны, күрсәткечләр, яктырту, мәғлүмати щитлар урнаштыруны тәмин итәргә, эшләр башкаруның бөтен чорына мәғлүмати щитлар табличкасын эш башкаручы оешма исеме, эшләр башкаруга җаваплы затның фамилиясе, оешма телефоны номеры белән чыгарырга тиеш. Эшләрне житештерү ябылу, пассажир транспорты маршрутлары үзгәрү белән бәйле очракларда, эш срокларын күрсәтеп, матбугатта тиешле белдерүләр урнаштырырга.

2. Ачылучы оешма эшләрне житештерү урынын төзелешне оештыру проекты нигезендә ышанычлы киртә итеп куя. Кич һәм төнлә коймаларда юл хәрәкәте кагыйдәләрендә каралган кисәтү билгеләре яктыртылырга тиеш. Караңгы төшкәч, өзәлү урыннары яктыртыла.

35.10 статья

1. Жир асты корылмаларының зарарлануын кисәтү һәм аларны булдырмау чараларын күрү өчен заказчы яисә эшләр житештерүче жир эшләрә башланганчы бер тәүлектән дә соңга калмыйча эксплуатацияләү хезмәтләренен һәм башка оешмаларның, учреждениеләрнең һәм физик затларның, жир асты корылмалары яисә башка объектлар булган жир кишәрлекләренен хокук ияләренә хәбәр итәргә тиеш.

2. Эксплуатацияләү һәм башка оешмалар житештерүчеләре үзләренен вәкилләренен жир эшләрән житештерү урынына килүен тәмин итәргә тиеш. Бер үк вакытта жир асты корылмаларының, коммуникацияләренен һәм башка мөлкәтнең зарарлануларын кисәтүне тәмин итү максатыннан жир эшләрән житештерүнең махсус шартлары язма рәвештә ачыклана һәм теркәлә.

3. Гамәлдәге жир асты инженерлык челтәрләренен, яшел утыртмаларның сакланышы, хәрәкәт иминлегә өчен төзелеш яисә төзекләндерү-торгызу эшләрән башкаручы оешма җаваплы була. Күрше яисә кисешкән коммуникацияләр зарарланган очракта, алар кичекмәстән шушы коммуникацияләрне кулланучы оешма күрсәтмәсе буенча эш башкаручы оешма көчләре һәм чаралары белән торгызылырга тиеш.

35.11 статья

1. Эшләр житештерүче жир эшләрән житештерүгә рөхсәт (ордер) эшенен төп нөсхәсе, жир кишәрлекләре һәм жир асты корылмаларының хокук ияләрен

килештерү, эшләр башкару проекты, жир кишәрлекләре һәм жир асты корылмалары хәрәкәтен вакытлыча чикләү яисә вакытлыча туктату очрагында - транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында башкарма комитет карары һәм юл хәрәкәтен оештыру схемасы, аларда таныклаучы документлар булганда, күзәтчелек оешмалары вәкилләренен беренче таләбе буенча жир эшләрен башкаруы өчен җаваплы зат тарафыннан күрсәтелергә тиеш.

2. Эшләр башкарганда төзелеш өлкәсендәге нормаларның һәм кагыйдәләреннән мәжбүри таләпләре үтәлергә тиеш.

3. Корылманың һәм коммуникацияләр трассаларының күчәрләре табигатенә (эшләр башланудан һәм контроль төшерүне үтәүдән алып траншеялар салуга һәм объектны эксплуатациягә тапшыруга кадәр) лицензияләнгән, әлегә эшчәнлек төренә тиешле оешма тарафыннан кертелгән һәм проект документациясә нигезендә башкарыла.

4. Жир асты коммуникацияләрен һәм корылмаларын салуның һәм янадан урнаштыруның төп ысулы төзек өслекне ачудан башка ябык ысул булып тора. Ачык ысул эшләренә ябык ысул белән уздырмау мөмкин булмаганда гына рөхсәт ителә.

5. Муниципаль берәмлекнең яшелләндерелгән территориясендә жир эшләре башкарганда өзелүне җитештерүче оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр яисә физик затлар түбәндәгеләргә бурычлы:

- яшел утыртмаларны сүтүгә һәм тамыр системасын ачарга рөхсәт бирергә;
- төзелеш территориясендәге агачларны 2 м биеклектәге тоташ калканнар белән әйләндерергә. Щитларны агачтан кимендә 0,5 м ераклыкта өчпочмак итеп урнаштыру, шулай ук 0,5 м радиуслы өчпочмак тирәли агач настил урнаштыру;
- юлларның, мәйданнарның, ишегалларының, тротуарларның куәтләнүе һәм асфальтлануы һ.б. булганда, агач тирәли диаметры 2 метрдан да ким булмаган ирекле киңлекләр калдырырга, аннан соң тимер-бетон рәшәткәсә яисә башка өслек куярга;
- кабель, канализация торбалары һәм башка корылмалар салганда траншеялар сатып алуны, көпшәне 2 м дан да ким булмаган ераклыкта, агач кәүсәсеннән 15 см га кадәр калынлыкта кимендә 3 м ераклыкта, куаклардан 1,5 м дан ким булмаган ераклыкта, иң кырый скелет ботагы нигезеннән ераклыкны исәпләп чыгарырга;
- төзелеш материалларын төземәскә һәм газоннарда машина һәм автомобиль тукталышлары оештырмаска, шулай ук агачтан 2,5 м һәм куаклардан 1,5 м ераклыкта. Янучан материалларны туплау агач һәм куаклардан 10 м дан да якынрак җитештерелми;
- төзелеш материаллары белән яшел утыртмаларны тутырмаска һәм пычратмаска;
- килү юлларын һәм күтәргеч краннар урнаштыру урыннарын яшел утыртмалары булган территориядән читтә урнаштырырга һәм агачларның билгеләнгән киртәләрен бозмаска;
- агачларның һәм куакларның тамыр системасы зонасында эшләү тамыр системасына зыян китерми торган төп скелет тамырларынан түбәнрәк башкарырга;

- Жир эшләрән башкарганда жир катламын алу, бораулау һәм саклау эшләрән башкарганда. Үсемлекләр грунтын әлегә яисә яңа территорияләрне яшелләндерү өчен вәкаләтле муниципаль оешмаларга тапшырырга;

- төзелеш эшләрән башкарганда вәкаләтле орган тарафыннан күрсәтелгән урыннарда туфракны чыгаруны табигатьне саклау чараларын уздыруга һәм бозылган жирләрне торгызуга тәмин итәргә.

6. Үзгәртеп ябыштырылган өслекләре, мәйданнары һәм башка төзекләндерелгән территорияләре булган урамнарда, юлларда, тротуарларда жир эшләре түбәндәге шартларны үтәп алып барыла:

- эшләр 300 метр жирдә башкарылырга тиеш;

- алдагы участкаларда эшләр алдагы участкаларда, торгызу эшләрән һәм территорияне жыештыруны да кертәп, барлык эшләр тәмамланганнан соң гына хәл ителә.

7. Урамнарның юл өлешендә эшләр башкарганда, өслек (асфальт, бетон, вак таш) траншея чикләрендә тикшерелә һәм эшләр житештерүче тарафыннан махсус билгеләнгән урынга чыгарыла. Бордюр, дерн тикшерелә һәм икенчел куллану өчен аның яраклылыгы билгеләнә. Эшләр житештерүче шулай ук сүтелгән юл һәм тротуар өслекләрен, борт ташын, түшәмәләрнең баскычларын һәм плитәләрен саклауны тәмин итәргә тиеш.

8. Траншеялардан, котлованнардан, коелардан су агызып чыгару һәм гамәлдәге су канализациясә чөлтәрәнә жибөрү яисә шланглар һәм лоткалар буенча илтү. Су яуган һәм карлы суларны казылган урыннарда һәм алар тирәсендәге территорияләрдә агызу эшләрән башкаручы оешма белән тәмин итәргә тиеш.

9. Жиләк-жимеш катламын саклау өчен жир эшләре башкарылганда, ундырышлы катламны төшереп калдырырга (кимендә 15 см калынлыгы), алдан жиһазландырылган урыннарда әлегә жирнең катламын борауларга һәм саклап калырга кирәк. Территориядә жир чөчөлгән вакытта бары тик минераль грунтлар һәм туфракның өске катламнарын гына кулланырга рөхсәт ителә.

10. Траншеялар аша жәяүлеләр өчен күперләр төзелергә тиеш. Кышын алар кар һәм боздан системалы рәвештә чистартылырга һәм жир эшләрән башкаручы оешма көчләре белән бозга каршы катнашма сибелергә тиеш.

35.12 статья

1. Жир эшләрән башкарганда түбәндәгеләр тыела:

1) янәшәдәге урамнарның пычрануы һәм яңгыр канализациясенен чүпләнүе;

2) суүткәргеч торбалар, кюветлар һәм газлар салу;

3) газүткәргечләрнең, жылылык трассаларының, электр линияләренен һәм элемент линияләренен сак зоналарында материаллар һәм конструкцияләр урнаштыру;

4) жир яисә төзелеш материаллары белән люклар түбәләрен, күзәтү коеларын һәм камераларын, су агызу рәшәткәләрен, су өсте коеларын, юл бие лотокларын һәм кюветларын, киселгән торбаларны һәм дренажларны, геодезик билгеләрне, жир эшләрән башкару өчен бүлеп бирелмәгән юлның һәм тротуарларның машина юлларын һәм тротуарларын күмү;

5) расланган проектта каралмаган гамәлдәге жир асты корылмаларын кызыксынган оешма белән килештермичә күчерү;

6) гамәлдәге жир асты корылмалары (торбаүткәргечләр, коелар, кабельләр, фундаментлар һәм башкалар) тирәсендә эшләрне оештыру проектында каралмаган ераклыкта экскаваторлардан файдалану. Мондый очракларда эшләр кулдан башкарыла;

7) шөһәр урамнары буйлап гусеница йөрешендә транспорт һәм машиналар перегоны.

35.13 статья

1. Жир эшләре башкаручы заказчы яисә эшләр житештерүче жир эшләре башкаруга рөхсәт (ордер) гамәлдә булу срогы тәмамланганчыга кадәр бозылган төзекләндерүне комплекслы яңартырга тиеш.

2. Эшләр заказчысы яисә житештерүче траншея салганчы һәм объектны эксплуатациягә тапшырганчы башкару ысулын башкарырга тиеш.

3. Урамнарның һәм тротуарларның юл өлешенә кире кайтарып салу ком (сү сиптерү) белән, кышкы вакытта - кар комы белән башкарыла. Яшел зонаны (газларны кире салып салганда) территорияне төзекләндергәндә, газ үләннәре орлыгы чәчелә торган үсемлек грунты житештерәләр. Үсемлек грунты катлавының калынлыгы 30 см дан да ким булмаска тиеш.

4. Урамнарның, юл йөрү юлларының, шулай ук тротуарларның юл өлеше астында эшләр башкарганда, өслекләрне тротуарлар белән кайтару юлларның һәм тротуарларның туры сызыклары, параллель һәм перпендикуляр күчәрләре буйлап башкарыла, траншеядан ике якка да 20 сантиметрга өслекнең эшкәртелмәгән өлешен юллар буйлап 20 сантиметрга һәм бораулау жайланмасы белән ярганда 15 сантиметрга, зарарланган өслекнең бөтен киңлегенә һәм экскаватор ярганда кимендә 20 һәм 15 сантиметрга. Шул ук вакытта иске асфальтобетон киселә, чистартыла, вертикаль стеналар һәм нигез өслеге битум белән юыла.

5. Терәк-ләрне, материалларны, конструкцияләрне, төзелеш чүп-чарын һәм коймаларны торгызу эшләреннән соң жыю мәжбүри.

6. Юлдагы өслекләрне магистральләрдә, скверларда, паркларда, жәяүлеләр өчен юлларда, шулай ук зур транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте урыннарында торгызу эшләре төзелеш оешмасы траншеяларен салганнан соң ук, калган очракларда траншея салганнан соң 2 тәүлектән дә артмаска тиеш.

7. Юл катламын торгызу ел әйләнәсендә гамәлгә ашырыла. Авария хәлендәге жир эшләрен уздырганда, кышкы чорда эшләр житештерүче кар һәм боздан зарарланган урыннарны тулысынча чистартырга һәм юл өслегенәң әйдәп баручы катлавын торгызырга һәм кышкы чорда аның торышын күзәтергә тиеш; жылы чорда, ләкин 25 апрельдән дә иртәрәк түгел, асфальт-бетон өслекне 31 майга кадәр тулысынча яңартырга тиеш.

Асфальт-бетон өслекләрне янадан торгызуның технологик эзлеклелеге тышкы һава температурасы +10 С тан түбән булмаска тиеш, һәм +5 С язга туры килергә тиеш. Асфальт-бетон өслекләрне торгызу мөмкин булмаган очракта, аларны тимер-бетон плиталардан ясалган жыелма өслекләргә алыштыру рөхсәт ителә.

8. Кышкы чорда тотрыклы тискәре температуралар барлыкка килгәндә бозылган төзекләндрүне торгызу, эшләрне башкару мөмкинлеге булмау сәбәпле, вакытлыча схема буенча башкарыла һәм киләсе елның 31 маена кадәр, гарантияле хат һәм торгызу эшләренен календарь графигы нигезендә тулысынча торгызылырга тиеш.

9. Грунт катламы ачыкланган яисә торгызылган катламны деформацияләү ачыкланган сыйфатсыз зарарлану очрагында жир эшләрән житештерүгә рөхсәт (ордер) ябылганнан соң өч ел эчендә заказчы үз исәбенә барлык дефектларны кичекмәстән бетерергә яисә аны подрядчы тарафыннан үтәүне финансларга һәм тапшыруга күрсәтергә тиеш.

10. Төзекләндрүне (юл өслеген, яшел утыртмаларны һ.б. ны) торгызу эшләрән башкару мөмкинлеге булмаганда, оешма, предприятие, юридик һәм физик зат үз көчләре белән башкарганда, әлеге эшләрне махсулаштырылган оешмалар белән үтәүгә шартнамә төзәргә тиеш. Шартнамә төзү эшне башкаручы оешмадан төзекләндрү элементларын торгызу өчен жаваплылыкны төшерми.

Объектлар төзегәндә заказчы яки эшләр житештерүче объектлар төзегәндә шәһәр төзекләндрү элементларын (яшел зоналар, тротуарлар, борт ташлары, геодезик билгеләр, кече архитектура формаларын) саклап калу мөмкин булмаган очракта, үз исәбенә торгызыла.

11. Оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр, юридик һәм физик затлар тарафыннан башкарыла торган эш бозылган төзекләндрү комплекслы торгызылганнан соң төгәлләнгән дип санала.

12. Эшләр тәмамлангач һәм төзекләндрүне яңарткач, заказчы подрядчы оешма белән берлектә жир эшләрән башкаруга рөхсәт (ордер) ябу өчен документлар пакетын вәкаләтле органга тапшыра. Эшләрне тәмамлау датасы булып жир эшләрән житештерүгә рөхсәт (ордер) ябуга гариза бирү датасы санала.

13. Жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары хужалары юл өслекләре дәрәжәсендә смотр коеларының һәм яңгыр суларының люкларын (капкачларын) билгеләргә һәм тотарга тиеш. СНИП таләпләренә туры килмәгәндә люкларның биеклеген төзәтү тиешле органнарның 48 сәгать дәвамында беренче таләбе буенча башкарылырга тиеш. Смотр һәм яңгыр сулары белән капланган коеларның һәм камераларның ачык люклары булу, коеларның жимерелгән люклары рөхсәт ителми. Аларны алмаштыру тиешле органнар таләп иткән вакыттан 2 сәгать эчендә башкарылырга тиеш.

35.14 статья

1. Эшләр тәмамланганнан соң жир эшләрән житештерүгә рөхсәт алган юридик һәм физик затлар вәкаләтле органга түбәндәге документларны тапшырырга тиеш:

1) жир эшләрән житештерүгә элек бирелгән рөхсәт (ордер);

2) жир эшләрән житештерүгә рөхсәт (ордер) алынган бозылган төзекләндрүне тулысынча торгызуны раслый торган эшләр башкару урыны фотосурәтләре;

3) электрон рәвештә (DWG/SIT формат) яисә инженерлык челтәрләренен һәм коммуникацияләрнен борылыш нокталары координаталарының каталогы.

35.15 статья

1. Жир асты корылмаларында авария хәлендәге вазгыять барлыкка килгәндә, аларны эксплуатацияләү процессында инженерлык коммуникацияләрендә яисә төзелеш эшләрен башкаруга бәйле рәвештә аларның нормаль эшләвен бозуга яисә бәхетсезлек очраклары өчен алшартлар барлыкка килүгә китергән авария очраклары барлыкка килгәндә, күрсәтелгән инженерлык корылмаларын һәм коммуникацияләрен эксплуатацияләүче оешма кичекмәстән аварияне бетерү урынына авария бригадасын жиберергә тиеш, җаваплы зат җитәкчелегендә аварияне бетерү һәм аның нәтижәләрен бетерү эшенә керешергә һәм аның нәтижәләрен бетерергә тиеш.

Авария эшләре аны тулысынча юкка чыгарганчы өзлексез режимда алып барыла.

2. Казу эшләре башланганчы, авария бригадасын жиберү белән бер үк вакытта эксплуатацияләүче оешма һәлакәт турында рәхсәтләр (ордерлар) бирүгә вәкаләтле органга хәбәр итәргә, эшләр башкару урынын төгәл географик (адреслы) бәйле авария турындагы телефонограмманы жиберергә, шулай ук Россия Эчке эшләр министрлыгының Лениногорск районы буенча бүлегенә инженерлык корылмаларын эксплуатацияләүче телефонограммасы һәлакәт турында хәбәр итәргә тиеш (юлларны чикләү яисә ябу зарурлыгы булганда).

3. Һәлакәт турында телефонограмма алганнан соң, авария урыны белән чиктәш инженерлык коммуникацияләре һәм жир асты корылмалары булган оешмалар җитәкчеләре җаваплы вәкилләренә һәлакәт урынына килүне вакытында тәмин итәргә һәм булган коммуникацияләренә һәм корылмаларның сакланышын тәмин итү өчен кирәкле шартлар турында язма рәвештә күрсәтмәләр бирергә тиеш.

3.1. вәкаләтле орган якындагы эш көнендә вәкаләтле органда рәхсәт (ордер) рәсмиләштерү шарты белән авария хәлендәге торгызу эшләрен башкаруга телефонограмма алу көнендә рәхсәт (ордер) ача, әгәр эшләр кичке һәм төнге вакытта башкарылса, ял һәм бәйрәм көннәрендә авария эшләрен башкарырга рәхсәт ителә.

4. Һәлакәтне юкка чыгару эшләре башкарылган урында үзе янында хезмәт таныклыгы булган оешманың авария эшләрен башкаручы җаваплы вәкиле, аварияне бетерү өчен заявка, эшләр башкаруның вәкаләтле органга жиберелгән урынын җентекле географик (адреслы) бәйләнешле телефонограмма күчермәсе булырга тиеш.

5. Һәлакәт урынында төрле материаллар һәм жиһазлар жыйган йә туфрак яисә төзелеш чүп-чары отвалларын оештырган, әгәр бу авария эшләренә комачауласа, һәлакәтне бетерү эшләрен башкаручы оешма таләбе буенча кичекмәстән һәм үз исәбенә эшләр зонасын азат итәргә тиеш.

6. Аварияләр коммуникация (корылма) төренә карамастан, авария хәлендәге өзеклекләр урыннарында тулысынча төзекләндерү эшләре өч тәүлек эчендә, ә кышкы чорда биш тәүлек эчендә бетерелергә тиеш.

7. Төзекләндерүне һәм яшелләндерүне торгызу эшләре махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан башкарылырга тиеш.

Шул ук вакытта юлларның һәм тротуарларның түшәмәләрен торгызу эшләре ел фасылларына бәйсез рәвештә 24 сәгать эчендә башкарылырга тиеш

(автотранспортның авариясез хәрәкәтен һәм механикаштырылган жыештыру өчен).

8. Кышкы чорда эшләр башкарылганда, кече архитектур формаларны, яшел утыртмаларны торгызу мөмкин булмаганда һәм асфальт өслекне яңадан бүлү зарурлыгында эшләр житештерүче 31 майга кадәр тулысынча төзекләндерелергә тиеш.

9. Бозылган төзекләндерүне торгызу әлеге кагыйдәләрнең 36.15 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

10. Авария булган инженерлык челтәрләре хужалары төзекләндерү торышы өчен өч ел дәвамында җаваплы булалар.

11. Авария-торгызу эшләрен үткөрү объекты һәлакәттән коткару эшләрен житештерүгә рөхсәтне (ордерны) ябу) төзекләндерүнең һәм юл-ремонт эшләренең фактта башкарылуын һәм аларның сыйфатын тикшергәннән соң, тикшереп торыла, бу хакта эш башкаручы оешма вәкилләре, территорияне баланста тотучы оешма вәкилләре, шулай ук Россия Эчке эшләр министрлыгының Лениногорск районы буенча бүлеге (әгәр эшләр машина йөрү өлешендә башкарылган булса) катнашында акт төзелә.

12. Эшләрен башкаручы оешма һәлакәтне вакытында юкка чыгарган һәм территорияне төзекләндермәгән өчен, шулай ук ордерны рәсмиләштермәгәндә гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы була.

13. Гамәлдәге жир асты корымаларын һәм коммуникацияләрен зарарлаган өчен җаваплылыкны эшләрен башкаручы оешмалар һәм аларны житештерү өчен җаваплы зат алып бара.

36 бүлек. Уңайлы мохиткә аерым таләпләр

36.1 статья

1. Торак мохитен төзекләндерү объектларын, урамнарны һәм юлларны, мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаганда өлкәннәр һәм мөмкинлекләре чикләнгән затлар өчен торак пунктлар тирәлегеннән файдалану мөмкинлеген, әлеге объектларны югарыда күрсәтелгән затларның күчеп йөрүенә ярдәм итә торган элементлар һәм техник чаралар белән тәмин итүне күздә тоту тәкъдим ителә.

2. Өлкән яшәтгә затларны һәм мөмкинлекләре чикләнгән затларны хәрәкәткә китерүче техник чараларны һәм җиһазларны проектлау, төзү, урнаштыру расланган проект документациясе нигезендә яңа төзелештә заказчы тарафыннан гамәлгә ашырылырга тәкъдим ителә.

37 бүлек. Ярминкәләр уздырганда төзекләндерү эшләре алып бару һәм башка массакүләм чаралар

37.1 статья

1. Ярминкәләр, күргәзмәләр, бәйрәм, күнел ачу, концерт, реклама һәм башка массакүләм чаралар уздырганда әлеге чараларны оештыручылар һәм заказчылар (авыл хужалыгы ярминкәләре очрагында - катнашучылар (сәүдә объектлары) әлеге кагыйдәләр нигезендә чисталык һәм тәртип саклауны, яшел

утыртмаларны (клумб, газон, агач, куакларны) саклап калуны, үз вакытында жыештыруны, тиешле территориядән чүп-чар жыюны һәм чыгаруны тәмин итәргә, туплауга юл куймаска тиеш.

2. Күрсәтелгән массакүләм чараларны оештырганда, чисталыкны тәмин итү максатыннан, оештыручылар һәм заказчылар махсулаштырылган оешмалар белән тиешле территориядән чүп-чарны вакытында жыештыру, жыю һәм чыгару, яшел утыртмаларны торгызу буенча шартнамәләр төзәргә тиеш. Күрсәтелгән шартнамә (шартнамәләр) төземичә чаралар үткәрү рәхсәт ителми.

3. Әлеге бүлектә күрсәтелгән чаралар тәмамлангач, оештыручылар, заказчылар яисә җаваплы кешеләр кичекмәстән чүп-чарны чыгаруны, яшел утыртмаларны торгызуны тәмин итәргә тиеш. Күрсәтелгән чаралар озынлыгы бер көннән артык булган очракта чүп-чар жыю һәм чыгару көн саен башкарыла.

4. Ярминкәләргә һәм сезонлы сәүдә, цирклар, җәнлекләргә өчен мәйданчыкларны оештыру өчен урыннар һәм башкалар күрсәтелгән территорияләр шушы чараларны үткәрү максаты белән бирелә торган затлар тарафыннан күрсәтелә.

37.2 статья

1. Ярминкәләр, күргәзмәләр, бәйрәм, күнел ачу һәм башка массакүләм чаралар уздырган вакытта чүп-чар, чүп-чар контейнерлары, биотуалетлар урнаштырыла. Билгеләнгән урналар, контейнерлар һәм биотуалетлар саны территориянең чисталыгын тәмин итәргә тиеш.

37.3 статья

1. Күргәзмәләр уздыру чорына сәхнәләргә, стендларны, җиһазларны, механизмнарны һәм конструкцияләргә, павильоннарны, тентларны, шулай ук күргәзмә, реклама, концерт, күнел ачу һәм башка массакүләм чараларны вакытлыча урнаштыру, корылмаларга куела торган норматив таләпләргә исәпкә алып, шулай ук Лениногорск муниципаль районының җирле үзидарә органнарына тиешле рәхсәт алу белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

37.4 статья

1. Ярминкәләргә һәм (яисә) сезонлы сәүдәгә, циркларны, җәнлекләргә оештыруга рәхсәт алучы затлар түбәндәгеләргә үтәргә тиеш:

- территориягә тиешенчә карап тотуны, шул исәптән аны санитар чистартуны тәмин итәргә;
- каты көнкүреш калдыкларын алып китү турында шартнамә төзәргә;
- калдыклар һәм чүп-чар жыю өчен чүп-чар жыючылар (урналар) билгеләргә;
- төзекләндерүнең барлык элементларын, аерым алганда, бирелгән территориядә яшел утыртмаларны саклауны тәмин итәргә;
- Рәхсәт тәмамлангач, оештыручылар төзекләндерү объектын торгызырга һәм зыянны тулы күләмдә башкарырга тиеш.

2. Төзекләндерү өлкәсендә тиешле бурычларны үтәмәгән яисә үз вакытында үтәмәгән очракта, күрсәтелгән чараларны оештыручылар һәм

заказчылар тиешле тәртиптә тиешле функцияларне үтәүне тәмин итүче предприятиеләргә, тиешле территориядән чүп-чар жыюга, алып китүгә, шулай ук тиешле территорияне төзекләндерүгә бәйле башка кирәкле чараларны үтәүгә бәйле чыгымнарны капларга тиеш.

38 бүлек. Комплекслы төзекләндерү проектларының карарларын кабул итүдә һәм аларны гамәлгә ашыруда ижтимагый катнашу формалары һәм механизмнары һәм шәһәр мохите үсеше

38.1. Гомуми нигезләмәләр. Жәмәгать катнашуының бурычлары, файдасы һәм рәвешләре

38.1 статья

1. Шәһәр кешеләренә эйләнә-тирә мохиттән канәгатьлеген арттыру, тормыш һәм шәһәр мохитенең сыйфатын яхшырту максатларында актив шәһәр халкының шәһәр территорияләрен төзекләндерү проектларын, бергәлекләр вәкилләрен карарлар кабул итүгә һәм гамәлгә ашыруга жәлеп итү, шәһәр үсешенә барлык субъектлары фикерен реаль исәпкә алу зарур.

38.1.2 статья

1. Барлык кызыксынган якларның киң катнашуын тәмин итү һәм ижтимагый мәнфәгатьләрен һәм теләкләренә оптималь ярашуын тәмин итү, һәм һөнәри экспертиза ясау өчен түбәндәгеләр кирәк:

1) ижтимагый гарызнамәне ачыклау, хәрәкәттәге кыйммәтләргә формалаштыру һәм карала торган проектның максатларын билгеләү этабында ижтимагый катнашуның максимизациясе;

2) бурычларны хәл итүнең альтернатив концепцияләрен эшләүдә ижтимагый катнашуны һәм һөнәри экспертизаны берләштерү, шул исәптән проект семинарлары һәм ачык конкурслары механизмын кулланып;

3) әлеге территориягә һәм әлеге мәсьәләгә мөнәсәбәтле булган шәһәр тормышының барлык субъектларын жәлеп итеп төзелгән вариантларны карау;

4) белгечләргә эшләп бетерүгә сайланган концепцияне тапшыру, финал карарын янадан карау, шул исәптән аның нәтижеләгән арттыру һәм барлык кызыксынучы субъектлар катнашында жәлеп итүчәнлегә.

38.2. Оешма принциплары һәм механизмнары ижтимагый катнашу

38.2.1 статья

1. Жәмәгатьчелектә катнашуның барлык рәвешләре барлык кызыксынучы якларны тулысынча кертүгә, аларның чын мәнфәгатьләрен һәм кыйммәтләрен ачыклауга, аларны проектлауда чагылдыруга, проектларны гамәлгә ашыру максатлары һәм планнары буенча килешүгә ирешүгә, территорияне үстерү стратегиясен гамәлгә ашыручы проектлар тирәсендә шәһәр тормышының барлык субъектларын мобилизацияләүгә һәм берләштерүгә юнәлдерелгән.

38.2.2 статья

1. Территорияларне төзеклөндөрү проектлары буенча ачык фикер алышуны проект бурычларын формалаштыру этабында һәм проектлауның һәр этабы йомгаклары буенча оештырырга кирәк.

38.2.3 статья

1. Территорияларне төзеклөндөрүгә һәм үстерүгә кагылышлы барлык карарлар, тиешле территорияләрдә һәм шәһәр тормышының барлык субъектларында яшәүчеләрнең фикерен исәпкә алып, ачык һәм хәбәрдар кабул ителергә тиеш.

38.2.4 статья

1. Халыктан һәм шәһәр тормышының башка субъектларыннан төзеклөндөрү һәм шәһәр мохитен комплекслы үстерү өлкәсендәге бурычлар һәм проектлар турында мәгълүматның һәркем файдалана алырлык булу дәрәжәсен күтәрү өчен «Интернет» челтәрендә әлеге өлкәдә иң тулы һәм актуаль мәгълүматны - порталдан файдаланучылар өчен максималь аңлаешлы рәвештә оештырылган һәм тәкъдим ителгән интерактив портал төзөргә тәкъдим ителә.

38.2.5 статья

1. «Интернет» челтәренә төп проект һәм конкурс документациясеннән ирекле файдалануны тәмин итәргә, шулай ук төзеклөндөрү проектлары буенча гавами фикер алышуларның видеоязмасын һәм аларны махсулаштырылган муниципаль ресурсларда урнаштыруны тәмин итәргә кирәк. Моннан тыш, проектлар материалларын ачыктан-ачык шәрехләү һәм тикшерү мөмкинлеген тәмин итәргә тәкъдим ителә.

38.2.6 статья

1. Гражданнарның комплекслы төзеклөндөрү проектларын гамәлгә ашыру һәм карарлар кабул итү процессында катнашуын гамәлгә ашыру өчен түбәндәге форматларга иярергә кирәк:

1) территорияне үстерү максатларын һәм бурычларын бергәләп билгеләү, мохит проблемаларын һәм потенциалын инвентарьлаштыру;

2) активлыкның төп төрләрен, функциональ зоналарын һәм аларның сайланган территориядә үзара урнашуын билгеләү;

3) жиһазлар, капитал булмаган объектлар, кече архитектура рәвешләре буенча фикер алышу һәм сайлау, аларның функциональ билгеләнешен, тиешле габаритларны, стиль чишелешен, материалларны билгеләү дә кертеп;

4) территориянең функциональ зоналарын исәпкә алып, өслек типларын сайлауда консультацияләр;

5) яшеллөндөрүнең фаразланган типлары буенча консультацияләр;

6) фаразланган яктырту һәм яктырту жиһазлары типлары буенча консультацияләр;

7) проектны эшләүдә катнашу, архитекторлар, проектлаучылар һәм башка профилье белгечләр белән карарлар турында фикер алышу;

8) жирле халыкны (өлкәннөрне һәм балаларны), эшмәкәрләрен, күрше территорияләр милекчеләрен һәм башка кызыксынучы якларны да кертеп,

проектлау процессында катнашучылар һәм булачак кулланучылар белән проект карарларын килештерү;

9) проектны гамәлгә ашыру процессын ижтимагый контрольдә тотуны гамәлгә ашыру (теләсә кайсы кызыксынган як тарафыннан контрольдә тоту мөмкинлеген дә кертеп, шулай ук эш төркемен, проектның ижтимагый советын, йә проектның күзәтү советын формалаштыру);

10) территорияне эксплуатацияләү процессын ижтимагый контрольдә тотуны гамәлгә ашыру (теләсә кайсы кызыксынган як тарафыннан контрольдә тоту мөмкинлеген дә кертеп, шулай ук проектның эш төркемен, ижтимагый советын, йә проектны эксплуатацияләүне бәяләүне уздыру өчен проектның күзәтү советын формалаштыру да кертеп).

38.2.7 статья

1. Проектларны гамәлгә ашырганда жәмәгатьчелеккә планлаштырылган үзгәрешләр һәм коммуникациянең мөмкин булган барлык чаралары ярдәмендә әлеге процесста катнашу мөмкинлекләре турында мәгълүмат бирүне тәмин итәргә кирәк:

1) Ижтимагый фикер алышулар уздыру йомгаклары буенча фото, видео һәм текст хисаплары бастырып чыгарылып, мәгълүмат жыю, проектның барышы турында «онлайн» катнашуны тәмин итү бурычларын хәл итәчәк бердәм мәгълүмати интернет-ресурс (сайт яисә кушымта) булдыру.

2) төрле яшътәге төркемнәр һәм проектның потенциал аудиторияләрен колачлаган жирле массакүләм мәгълүмат чаралары белән эш.

3) проектлана торган объектка турыдан-туры якын урында урнашкан торак йортларның подъездларында, шулай ук объектның үзәндә махсус стендларда; кешеләрне жәлеп итү һәм туплану урыннарында (жәмәгать һәм сәүдә-күнел ачу үзәкләре, билгеле урыннар һәм мәйданчыклар), проектлана торган территория белән күршәдә урнашкан әһәмиятле һәм социаль инфраструктура объектлары холлларында (поликлиникалар, Мәдәният йортлары, китапханәләр, спорт үзәкләре), ижтимагый фикер алышулар үткөрү мәйданчыгында (керү төркеме зонасында, махсус мәгълүмат стендларында).

4) мәктәпләр һәм балалар бакчалары аша жирле халыкка мәгълүмат житкерү. Шул исәптән мәктәп проектлары: рәсемнәр конкурсын оештыру. Укучыларның ата-аналарына теләкләр, иншалар, макетлар, проектлар жыю, анкета тарату һәм чакыру.

5) очрашуда катнашучыларны шәхсән шәхсән, электрон почта яисә телефон аша чакыралар.

6) төрле шәһәр һәм һөнәри бергәлекләргә мәгълүматны житкерүне тәмин итү өчен социаль челтәрләрне һәм интернет-ресурсларны куллану.

7) зур булмаган анкеталарны тутыру һәм жыю өчен жайланмалар белән интерактив стендлар урнаштыру, ижтимагый тормыш үзәкләрендә һәм күп санда кешеләр булган урыннарда карталар ясау һәм теләкләр жыю өчен территориянең генераль планы белән стендлар урнаштыру.

8) зур үтеп йөри торган урыннарда, проектлау объекты территориясендә махсус мәгълүмати стендлар урнаштыру. Стендлар анкет, мәгълүмат һәм кире элемент жыю өчен дә, шулай ук ижтимагый фикер алышулар уздыру йомгаклары

буенча проектлау процессының һәм хисапларны игълан итү өчен мәйданчыклар буларак та эшлиләр.

9) проектлар турында фикер алышу интерактив форматта түбәндәге инструментлар ярдәмендә катнашуны жәлеп итү һәм тәмин итү өчен инструментларның киң жыелмасын кулланып башкарылырга тиеш: анкета, сораштыру, интервьюлау, картировкалау, фокус-төркемнәр үткәрү, кулланучыларның аерым төркемнәре белән эшләү, проект семинарлары оештыру, проект семинарлары (воркшоплар) оештыру, ижтимагый фикер алышулар үткәрү, өлкәннәр һәм балалар катнашында дизайн-уеннар үткәрү, мәктәп укучылары һәм студентлар белән проект остаханәләрен оештыру, мәктәп проектлары (рәсемнәр, иншалар, макетлар), территорияне эксплуатацияләүне бәяләү.

38.2.8 статья

1. Проектлауның һәр этабында конкрет ситуация өчен максималь туры килә торган механизмнарны сайларга кирәк, алар проектта кызыксынучы барлык яклар өчен гади һәм аңлаешлы булырга тиеш.

38.2.9 статья

1. Ижтимагый фикер алышулар үткәрү өчен, проектлау объекты белән янәшә урнашкан транспорт белән уңайлы зонада урнашкан, халыкка яхшы билгеле булган ижтимагый һәм мәдәни үзәкләрне (мәдәният, мәктәпләр, яшьләр һәм мәдәни үзәкләр) сайларга кирәк.

38.2.10 статья

1. Ижтимагый фикер алышулар проект процессының барлык катнашучыларына карата нейтраль позициясе булган тәҗрибә модераторы катнашында үткәрелергә тиеш.

38.2.11 статья

1. Очрашу нәтиҗәләре буенча, проект семинарлары, воркшоплар, дизайн-уеннар һәм теләсә нинди башка форматтагы жәмәгать фикер алышуы турында хисап, шулай ук очрашуның үз видеоязмасы төзелергә һәм проектның мәгълүмат ресурсларында да, шулай ук муниципалитетның рәсми сайтында да, гражданнар проектның үсеш процессын күзәтеп тора алсын өчен, шулай ук шәрехләп, бу процесска теләсә кайсы этапта кереп китәргә тиеш.

38.2.12 статья

1. Проект турында, проектка кадәрге тикшеренүләр нәтиҗәләре турында актуаль мәгълүматны бастырып чыгаруның квалификацияле катнашуын тәмин итү өчен, шулай ук проектның үзен жәмәгатьчелек фикер алышуы үткәрүгә кадәр 14 көннән дә соңга калмыйча гамәлгә ашыралар.

38.2.13 статья

1. Төзекләндерү өлкәсендә ижтимагый контрольне теләсә кайсы кызыксынган физик һәм юридик затлар, шул исәптән фото-, видеофиксация

өчен техник чаралар кулланып, шулай ук гомумшәһәр интерактив порталлары «Интернет» челтәрендә гамәлгә ашырырга хокуклы. Төзекләндерү өлкәсендә жәмәгать контроле кысаларында ачыкланган һәм теркәлгән хокук бозулар турында мәгълүмат чаралар күрү өчен шәһәр башкарма хакимиятенә вәкаләтле органына һәм (яисә) Интернет челтәрендәге гомумшәһәр интерактив порталына жиберелә.

38.2.14 статья

1. Төзекләндерү өлкәсендә ижтимагый контроль төзекләндерү, торак һәм коммуналь хезмәтләр өлкәсендә мәгълүматның ачыклығын һәм жәмәгать контролен тәмин итү турындагы законнар һәм башка норматив хокукий актлар нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

39 бүлек. Әлеге Кагыйдәләрнең үтәлешен тикшереп торуга һәм аларны бозган өчен җаваплылык

39.1 статья

1. Әлеге Кагыйдәләргә бозган өчен гражданның, вазыйфаи һәм юридик затларның җаваплылыкка җәлеп итү Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

39.2 статья

1. Җаваплылык чараларын куллану хокук бозучыны гамәлдәге законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә үзләренә китерелгән матди зыянны түләтүдән азат итми.
